

Masagiti Ta-Zɛvɛ Mɔungi Sɛvɛi lɔɔzeizu vɛ ma woo mɔungiti

Tɔɔzeizu mɔunpa, Masagiti Ta-Zɛvɛ Mɔungi ta Felesiei ti bɔni su, ti gɛ ga sɛvɛ zuɔɔoza gila kpe nɔ. Sɛpetante zɛvɛi zu ɔa gaagwɛɛni su nɔ mɔunpa. Sɛpetante zɛvɛi naa ɔa ɛ ga Minazeɔe Pɔlɔmai, nii tatigai Geleke wooi zu. Nu la kwɛɛ zɔi ɛ Masagiti Ta-Zɛvɛ Mɔungi ta Felesiei zɛvɛai, baa ɛ ti ɔaaleai ba. Masagiti Ta-Zɛvɛi gɛɛ nui welevɛ ada mɔinmɔin, ɛ va sɛvɛi niiti gaaleba (1Ma 11:41; 14:19, 29). Nu la balaa kɛɛ yeeɔɔɔɔɔɔɔ ɔa gaaleba yeeɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ gɔwɛɛ. Kolevɛ ga sɛvɛi niiti kɛɛ vai ɔaabelage masagi Yɛɔɔɔɔɔɔɔ ɔula vɔluma kasoi ɔa, kona undɔɔɔɔɔɔɔ puulɔzita maazu ɔilagi ma (561), aisa Yesu Kilista va zɔlɔ. Tɔɔzei niima vaiti sɛvɛvɛ Masagiti Ta-Zɛvɛi Velesiei zu (2Ma 25:27). Faagwɛ nu mɔinmɔin daavɛ da ga sɛvɛi niiti nɔ bɔlɔzu gɛɛvɛ kona mɔinmɔin su nɔ luɔ.

Masagiti Ta-Zɛvɛ Mɔungi ta Felesiei ta Izilaye ta Zuda masagiti ti ɔilagilagiti pɛ ta-wɔlɔwɔlɔ vai zuɔulazu, ɛ tɔɔzei masagi Salomɔn nɔ-yeeɔɔɔɔɔɔɔ, nɔzu masa zou felegɔiti kpɔga ɔɛni de de su. Ta naa balaa suɔulazu, vɛle masadai ɔaagwɛɛni la su fele, ti ɛɛ ɔilagilagi nɔ-wɔlɔwɔlɔ vai zuɔula, eyɛsu yeeɔɔɔɔɔɔɔ naa ma, siɛgi zu ti ti felegɔ pɛ soga la, ti li ga tiye duɔlai zu. Sɛvɛi gɛɛ nui ɔa dɛɛzu balaa, vɛlei masagi ɔilagilagiti ti yɔɔɔɔvɛ ɔɛni la ta GALA, ni ma nu ɔɛni ziezu ga GALA ziimai, baa ni ɛ la ɔɛni ziezu ga GALA ziimai.

Masagi tanigaa «ti Gooḡo GALAGI yiima vai ḡeeni» (2Ma 18:3). Tanigaa ma «ti Gooḡo GALAGI wanama vai ḡeeni» (2Ma 21:2). Masagi niiti kpein ti zieni ga Gooḡo GALAGI yiima velel, sevei ḡee nui ḡa naati ta-wolowolo vaiti suḡulazu ga pagol, é dēe ga zooi ḡilagilagi ná-dituḡomai ma ungi ḡeni ḡulazu ta-masagiti ta-woḡḡeḡiladai zu Gooḡo GALAGI ve. Masagiti Ta-Zevei Velesiéi 17:7 zu toḡa ḡalasu miná ga Izilaye le liini duolai zu, tōzei Izilaye le nuiti «ti kotoi ḡeeni Gooḡo GALAGI laalḡoma,» ta «ti ḡeni gala kiligiti dēbizu.»

Unsosuve

1. Davide ná-doun zunui Salomōn ḡee vai ga masagi, ta velel é masa fai ḡeeni la Izilaye le pe unda (1:1–11:43).
2. Masadai ḡaafwe vai su Izilaye le ta Zuda, ta ta-masagi tanigaa ta-vaiti (12:1–16:34).
3. GALA goo wo nui Eli ná-botii é keeni, ta ma un ge daa ma mee ga ti yḡḡozuve ta Izilaye le masagi Akaḡe (17:1–19:21).
4. Izilaye le ta Zuda masagi taḡiligaa (20:1–22:54).

Davide Ná-Masadai Belagi Ta Salomōn Nōnōi Lōzeigi

(1:1–11:43)

Masa kpḡkpḡgi woin ḡee vai Adoniya ma

¹ Masagi Davide wolozagaga ḡeni de niina, anee ḡalaa ta la seḡeiti felevele ma, naa la ḡeni koolesu.

² Ná-botigē nuiti ti ḡeni ma: «Be gi anzalopo bea ḡila gaizie mālīgīi masagi ve, é ḡa boti ḡe è ve, é ḡa è

make, ta é da la è goba, naa gá gɛɛna kɔɔlɛi gá zɛgɛ málígíi masagi ma.»

³ Ti wɛlɛni Izilayɛle yooi zu ná pɛ ga anzalopo vago. Ti Abisage gʼaani, Sunɛme nui, ti vaa la masagi goba.

⁴ Anzalopoi naa wola vani, é gʼaabaani masagi ma, é da boti gɛ bɛ. Kɛɛ masagi la gɛni daani volu pɛ ga anza.

⁵ Naama ziegɛ zu, Davide ta Gagite ti-loun zunui Adoniya bɔɔɔ lɛɛzu su, é da gɛ ma: «Nà gá gè gɛɛzu ga masagi.» E wotolo vaagɛɛni bɔɔɔ vɛ, ta soo bize zalaɔusuiti, naa vɛɛ zunu vuulɔɔlugɔ (50) va, ti da bize tɔun tuɔɔ.

⁶ Kaipa, sii ma voloi pɛ su, kɛɛgɛ la gɛni zeliloni ma, é va gɛ ma: «Togʼa gʼale, è naa gɛɛzu?» E gʼula naa volu, Adoniya gɛni ga lakpa doun vapa, Aɔasalɔme degɛ gɛni de.

⁷ Ti yɛpɛni ta Zoaɔɛ, Seluya ná-doun zunui, naa vɛɛ zalaɔa gʼula nui Aɔiataal va, naati ti vilɛ Adoniya volu.

⁸ Kɛɛ zalaɔa gʼula nui Sadɔke vɛ, Yegʼoyada ná-doun zunui Benaya vɛ, GALA goo wo nui Natan vɛ, Simeyi vɛ, ta Leyi, naa vɛɛ Davide ná-kɔɔgʼulubaiti ba, ti tanɔpɛ ge la gɛni Adoniya volu.

⁹ Yeeta Adoniya zalaɔai gʼulani Zɔyɛlɛte gʼɔtui gʼobavɛ, nii é En-Lɔgele gʼobavɛ, ga baalagiti, ta nikeiti, ta nike yivoiti ti wulɔai. E kɛɛgʼɛlɔinti pɛ tolini, masagi ná-dointi, ta Zuda nu biigi niiti kpein ti gɛni boti gɛɛzu masagi vɛ.

¹⁰ Kɛɛ é la gɛni GALA goo wo nui Natan lolini, ta Benaya, ta masagi ná-salaɔusu wolaiti, naa vɛɛ degɛi Salomɔn va.

*Natan ta Bate-Seba
ti Salomɔn nɔnɔ ma vepei ma*

¹¹ Natan liini Salomɔn dee Bate-Seba vɔ bɛ, é gɛ ma: «È sugwɛɛ baa ga Gagate ná-doun zunui Adoniya ɔana bɔɔɔ gɛ ga masagi ade-maliɔii Davide ɔi poluma?

¹² Woilo, gè tɛnɛ fe è ya, nii a wo-yenvuiti kizo, wa è-loin Salomɔn.

¹³ Liina fala masagi vɔ bɛ, è gaazaɔa, è gɛ ma: «Ee, maliɔii masagi, da lei è minazegɛni bè, è ɔona, ga doun zunui Salomɔn ɔa é masadai zɛgezu è voluvelei, é zɛi da-masa kpɔkpɔgi ɔa? Toɔa ɔale mu Adoniya masadai ɔɛɛzu?»

¹⁴ Da yesu nɔ bɔɛzu masagi vɔ, gè lɛ nà bɔɔɔi, gè è-wooi mɔta maaɔakpa.»

¹⁵ Bate-Seba liini masagi laa vɛlei wu. Naa wɔɔzaɔaɔa ɔɛni de niina gola, Sunɛme nui Aɔisage da ɔaaba ma.

¹⁶ Bate-Seba vilɛni niibiga, é la masagi ɔɔɔowu. Naa zɛba é gaazaɔa, é gɛ ma: «Leeni ɔa è pɔ gè kɛ è vɛ?»

¹⁷ E ɔoɔaavoteni, é gɛ ma: «Maliɔii, è minazɛgevɛ bè, nɛi gè ga da-wotiɔɛ anzanui, è ɔona da GALAGI ɔɔɔɔ GALAGI laaseigi zu ga doun zunui Salomɔn ɔa é masadai ɔɛɛzu è voluvelei, é zɛi da-masa kpɔkpɔgi ɔa.

¹⁸ Kɛlɛ wɛlɛ niina, Adoniya bɔɔɔ ɔɛa ga masagi, maliɔii masagi è-ɔi ge la su.

¹⁹ E togani mɔinmɔin kulani ga zalaɔai: nikelɛ zinɛ wolaiti, nikelɛ yiivoiti ti wulɔai, ta baalagiti, é masagi ná-doun zunuiti pɛ toli, ta zalaɔa ɔula nui Aɔiataal, naa vɛɛ kɔɔvɛbɛi ma lotuɔɔi Zoabɛ va, kɛlɛ é la è-loun zunui Salomɔn lolini.

²⁰ Tama Izilayele pe gaazu ga da no va, mǎligii masagi, ga è naama nui le, nii é zeizu è-voga mǎligii da-masa kpɔkpɔgi ga.

²¹ Ni naa laade, siegi zu mǎligii masagi è liizu la è-memewolani pɔ, ta vaazu gi zosu ege faa jou ge vea, gá dɔun zunui Salomɔn.»

²² E yeni nɔ bɔezu masagi vɔ, GALA goo wo nui Natan vaa.

²³ Ti va ti ge masagi ma: «Wele GALA goo wo nui Natan va.» Naa leeni masagi vɔ be, é la kɔgowu, nɔungi vilegai zooi ma,

²⁴ é ge ma: «Ee, mǎligii masagi, da ga è bogai baa ga Adoniya ga masadai ge è voluvelei, ta é zeí da-masa kpɔkpɔgi ga?

²⁵ Mazɔɔɔ diive za, é nikeiti ta nike yivoiti ti wulbai, ta baala mɔinmɔin ga gula ga zalaɣai, é masagi ná-doun zunuiti pe tolige, ta kɔuvebei ma lotuɣɔiti, naa vee zalaɣa gula nui Aɣiataal va. Tiya ɣanu, ti daamii ta kpɔɔlei wosu ta tiye, ti da ge ma: «Masagi Adoniya lebi geke faan!»

²⁶ Kele é la nɔun tolini, nɛi gè ga da-wotige nui, é la zalaɣa gula nui Sadɔke lolini, ta Yegoyada ná-doun zunui Benaya, ta da-wotige nui Salomɔn.

²⁷ Nii gegala vai ga zoo geezu baa mǎligii masagi ná-devei wu, ga è la zooga è va naa le ga da-wotige nuiti, zɔi é mǎligii masagi maavalibosu masa kpɔkpɔgi ga?»

Davide yeelo fai votogi va

²⁸ Masagi Davide googaaavoteni, é ge ma: «À Bate-seba loli deé bè.» Naa leeni masagi vɔ be, é lo kakala.

29 Masagi bɔɛni pɔ konai zu, é ɔɛ ma: «Gè ɔɔnaa Ɔɔɔɔ GALAGI ma, nii é vulua, nii é kùlaai ziiɔɔɔiti pɛ su,

30 gè bo è ma ga za nɔ, nà minazegɛgi naa laazeelizu, nii gè kɛɛni è vɛ, gè ɔɔna Ɔɔɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI laaseigi zu, siegi zu gè ɔɛa è ma la è-loun zunui Salomɔn ɔa é masadai ɔɛɛzu pòluvele, é zeì nà-masa kpɔkpɔgi ɔa pòtogi zu.»

31 Bate-Seba vilɛni niibigɔ, é la masagi ɔɔɔɔwu, é ɔɛ ma: «Màligii masagi Davide lebi ɔɛke faan!»

32 Masagi ɔɛni ma: «À zalaɔa ɔula nui Sadɔke loli, ta GALA goo wo nui Natan, naa vɛɛ Yegɔyada ná-doun zunui Benaya.» Ti lɛɛni masagi vɔ bɛ.

33 Masagi ɔɛni ti ma: «À nà-botigɛ nuiti pɛ toli, ti vilɛ wo volu, wo dɔun zunui Salomɔn lɛ nà-soovale fuului ɔma, wo yei la Giyon.

34 Miná ɔa zalaɔa ɔula nui Sadɔke ta GALA goo wo nui Natan ti gulɔi ziezu ma ná, é ɔɛ ga Izilayɛle masagi. Wa puɔugi vɛɛzu, wo ɔa ɔɛ ma: «Masagi Salomɔn lebi ɔɛke faan!»

35 Wa yesu polu, wo lɛ, é va é zeì nà-masa kpɔkpɔgi ɔa. Tɔ ɔa é masadai ɔɛɛzu pòtogi zu. Gè yeeloga ba ga Izilayɛle ta Zuda ta-lotuɔi.»

36 Yegɔyada ná-doun zunui Benaya masagi woɔgaavoteni, é ɔɛ ma: «É ɔɛ ɔana! Ɔɔɔɔ GALAGI é ga màligii masagi ɔa-GALAGI, naa laawooi ɔana!

37 Egɛvelei Ɔɔɔɔ GALAGI yɛgai la màligii masagi è va, é ye ɔana nɔ Salomɔn va, é ná-masadai ma lebiyai zuwɔɔɔ, é leve màligii masagi Davide nɔnɔi va.»

38 Zalaɔa ɔula nui Sadɔke-o, GALA goo wo nui Natan-o, ta Yegɔyada ná-doun zunui Benaya, ta

Kelɛte nuiti, naa vɛɛ Pelɛte geleiti ba, ti Salomɔn zegɛni, ti tɛ masagi Davide ná-soovale fuului ɔ́ma, ti lii la Giyon.

³⁹ Zalaɔa ɔ́ula nui Sadɔke minɛi zegɛni, nii gulɔi ɔ́ɛni su, seɔe vɛlei wu, é gulɔi zie Salomɔn ma. Ti puɔugi vɛɛni, nuɔuseiti pɛ ti ɔ́ɛ ma: «Masagi Salomɔn lɛbi ɔ́eke faan!»

⁴⁰ Nuɔusei pɛ ge loni ga poluvelei, ti da lɛ, nuiti ti da kooleiti fɛ ti da ɔ́oozunɛ ga gola, eyɛsu zooi ɔ́ali ga ti-wooi lugi.

Salomɔn Adoniya maavaayɛ fai

⁴¹ Adoniya ta ná-nu loligaiti ti zɔngɔ wooi mɛnini, siɛgi zu ti ɔ́ɛni ɔ́esu la ga ta-vɛti laamii wo. Zoabe puɔugi wooi mɛnigai ma, é gaazaɔagi woni, é ɔ́ɛ ma: «Lee ma vaa wuulee ka, é taazuɔɛ?»

⁴² E yɛni nɔ ɔ́ɔɛzu, zalaɔa ɔ́ula nui Aɔiataal ná-doun zunui Zonatan va. Adoniya ɔ́ɛni ma: «Va, mazɔlɔ da ga sɔbelama nu, tanisu woo niinɛ vago ɔ́a è vaazu bosu.»

⁴³ Zonatan Adoniya wooɔaavoteni, é ɔ́ɛ ma: «Naa laade vɔlɔ pɛ, ade-maliɔ́ii masagi Davide ɔ́a é Salomɔn zeidai ga masagi.

⁴⁴ Masagi zalaɔa ɔ́ula nui Sadɔke, ta GALA goo wo nui Natan, ta Yɛɔoyada ná-doun zunui Benaya, ta Kelɛte nuiti ta Pelɛte nuiti pileɔɛ polu, ti tɛɛvɛ masagi ná-soovale fuului ɔ́ma.

⁴⁵ Zalaɔa ɔ́ula nui Sadɔke ta GALA goo wo nui Natan ti gulɔi ziaa ma Giyon ga é ɔ́ɛ ga masagi. Miná ɔ́a ti zeɔɛai ná, ti lɛ ga koozunɛi, taai zu ɔ́ɛ wuulee, naama zɔngɔ wooi ɔ́a wo mɛnigai.

⁴⁶ Salomɔn vɔlɔ zeida masa kpɔkpɔgi ɔ́a.

⁴⁷ Ade-maliḡii masagi Davide ná-nu wolaiti ti vaa ga ti tuya loo bε, ti ḡε ma: ‹Da-ḠALAGI kε, é Salomɔn lɔḡɔi ḡula, é leve dɔnɔi va, ta ná-masadai ma lɛbiyai wɔɔlɔ dɔnɔi va!› Masagi yεḡε daa vetei zu, é nɔkɔ.

⁴⁸ Naa pε poluma, masagi wooi ḡaa, nii é bo-gai: ‹Mamagi ḡa Ḡɔḡɔ GALAGI vε, Izilayele ná-GALAGI, nii é nu zeidai za ná-masa kpɔkpɔgi ḡa, ta ḡε kaa ga ḡaazu.› »

⁴⁹ Adoniya ná-nu loligaiti ti naama wooi mɛnigai ma, ti zuḡalini, εεḡε ge da li liizu vele.

⁵⁰ Adoniya lua velei ma Salomɔn va, é wuzegeni, é li, é zalaḡa ḡulazuve ma minɛiti so.

⁵¹ Ti liini, ti ḡε Salomɔn ma: ‹Pεtε, duai maavele ma, Adoniya liivε, é zalaḡa ḡulazuve ma minɛiti so, é da ḡε ma: ‹Masagi Salomɔn minazegε bε za, é ḡona ga é la paa ga boḡa zɔkpɔi!› »

⁵² Salomɔn ḡeni ma: ‹Ni a ziεna eḡε sɔḡelama nu, nɔundegai gila kpalaa ge la loḡa zooi ma. Kele ni a ḡena ga sɔba nu, toḡa za.›

⁵³ Masagi Salomɔn numaa leveni, ti li, ti Adoniya zegε zalaḡa ḡulazuve, ti vaa la. E laani masagi Salomɔn ḡɔḡwu, Salomɔn ḡε ma: ‹Li ḡa-velei wu.›

2

Davide falima woo ḡaabelagiti

¹ Davide kaai ma ga toḡa na va zaazu, é valini ná-doun zunui Salomɔn ma ga niima wooiti:

² ‹Nɔn nà ga li vε ná ga fulu nui pε gaabelazuve. Zεbεzegε, é ḡε ga zunu!›

³ Ḡolo da-ḠALAGI Ḡɔḡɔ GALAGI vε, è da ziima vai nɔ ḡε, è ḡolo ná-deveiti ta ná-tɔgiti bε, ta ná-kala

gooiti, eḡevelei é seveai la Moize ná-tɔgi zu, naa ɔa a ke é boḡɔ zolɔ naa pe su, nii da yeevuu bu,

⁴ nii a ke balaa Ɔoḡɔ GALAGI minazegegi naa laazeeli, nii é keeni bè, siegi zu é ɔeni la mà: «Ni è-mavofodaiti ta ziiima vai ɔena woḡeḡiladai zu, ga ti-yii pe ta ti-yenvui pe, nu ɔa zolɔ nɔ ɔɔ ti zaama, nii a ɔe zeizu Izilaye le masa kpɔkpɔgi ɔa.»

⁵ «Naa volumna, è kwɛni nii kpein Seluya ná-doun zunui Zoabe keeni ga ze, nii é keeni ga Izilaye le ɔovɛbei ma lotuḡɔ felegɔiti Neel ná-doun zunui Aḡenɛel, ta Yetɛel ná-doun zunui Amasa. E ti vaani ziileigi ma ziegi zu, eḡevelei a la kee la kooḡɔ ziegi zu, naati ma jamai ma ɔasɔi ɔa toun unma.

⁶ Ɔe ga ɔima nu tetemazu, mina ze ná, é va za gaane zu polɔzaḡagi ya.

⁷ «Mina yeema è Galaade nui Baalazilayi ná-doun zunuiti so ga pagɔ, ti ɔe naati saama, niiti è ti ɔonɔkulazu, mazolɔ vele ɔana ti dāaḡomini la, kɛai ma velazu è-liɛ Aḡasalɔme va.

⁸ «Mina yeema ga Simeyi ɔa è ɔoba, Benzamen nui, Gela ná-doun zunui, nii é ɔeni zeini Baḡulime, é pɔomuni, é koto ga jɔuda, voloi gè ɔeni liizu la Maḡanayime. Kee ɔalesuve ma, é vaani, é dāaḡomi Zuluden laave, gè ɔonani be Ɔoḡɔ GALAGI laaseigi zu, gè ɔe ma: «Gè la è vaa ga boḡa zɔkpɔi pe.»

⁹ Niizu mina so ga sɔbalala nu, da ga ɔima nu, è kwɛni velel da so da, anee ni polɔzaḡage na, keeni è ke vele-o-vele ti paa.»

*Davide zaai vai
(1 Dɔlɔ Sevei 29:26-28)*

¹⁰ Davide zaani, ti maagulu Zeluzaleme.

11 E kona vuunaanigo (40) ģeni masadai zu Izilayele unda: E kona dɔfelai ģeɛni Ebelɔn,   kona vuusavago maazu savagɔi (33) ģe Zeluzal me.

12 Salom n zeini ke    Davide n -masa kp kp gi  a,   t  b   i n -masadai zapelo.

Adoniya zaa vai leve vai Salom n ve

13  agite n -doun zunui Adoniya liini Salom n dee Bate-Seba v  be. Naa gaaza ani,    e ma: «Da vaazu nei ga kisie vag a?» Adoniya  e ma: «Ungo.

14 N  p   e b     v .» Naa  e ma: «B  na, begele ve?»

15 Adoniya  e ma: «  kw ni ga masadai  ea ga n n , ta Izilayele nuiti pe gaazu  ea b  ga ti k  ga masagi, ke  masadai latiga d  ei ma, maz   G    GALAGI  a   seida tug .

16 Faa  ila kpe n   a  e falizu   ma, mina  ele g oi va.» Bate-Seba  e ma: «B  na!»

17 E kp ei zeg ni,    e ma: «N    maan   zu, bo masagi Salom n ma,   Sun me nui A isage ve z a,    e ga  nzai. Maz   nii n pe da fali ma, à la  lea  -woo va.»

18 Bate-Seba  eni ma: «Naa vage. N  b   i n  b  zu p    vile   va.»

19 Bate-Seba liini masagi Salom n v  be ga   Adoniya n -faa wo ma. Masagi wuzeg ni,   li daa omis ,   laani t un k  wu,   zei n -masa kp kp gi  a,   masa kp kp gi ta ili pile, dee zei ga z     .

20 E  eni ma: «Gaaza a ko  ila n   a  e bosu ga de, mina  ele b .» Masagi  eni ma: «Begele  a   p , d  , à la  lea.»

21 Bate-Seba  e ma: «Be Sun me nui A isage ve  -    in Adoniya ve    e ga  nzai.»

22 Masagi Salomɔn dee woogaaɔoteni, é gɛ ma: «Lee vaa zu è Sunɛme nui Aɓisage maavalizu Adoniya vɛ? Masadai pɛ maavali bɛ mu, tɛi tɔ gɔ é ga dɛi, maavali tɔun bɛ, ta zalaɔa gɔla nui Aɓiataal vɛ, naa vɛɛ Seluya ná-doun zunui Zoabe va!»

23 Masagi Salomɔn gɔnani naazu Gɔogɔ GALAGI ma, é gɛ ma: «GALA ge sò ná-ziiɔaawanai pɛ su, ni gè la Adoniya vaani, tɔzei nuu va é maagaaɔaɔabogai.

24 Gè gɔnaa Gɔogɔ GALAGI ma, nii é vulua, tɛi é sèidai kpaan kèɛ Davide ná-masa kpɔkpɔgi gɔ, ta é minazegeai bè ga masadai ná-o, màvofodaiti-yo, ga za nɔ ta Adoniya va.»

25 Masagi Salomɔn Yegɔyada ná-doun zunui Benaya leveni, é paa, vele gɔna Adoniya zaani la.

Salomɔn Aɓiataal gɔla vai ná-botii zu

26 Masagi Salomɔn gɛni zalaɔa gɔla nui Aɓiataal ma: «Gale ma, è li è-gɔligiti saama da-laazu Anatɔte, mazɔɔ saai zolooge è ma. Kɛɛ gè la è vaazu za, mazɔɔ è gɛni Maligii Gɔogɔ GALAGI ná-minazege kesui zegezu kèɛ Davide vɛ, ta è dɔnɔ zɔɔni ná-ziiɔɔi pɛ su.»

27 Vele gɔna Salomɔn Aɓiataal ɔɛeni la, é kula Gɔogɔ GALAGI ná-zalaɔa gɔla vai zu, nii a kɛ Gɔogɔ GALAGI laawooi laazeeli, nii é boni Eli ná-pɛɛyegɛi ma Silo.*

Salomɔn devei vee vai ga ti Zoabe va

28 Naama wooi zeelini Zoabe ma. Zoabe ma ge vilɛni Adoniya volu, anɛɛ ni é la gɛni vilɛni

* 2:27 2:27 Wɛɛ vɛ: 1Sa 2:30-36.

Abasalɔme volu, naa ɔa é kɛɛni Zoabe liini, é lɔɔɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ná-seɔe vɛɛi wu, é li, é zalaɔa ɔɔɔɔɔɔ ma minɛiti so.

²⁹ Ti liini, ti ɔe masagi Salomɔn ma: «Zoabe lɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ná-seɔe vɛɛi wu, toɔa zalaɔa ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔɔ.» Salomɔn Yegɔyada ná-doun zunui Benaya leveni naazu, é ɔe ma: «Li, é paa.»

³⁰ Benaya zeelias ma ɔɔɔɔ GALAGI ná-seɔe vɛɛi ma, é ɔeni Zoabe ma: «Masagi ɔe, é ɔɔla.» Kɛɛ é ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, é ɔe ma: «Ba-o! Ue ɔa ɔe zaazu ná!»

Benaya ɔaleni ma masagi vɔ bɛ, é Zoabe ná-ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ wo ma.

³¹ Masagi ɔeni ma: «Li, é kɛ eɔeɔvɛɛi é bogai la, paa, naa vɔluma da maɔɔɔɔ, é faa zeɔe ɔi unma ɔa ná-pɛɛɛɛɛɛ, ɔamai naa vaa zu Zoabe puai fuun.

³² Namaiti é ti vuai, ɔɔɔɔ GALAGI ɔa naati da to ɔɔɔ unma, tozei é zunu felegɔ vaani, Nɛɛ ná-doun zunui Aɔenɛɛ, nii é ɔeni ga Izilayɛ ɔɔɔɔɔɔ ma lotuɔɔi, ta Yetɛɛ ná-doun zunui Amasa, Zuda ɔɔɔɔɔɔ ma lotuɔɔi, niiti ti lelebogai, ti vizɔgai é leve toon ba, é ti vaa ga bogɔ zɔkpɔi, kɛɛ Davide ɔwɛɛ faa la ɔeni su.

³³ Ti-ma ɔamai ɔa la Zoabe ta mavofodaiti unma eyɛsu ɔɔ. Kɛɛ ɔɔɔɔ GALAGI ná-ziileigi ɔa ɔe Davide ta mavofodaiti bɛ, ná-pɛɛɛɛɛɛ ta ná-masa kpɔkpɔgi vɛ eyɛsu ɔɔ.»

³⁴ Yegɔyada ná-doun zunui Benaya liini, é Zoabe vaa. Ti maɔɔɔɔɔɔ ná-zooi ma teɔɔɔɔ zu.

³⁵ Masagi Yegɔyada ná-doun zunui Benaya vilɛni potogi zu kɔɔɔɔɔɔ unda, é zalaɔa ɔɔla nui Sadɔke vilɛ Aɔiataal votogi zu.

Simeyi vaa vai

36 Masagi keela leveni Simeyi ma, ti toli é va, masagi gɛ ma: «Peɛ lo ɓɔɔɔ vɛ Zeluzalɛme, ná gɔ́a è gɛɛzu ná, è mina gɔ́la, è va ziezie.

37 Kwɛɛ ga voloi è gɔ́lazulu la taai va, è Sedelɔn vɛtugi maaleve, ɗa za, è-ma jamai gɔ́a la è unma.»

38 Simeyi gɛni masagi ma: «Naa vage! Nii nɔpɛ è bosu, màligii masagi, nɛi gè ga ɗa-wotigɛ nui ná kɛ.» Simeyi lɛbini Zeluzalɛme.

39 Kɛɛ kona savagɔ vɔluma, ná-duɔ felegɔ velani, ti zegɛ pɔ bɛ, ti li Maaka ná-doun zunui Akise vɔ bɛ, Gate masagi. Ti gɛni Simeyi ma: «Da-luɔiti ta Gate.»

40 Simeyi wuzegɛni názu, é gɛvele ɓɛɛɛ, é lɛ ná-soovalegi gɔ́ma, é li Gate, Akise vɔ bɛ, é ná-duɔiti sege, é gale ma ga tiye.

41 Naama wooi zeelini Salomɔn ma ga Simeyi zegɛvɛ Zeluzalɛme, é li Gate, é gale ma.

42 Masagi Simeyi lolini, é gɛ ma: «Gè la gɛni gɛɛni è ma: «Gona Gɔɔɔɔ GALAGI ma ga è la gɔ́la taai va,» ɓaa, gè gɛ è ma: «Voloi è gɔ́lazulu la taai va, ɗa za?» E la gɛni gɔɔgaaɔoteni, è va gɛ mà: «Naa vage, gè meniga,» ɓaa?

43 Lee vaa zu mu è konai naa zegɛa ma, nii boga Gɔɔɔɔ GALAGI gaaazu, è la gɔloni devei vɛ gè feeni è ya?»

44 Masagi gɛni Simeyi ma: «È kwɛni ɗa ɓɔɔɔi, faa jɔi nii è kɛa ga gaagilima ga kɛɛ Davide. Gɔɔɔɔ GALAGI gɔ́a ɗa-nu jɔulai ma gɔsɔi la è unma.

45 Kɛɛ Gɔɔɔɔ GALAGI gɔ́a tuya loo bè, é Davide ná-masa kpɔkpɔgi zapelo eyɛsu gɔ́.»

46 Masagi devei veeni Yegɔyada ná-doun zunui Benaya ya, naa gɔ́la, é Simeyi vaa.

Uele gʼana masadai zeini la ga pagɔ Salomɔn yeezu.

3

Salomɔn Falaɖɔn ná-doun anzanui vulu vai

¹ Salomɔn Ezipete masagi Falaɖɔn ná-doun anzanui vuluni, vului naa maavele ma, ti gʼilini va ta Falaɖɔn. E va gɛ é ɓe ga masa pelei lo, ta Gooɖɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ, naa vɛɛ siɖigi va Zeluzalɛme ma, nii é gɛni lolisu ɓalaa ga Davide ná-taa wolai, miná gɛ é zeini ná.

² Nuɓuseiti ti gɛni dɛ zalaɖaiti kulazu zalaɖa gʼula adaveti, mazɔɔ ti la gɛni dɛ Gooɖɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ loni bɛ.

³ Gooɖɔ GALAGI nɛɛni Salomɔn vɛ, é gɛni ziezu ga kɛɛgɛ Davide ná-tɛnɛ gooiti. Kɛɛ tɔ ɓɔɖɔi gɛni zalaɖaiti kulazu, é ɗa ansansegiti gala zalaɖa gʼula adaveti.

Gooɖɔ GALAGI gʼigi vee vai Salomɔn vɛ (2 Dɔɔ Sevei 1:2-13)

⁴ Yeeta, masagi liini Gaɓaɖɔn ga é zalaɖai gʼula, Mazɔɔ miná gɛ ná gɛni ga zalaɖa gʼula ada ɓiigi: Salomɔn gala zalaɖa mɔinmɔingaa gʼulani niina zalaɖa gʼulazu vɛ miná.

⁵ Kpidii, Gooɖɔ GALAGI gʼulani bɛ keɛma segi zu Gaɓaɖɔn, é gɛ ma: «Nii wɔin è ma, dɛɛ, gè kɛ è vɛ.»

⁶ Salomɔn gooɖaavoteni, é gɛ ma: «È ɗa-woogɛgʼilada wolai gʼula vɛ keɛma ɗa-wotigɛ nui kɛɛ Davide vɛ, tɔ ɓalaa é zie gaamai ta telebodai zu, naa vɛɛ sɔledai va è vɛ. E naama woogɛgʼiladai

makega be ga è doun zunu ve be, nii é zeini za ná-masa kpɔkpɔgi ga.

⁷ Niizu niina, Gɔɔɔ GALAGI nà-GALAGI, da ga è kèa ga masagi, nèi gè ga da-wotigɛ nui, kèe Davide votogi zu, nà ma, nà ga zunu loungo nɔ, nii é la zooni deve wosu.

⁸ Nèun nèi gè ga da-wotigɛ nui, gè welɛa nɔ, gè ɔɔɔ ga da-nubuseiti untuɔ, niiti è yimazegeai ga tiye, ti mɔindai, nu la zooga ti gaalusu, è va ti-lie kwɛɛ.

⁹ Naa ga é ba, gɔgi ve zèa, nèi gè ga da-wotigɛ nui, nii nà lo da da-nubuseiti tuɔ, gè kwɛɛ nii pagai ta nii ɲɔudai. Mazɔɔ ni naa laade, be ga a zoo losu da-nubuse mɔinmɔingi niiti tuɔ?»

¹⁰ Naama GALA falii Salomɔn kɛeni, é nɛeni Maligii ve.

¹¹ GALA ge woɔɔaavoteni, é gɛ ma: «Tɛi naa ga è falizu, è la sii zuɔɔɔa valini ɔɔɔ ve, è la naavolo valini ɔɔɔ ve, è la balaa è zili nuiti saa vai valini, kɛɛ gɔgi ga è falizu, nii a kɛ è masadai gɛ ga telebodai,

¹² nà è yiima vai laazeelizu, nii a kɛ gɔgi gɛ è ma, ta è gelegele, é leve naati ba, ti gɛa è luɔ, ta niiti ti vaazu è voluvele.

¹³ Naa pɛ poluma, nii è la falini, nà naa veezu è ya, naavoloi ta lebiyai, nii a kɛ è-zii ma voloi pɛ su, è gɛgala mina zɔɔ masagiti saama.

¹⁴ Ni da ziɛna ga nà-peleiti, è golo nà-deveiti ta nà-togiti be ga è-gɛɛ Davide gɛvele, nà è-zii zuɔɔɔa.»

¹⁵ Salomɔn wuunni, é gaaɔa ga GALA kpɔɔɔ pɔ segi zu. E galeni ma Zeluzalɛme, é li Maligii ná-minazege kesui ɔɔ be. E gala zalaɔaiti ta ziilei

zalaɣaiti kulani, é fɛti wola ɣɛvele bɛtɛ ná-botigɛ nu wolaɪti bɛ.

Salomɔn tukpɔi ɣaaleve vai ga ɣimalai

¹⁶ Yeeta koloɣolo anzanu felegɔ vaani masagi ɔɔ bɛ, ti lo kakala.

¹⁷ Gilagi ɣɛni ma: «Ni ɗa vaana bu, màligii, woilo gòo ma. Gá anzanui nii gá jiiizu peɛ ɣilagi wu, gè doun zunu ɣila sɔlɔɔge koba.

¹⁸ Folo savagɔ vɔluma, tɔ balaa é doin zɔlɔɔ. Giya ɣila nɔ ɣa gi ɣɛa peɛi wu, nu ɣili nɔpɛ ge la ɣɛa gi ɣoba, kɛni gi felegɔ nɔ.

¹⁹ Kpidii niina é laani ná-doin ma, naa za.

²⁰ Buzeɣe veɛ ɣana kua zaamai, názu nɛi gè ga ɗa-wotigɛ anzanui gè jiiizu, é dòin zeɣe kàkala, é da ɣakala, é nɔnɔ ma loun voomai la kàkala.

²¹ Sobui gè wuzeɣea ga gè jiiimii ve doin ya, gè ka ga doungoi zaavɛ. Foloji ɣulaai ma, gè ɗa peɛ ga pagɔ, gè ka niina ga nɔnɔ ma loin laade, nii gè sɔlɔɔgai.»

²² Zɔi yɛ ná, é ɣɛ ma: «Zɛ! Dòin ɣa é vulua, ɗɔnɔi ɣa saai!» Ma mɔungi ɣɛ ma: «Ba-o, ɗɔnɔ naa mu ka saai, nɔnɔi ɣa é vulua!» Naama maɣaalii ɣa ti ɣɛni ga masagi ɣakala.

²³ Gaabelagi zu, naa ɗa ɣɛ ti ma: «Zɔi ɣɛ: «Dòin ɣa é vulua, ɗɔnɔi ɣa saai,» zɔi balaa ge ɣɛ: «Ba-o! E-loin ɣa saai, nɔnɔi ɣa é vulua.» »

²⁴ Masagi ɣɛ ma vɔlu: «À va ga boɣa zɔkpɔi ta pò.» Ti va ga boɣa zɔkpɔi pɔ.

²⁵ E ɣɛ ma: «Doungoi nii é vulua, à teve su fele, wo gilazuve ve zɔi ya, wo gilagi ve zɔi balaa zea.»

²⁶ Zɔi nɔnɔ ɣɛni ga doungoi é vulua, ná-doin maawɔin soni ga gola, é ɣɛ masagi ma: «Màligii,

doungoi nii é vulua, à fe zea, keɛ à mina paa!» Keɛ bɔɔlai ɣeni ma: «Ba-o! A teve su, naazu é la yeɣa zèa, é la yeɣa zea.»

²⁷ Názu ɣa masagi tukpɔi ɣaaleveni la, é ɣe ma: «À mina doungoi vaa, nii é vulua, wo fe anzanu mɔungi ya, toɣa ná-doun ve.»

²⁸ Izilayeɛle nuiti pɛ ti masagi ná-tukpɔɣaalevei naa ma woo menini. Ti pɛ ti luani ba, tɔzei ti kwɛɛni ga é ɣigi zɔɔɔɣe GALA zea tukpɔɣaaleve vai zu.

4

Salomɔn ná-botiɣe nu wolaiti

¹ Masagi Salomɔn ɣeni Izilayeɛle pɛ unda.

² Ná-nu wolaiti daaseigiti kaa: Zalaɣa ɣula nui Azalia, Sadɔke ná-doun zunui,

³ Sisa ná-doun zunu felegɔiti, Eliyɔɛfe ta Ayiya, naati ka ti ɣeni ga ná-seve ɣe nuiti. Ayilude ná-doun zunui Zozafate ɣe ga laavaawogi.

⁴ Yeɣoyada ná-doun zunui Benaya ɣeni ga kɔɔvebei ma lotuɣɔi, Sadɔke ta Aɓiataal ti ɣe ga zalaɣa ɣula nuiti.

⁵ Natan ná-doun zunui Azalia ɣa é ɣeni ga zou zeve ɣundiɣiiti ta-ɣundiɣii, Natan ná-doun zunui Zabude ɣeni ga zalaɣa ɣula nui, é ɣe ga masagi bɔɔlai.

⁶ Ayisaal ɣa é ɣeni weɛzu masa peɛi ma, Aɓada ná-doun zunui Adonilame ɣa é ɣeni ga duɔla wotii ma ɣundiɣii.

⁷ Zou zeve ɣundiɣi puugo maazu felegɔ (12) ɣa é ɣeni Salomɔn ya Izilayeɛle yooi ná pɛ su, tiya ɣa ti ɣeni masagi ta ná-peɛyeɣei ɣɔnɔ fai gaagɣulazu ba, ti ɣilagilagiti pɛ ti bena alu ɣilagila seɣe konagi zu.

⁸ Ti-laaseigiti kaa: Ġuul ná-doun zunui, nii é ġeni Efelayime ġize yooi zu.

⁹ Deekεel ná-doun zunui ġeni Makase, ta Saalaɓime, ta Bete-Semese, ta Elon Bete-Ġanan unda.

¹⁰ Ġesede ná-doun zunui ġa é ġeni Aluɓɔte, to ġa Soko ta Ġefeel yooi ġeni zea.

¹¹ Aɓinadaɓe ná-doun zunui ġa Dɔɔl yooi ġeni zea, Salomɔn ná-doun anzanui Tafate ġa é ġeni ga anzaɪ.

¹² Ayilude ná-doun zunui Baana ġa Taanake ta Megido ġeni zea, ta Bete-Seyan pε, nii é Saletan ġobaυε Zizeleyεle wυυε, é zo Bete-Seyan, é li Aɓele-Megola, é li Yokemeyame.

¹³ Geɓεel ná-doun zunui ġeni zeini Lamɔte Galaade yooi zu. To ġa é ġeni Manasé ná-doun zunui Yayiil ná-taaiti unda ga kundigii, niiti ti ġeni Galaade, naa υεε Aalagɔɓe ġovii Basan yooi zu υa, taa wola υuulozita (60) ġeni ná, sigigi ti ma, ti laa da ġulu ga kolu ɓɔi sɔɓɔgi.

¹⁴ Ido ná-doun zunui Ayinadaɓe ġa é ġeni Maɣanayime.

¹⁵ Ayimaase ġeni Neɣetali. Naa ɓalaa Salomɔn ná-doun anzanui ta zegeni ga anza, daa ga Basemate.

¹⁶ Ġusayi ná-doun zunui Baana ġa é ġeni Aseel ta Bealɔte.

¹⁷ Palua ná-doun zunui Zozafate ġa é ġeni Isakaal.

¹⁸ Ela ná-doun zunui Simeyi ġe Benzamɛn.

¹⁹ Uli ná-doun zunui Geɓεel ġeni Galaade yooi zu, Amool masagi Sigon ná-zooi ġeni zea, ta Basan masagi Wɔge ná-zooi. Zou zeυε ġundigɪ ġila nɔ ġa é ġeni zooi ná zu.

²⁰ Zuda ta Izilayele ti mɔnni eɣe kpolodɛi ɣoba naɣaegi. Ti ɣeni daamii ta kpɔlei wosu, ti da ɣoozune.

5

Salomɔn ná-masadai zeelizuveti

¹ Salomɔn ɣeni masadai ɣɛɛzu zɔɔma masada vɛlɛvɛlegiti pɛ unda, é zo zie wolai Efelate, é li Filisiti yooi zu, é zeeli Ezipete yooi ɣwɛgi ma. Sii ma voloi pɛ su, naama yooiti ti ɣeni maazoloo ganii ɣulazu, ta ti ɣoloni bɛ.

² Folo-o-folo Salomɔn ta ná-nuɔuseiti kɔnɔgi bɛna ɣe ga bulu vukɔ vɔɔɔi ma baazagi kilo waataavuuɔ (9.000), ta bulu vukɔi kilo waapuugɔ maazu lɔsava (18.000).

³ Nike puugɔ niiti ti makɛgai ga pagɔ, ta nɛkɛ vuufelegɔ (20) niiti ti zɔgai nɛkɛ makɛsuve dɔɔɔi zu, baala ungila (100), naa la vɛɛni goegiti, ta dopaiti, ta boliiti ba, ta wɔniiti ti makɛgai ga pagɔ.

⁴ E ɣeni masadai ɣɛɛzu yooiti pɛ unda niiti ti folo liizu vɛlei zie wolai Efelate letemave, é zo Tifisa, é zeeli Gaza, é ɣeni naama you yɔɣɔzuve masagiti pɛ unda, ta ziileigi ɣeni ti yɔɣɔzu ta maagoolii zu yooiti pɛ.

⁵ Sii ma voloi pɛ su, Zuda ta Izilayele nuiti sei vɛle vani, é zo Dan, é li Beel-Seba, ɛɛɛ pɛ ge ɣeni ná-leezen belei ta ná-koolegooli gului wu, é da ɣoozune ná ziileigi zu.

⁶ Soo waavuunaanigo (40.000) makɛ pɛlɛiti ti ɣeni Salomɔn ya, ta soo bize zalavusu waapuugɔ maazu felegɔ (12.000), ná-wotoloiti faa zu.

⁷ Zou zɛve ɣundigiti ti ɣeni masagi Salomɔn ɣɔnɔ fai ɣaagulazu ba, ta niiti kpɛin é ɣeni ti ɣɔnɔkulazu,

εσε ge ɣeni ná-botii ɣεε alugi naa zu nii feai zea, ti la ɣeni vaazu bu ga ani nɔpe ge vala ti ya.

⁸ Εσε ge ɣeni sooiti ta kpize geleiti kɔnɔgi levesu naama adave ve masagi ɣeni ná, ga moloí nii daa ga wɔɔlezegi, ta molo baɣai, é zoloo devei ma bogai.

Salomɔn ná-ɣimalai

⁹ GALA ge ɣigi ta kelegele golai veeni Salomɔn ve, ná-faagwεgi zu vai mɔin eɣe kpolodei laave naɣaegi.

¹⁰ Salomɔn ɣimalai zɔɔni, é leveni ɣima nuiti kpein ba, niiti ti ɣeni folo ɣulazu vele yooiti su, ta Ezipete.

¹¹ Keɣala la ɣeni nuiti saama ɣimalai zu, ná-ɣimalai leveni Ezela nui Etan nɔnɔi va, é leveni balaa Maɣɔle ná-doun zunuiti ba: Geman, ta Kalakɔle ta Daalada. Salomɔn wɔɔɔ veleí ma, maawooi zieni ti maagoolizu nuɔuseiti saama.

¹² E faalaali waasavago (3.000) ta guye waagila dɔɔlugo (1.005) βεteni.

¹³ E βɔeni é vile pɔnɔgani kpein ba, é zo Liβan sɛdele gului ma, é kɔkula ɣizɔɔpe tufa βifɔgi ma, é vɔnɔsu sigigi va. E βɔeni mɔnɔ é vile suaiti, ta wɔniiti, ta kpokpo suaiti, ta kaleiti ba.

¹⁴ Etea masagi niiti pe ti ná-ɣimalai ma woo menini, naati ti ɣeni nuiti tevesu ga ti ná-ɣima βɔei ta meni.

*Salomɔn GALA sei veleí lo fai
ma ɣevele βεtei ɣεε vai*

*(1 Masagiti 7:13-14;
2 Dɔɔβ Sevei 1:18–2:17)*

¹⁵ Tiil masagi Yilame menigai ma ga ti gulɔi ziaa Salomɔn ma, ti ke ga masagi keεɣe vɔtogi zu, é

numaa leveni ma. Mazɔɔ Davide bɔɔla wɔɔwɔɔ ge ɣeni ga Yilame.

¹⁶ Salomɔn keelaiti teveni Yilame ma, é ɣe ma:

¹⁷ «Da bɔɔɔi è ɣea kɛɛ Davide ɣwɛɛ, é la zooni é va peɛ lo ná-GALAGI ɔɔɔɔ GALAGI vɛ, tɔɔzei kɔɔi va é ɣea kɔɔzu nuɔusei naati daalɔɔma, ti ɣea maagakuni, eyɛsu ɔɔɔɔ GALAGI be ga ti la kɔɔwu.

¹⁸ Kɛɛ niizu, ná-GALAGI ɔɔɔɔ GALAGI dooɔɔgi vea zɛa adɛ pɛ, kɔɔɔɔ la mɔ ná, inɛinɛ faa la ná, é va lo maanɔɔ vaa va.

¹⁹ Wɔin ɣa mà ga gè peɛi lo ná-GALAGI ɔɔɔɔ GALAGI laaseigi zu, eɣɛvelei tɔ bɔɔɔi é boni la kɛɛ Davide ma ga: «E-loun zunui nii gè vaazu seizu da-masa kpɔkpɔgi ɣa è-ɔɔɔgi zu, naa ɣa é vaazu peɛi losu dàaseigi zu.»

²⁰ Va bu niizu, è devei ve ga ti Liɔan sɛdele gului ta leve bè. Ná-botigɛ nuiti ta bɔsu dɔnɔiti ba, nii nɔpɛ da bo ga da-wotigɛ nuiti salai, ná naa veezu. Mazɔɔ da bɔɔɔi è kwɛni ga gulu leve nu vago la gi zaama ga wo ɣɛvele, Sidɔn nuiti.»

²¹ Yilame Salomɔn wooi mɛnigai ma, gola ɔɔɔɔɔɔni, é ɣeni ma: «Mamagi ɣa ɔɔɔɔ GALAGI vɛ, nii é ɣima loun vea Davide vɛ, nii a lo niima nuɔuse mɔinmɔingi niiti tugɔ.»

²² Yilame wooleveni Salomɔn ma, é ɔɔɔaavote, é ɣe ma: «Nii è bogai da-woolevegi zu, gè mɛniga. Nii nɔpɛ è pɔ é lo sɛdele gului ta sipɛɛ gului va, ná fe è vɛ.

²³ Ná-botigɛ nuiti ta ti zeɣezu Liɔan ɣizeiti ma, ti yei ga tiye kpolodɛi laavɛ, ti guluɔumaiti gili ba, ti kɛ ga bebeiti, ti da ziei ɣa eyɛsu ti zeeli ga tiye vɛ è

ná lɛɛzu ga ze, ti bebei naati fie ná. Da-wotigɛ nuiti ta va, ti guluiti sege miná. Da ma, è nà-pɛleyegɛi ɔ́nɔgi ve, nii nà bo è ma.»

²⁴ Yilame sɛdele gului ta sipɛɛ gului veeni Salomɔn ya, velei é ɔ́eni pɔ la.

²⁵ Salomɔn ma tetegi, kona-o-kona é ɔ́eni masagi Yilame ná-pɛleyegɛi ɔ́nɔgi veezu, moloi nii daa ga ɓeele, naa ma ɔ́ilo miliyɔn lɔzita (6.000.000) ta wolive wulɔ vagɔi litɛɛ waadɔsava (8.000), é ɔ́e ga ná-masa pɛleyegɛi ɔ́nɔgi.

²⁶ Ɔɔoɔɔ GALAGI ɔ́igi veeni Salomɔn vɛ eɔ́ɛvelei é minazegɛni la bɛ. Ziileigi ɔ́eni Salomɔnni zɔɔɔzu ta Yilame, ti felegɔ ti minazegɛ kɛɛni yɔɔɔzu.

²⁷ Masagi Salomɔn duɔla wotigɛ nu waavuusavagɔ (30.000) laasei sɛvɛni Izilayɛle yooi zu ná pɛ.

²⁸ Alu gilagila é ɔ́eni nu waapuugɔ (10.000) levesu Liɓan, ti ɔ́eni alu gila kɛɛzu Liɓan, ti alu felegɔ ɔ́e ta-laazu. Adonilame ɔ́a é ɔ́eni ga ta-ɔ́undigii.

²⁹ Kasɔ mɛɛn nu waavuulɔfɛla (70.000) ɔ́eni Salomɔn ya, ta kɔtu zaɔa nu waavuulɔsava (80.000) gize yooi zu,

³⁰ é ɔ́ula kundigii waasavagɔ unsavagɔiti (3.300) polu, niiti ti ɔ́eni Salomɔn ná-zou zɛvɛ ɔ́undigiiiti bu, ta ti ɔ́eni wɛɛzu botigɛ vɛbei naa ná-botii ma.

³¹ Masagi Salomɔn devei veeni ga ti kɔtu ɓaaza papagiti kula, ti ti zaɔa, ti ɔ́e ga pɛɛi wuulaagi.

³² Salomɔn ta Yilame ta-wotigɛ nuiti ta Ɔɛɓale nuiti ti ɔ́ɛni kɔtuiti saɔazu, ti ɔ́a guluiti ta kɔtuiti kɛvele ɓɛɛ pɛɛi lo fai zu.

6

GALA sei vɛlɛi lo fai (2 Dɔlo Sɛvɛi 3:1-14)

¹ Masagi Salomɔn Gɔɔgɔ GALAGI zeɪ vɛlɛi lo fai lɔɔzeini kona unnaanigɔ puulɔsava (480) vɔluma Izilayɛle nuiti kula yee ma Ezipete yooi zu, Salomɔn nɔ́-kona naanigɔi ma masadai zu konagi ma alugi velesiei ma, nii daa ga Zive.

² Pɛlɛi nii Salomɔn toni Gɔɔgɔ GALAGI vɛ sɔligi ɣɛni ga mɛtɛlɛ vuusavagɔ (30), kogi ɣɛ ga mɛtɛlɛ puugɔ, gaagɔoza ga mɛtɛlɛ puugɔ maazu lɔɔlugɔ (15).

³ Tɛɛ wosuvɛ ɣɛni GALA sei vɛlɛi ɣaazu vɛlei, sakpai ɣɛni ga mɛtɛlɛ puugɔ, é zoloo pɛlɛi ɣogi ma, buugɔoza ga mɛtɛlɛ lɔɔlugɔ.

⁴ E fenɛtɛlɛiti kpetɛni pɛlɛi va, é giliyazegi vilɛ ti la.

⁵ GALA sei vɛlɛi maagɔoolii zu, é sangasoiti toni, é ti voluzei pɛlɛ ɣoozu wolai ma zigiɣi va, ta pɛlɛ ɣoozuve naa ɣɛni pɛlɛ boga vɛlei.

⁶ Sangasoɪ ma vɛlɛ mɔungi é ɣɛni buuvɛ, naa ɣoozuve ɣɛni ga mɛtɛlɛ felegɔ ta tukpɛ (2,5), zaamazu gelei ɣoozuve ɣɛ ga mɛtɛlɛ savagɔ, maazuve gelei ɣoozuve ɣɛ ga mɛtɛlɛ savagɔ ta tukpɛ (3,5). GALA sei vɛlɛi ma zigiɣi ɣaa ɣɛni liizu ga vɛlɛa etea vɛlei maazuve, nii a kɛ pɛlɛ maalɛɛ wuluɪti ti mina lo sigiɣi zu.

⁷ Ti GALA sei vɛlɛi loni ga kɔtu zaɣaaiti nɔ, niiti ti ɣɛvɛle bɛtɛni kɔtu ɣulazuve, naa ɣa é kɛɛni eyɛsu pɛlɛ logi bɛ, nu la malito, ɣaa zoovɛ, ɣaa kɔlu ani nɔpɛ tu mɛnini GALA sei vɛlɛ losuvɛ.

⁸ Sangasoi ma vele mɔungi laave ɣeni nu yeezazu velel pelei va, miná ɣa nu ɣeni lɛɛzu ná, è zie nu lɛɛzuve suzeidai, è lɛ zaamazu velel wu, vele nɔ ɣana é ɣeni la nu va lɛ savasiɛi zu.

⁹ Salomɔn begai ma ga GALA sei velel lo, é dakai beteni ga sɛdele gulu zɛvɛiti ta é ma wulu valivaligiti sei bu.

¹⁰ E sangasoiti toni, ti ɣaaɣooza ga metele velefele ta tukpe (2,5), ti voluzei pelei va. E ti ɣilini pelei va ga sɛdele guluɛti.

¹¹ Gɔoɣɔ GALAGI bɔɛni Salomɔn vɔ, é ɣɛ ma:

¹² «Pelei ɣaa, è tosu, ni da ziɛna é zoloo nà-tɔgiti ma, è ɣolo nà-devɛiti bɛ, è zie ga ziimai, velel ɣè è leveai la, nà nà-minazegɛgi laazeeli è vɛ, nii ɣè kɛni è-ɣɛ Davide vɛ.

¹³ Nà va, ɣè zeɛ Izilayele nuiti saama, ɣè la ɣɛla nà-nuɓuseiti ba, Izilayele nuiti.»

GALA sei velel ɣoozuve betɛ vai

¹⁴ Pelei lo fai begai ma,

¹⁵ Salomɔn sɛdele gulu zɛvɛi vɛɛni sigɣi ma pele ɣoozuve, é zo bu, é lɛ dakai ma, é sipɛle gulu zɛvɛi vɛɛ zooi ma pele ɣoozuve ná pɛ.

¹⁶ E sɛdele gulu zɛvɛi vɛɛni pele boga velel ma levesui ma zigɣi ma, é zo bu, é lɛ dakai ma, sakpai ɣɛ ga metele puugo, é koozuve beteni, ná ɣɛ ga ada nadega wolai.

¹⁷ GALA sei velel mɔtai, pele ɣoozu wolazuve zakpai ɣeni ga metele vuufelego (20).

¹⁸ Gulu zɛvɛi niiti ti ɣeni pele ɣoozuve, naati maavelupɛluni ga goolei vaaɣulabai ta ani vuai niiti ti ɣaavuyegai. Pelei ná pɛ maazegɛni ga sɛdele gului, nu la ɣeni kɔtui gila kpala kaazu.

19 Salomɔn ada nadega wolai ɖeɖele beɛni, ɖe nɔ wola vizoni Gooɖo GALAGI zeɪ veɪi wu, nii a ke ɛ Gooɖo GALAGI nɔ-minazeɖe kesui la nɔ.

20 Peɛ goozuɖe, ɖe ɛ nɔ beɛni, minɔ ɖogi ɖeni ga meteɛ puugo, sakpai ɖe ga meteɛ puugo, gaa zoligi ɖe ga meteɛ puugo. Zanu kitei ɖa ti siɛni ma zidigiti ma, ti zalaɖa ɖulazuɖe beɛni nɔɖe ti seɖele gulu zeɖeiti peɛ ma.

21 Salomɔn zanu kitei ziɛni peɛ goozuɖe nɔ pe. E zanu yoloɖo goiti seɛni voluzu veɛ veɛ goozuɖe laaɖe.

22 Peɛ goozuɖe nɔ pe ge ɖeni nɔ ga zanugi, veɛ nɔ ɖana balaa ɛ ɖeni la ga zalaɖa ɖulazuɖe nii ɛ ɖeni la ada nadega wolai laaɖe.

23 Ti seeluɖeɪni felego maaniini saɖani ga dɔɔ wolive wului, ti gaa zoligi ɖe ga meteɛ loɔlugo, ada nadega wolai.

24 Ti-ɖove gilagilagi zuɖoozani ga meteɛ felego ta tukpe (2,5), ma ɖove felegoiti ta zeina la ɛ ɖe ga meteɛ loɔlugo.

25 Seeluɖeɪnti kpɛɛ veɪi ɖeni ga faa ɖila nɔ.

26 Ti-zoligiti ti ɖe ga faa ɖila nɔ.

27 Salomɔn seeluɖeɪnti pileni peɛ goozuɖe, GALA sei veɪi zaamaɖe, zɔi ɖove gilagi zeɪ peɪi va, zɔi balaa ɖove gilagi zeɪ peɪi va, ti-ɖove felegoiti zɔiti ti zeɪ boɖo la.

28 Salomɔn zanugi ziɛni seeluɖeɪn naati balaa ma.

29 Ti peɛ goozu felegoiti ma zidigiti pelupeluni ga seeluɖeɪnti, ta dɔɔ wuluiti, ta ani vuaiti ti ɖaavuyegai.

30 Ti zanugi balaa puuni gulu zeɖeiti ma, niiti ti peɛ goozu felegoiti buulaani ga tiye.

³¹ Ada nadega wolai laave ma bogi gɛni fele, ti ga dɔbɔ wolive wului, daamasagiti, maazuve ta kobave felegɔiti, naati ti gɛni sigigi ma gaagwesu loɔlugɔi gila nɔ zegezu.

³² Kpo felegɔiti ti gɛni ga dɔbɔ wolive wului, kpo felegɔi naati pɛlupɛluga gɛni de ga seeluɔɛinti, ta dɔɔ wuluiti, ta ani vua gaavuyegaiti ti bɛɛai ga zanugi. Ti zanugi vuuni balaa seeluɔɛinti ta dɔɔ wuluiti ma maaniinigiti ma.

³³ Uele gana ɛ keɛni la ga GALA sei vɛɛi laa wolazuve balaa. Daamasagiti, maazuve ta kobave felegɔiti, naati ti gɛni ga dɔbɔ wolive wului, ti sigigi ma gaagwesu naanigɔi gila nɔ zege,

³⁴ ta kpo felegɔiti ti gɛni ga sipɛɛ gului, kɔlu gala felefelegi gɛ ti gilagilagiti ba.

³⁵ Ti ti maavɛlupɛlu balaa ga seeluɔɛinti, ta dɔɔ wuluiti, ta ani vua gaavuyegaiti, ti zanugi zie vɛti, ti naati maazaɣani.

³⁶ Salomɔn koi goozuve maagɣakuni ga sigigi, nii toga gɛni de ga kɔtu zaɣaai ma jɛkpɛ savagɔ, ti laani bɔɣɔ maazu, sɛdele gulu valivaligi ma jɛkpɛ gila.

³⁷ Gɔɔɣɔ GALAGI zei vɛɛi ma wuulaagi laa vai loɔzeini Salomɔn nɔ-masadaɪ ma ɣonagi naanisiɛi, alugi ma daa ga Zive,

³⁸ nɔ-masadaɪ ma ɣonagi puugɔ maazu gilasiei (11) ma, alugi lɔsavasiɛi ma, nii daa ga Bule, ti benɪ ga pɛɛi lo, ti ba vai pɛ ke, eɣɛvɛɛi ti seini la kpasu. Kona dɔfela ɣa ti keɛni naazu ti be ga pɛɛi lo.

7

Masa pɛɛi lo fai

¹ Salomɔn tɔ ɔɔɔɔi nɔ-masa pɛlɛi lo fai lɔɔzeini, naa ma wotii ɔɛɛni kona puugo maazu savago (13) laawu, ɛ ɔe.

² E pɛlɛi loni dɛ, nii ti daasei pɛɛni ga: «Liɓan Lɔɔɔi», sakpai ɔɛni ga mɛtɛlɛ vuulɔɔlugo (50), kogi ɔɛ ga mɛtɛlɛ vuufelego maazu lɔɔlugo (25), gaagooza ga mɛtɛlɛ puugo maazu lɔɔlugo (15), daaseigi naa ɔɛni ba, tɔɔzei dakai ma lagaiti ti ga sɛdele gulu zɛvɛiti, naati ti ɔɛni laani kpɛɔɔgi ma jɛkpɛ naanigo ɔa, naati ɔalaa ti ga sɛdele gului.

³ Dakai ɔalaa nii ɛ ɔɛni ga sɛdele gului, naa ɔɛni laani daga jɛkpɛ savago ma, ti ga puugo maazu lɔɔludɔɔlu (15), ti pɛ kpɔga ɔɛ ga puunaanigo maazu lɔɔlugo (45), naati ɔalaa sɛdelegiti ka ti ɔɛni ti wu ga kpɛɔɔgiti.

⁴ Fenɛtɛlɛ laalaogai ma jɛkpɛi ɔɛni sava, fenɛtɛlɛi ɔilagilagi pɛ gaavotega ɔɛni dɛ taɔili ma.

⁵ Naama ɔogiti kpɛin ta daamasagiti, ti seki naanigi ɔazavini, ɔaavotegai ɔɔɔɔ ma ga felefele, ma jɛkpɛi ɔɛ ga savago.

⁶ Salomɔn kpɛɔ pɛlɛ ɔoozuve loni, sakpai ɔɛni ga mɛtɛlɛ vuufelego maazu lɔɔlugo (25), kogi ɔɛ ga mɛtɛlɛ puugo maazu lɔɔlugo (15). E nu lɛɛzuve ɔɛɛni ba, ɛ kpɛɔɔgiti sei bu, ɛ nɔ go maalɛ pɛlɛ ɔaazu vɛlɛi.

⁷ E pɛlɛ ɔoozuve nɔ ta ɔɛɛni, vɛ ɔɛni ga masa kpɔkpɔgi vilesuve faawo bo fai ma, ɛ nɔ laasei pɛɛni ɔalaa ga faawo bo pɛlɛi. Buulaani, koozuve ma zigigi maazeɔe ga sɛdele gului, ɛ zo zooi ma, ɛ zeidakai va.

⁸ Tɔ ɔɔɔɔi laa vɛlɛi ɔɛni koi ɔili su, zɔɔma ɔoi voluvelei vɛ masa kpɔkpɔgi vilesuve ɔɛni nɔ, kɛlɛ ɛ

ti lo pelei ɓani. Salomɔn naama veleɪ ma zii lɔni Falagɔn ná-doun anzanui ɓe, nii é fuluni.

⁹ Naama veleɪti kpein toga ɗeni de ga kɔtu ɓapagiti, ti zaɗaai ga pagɔ ga sii, gaazu felegɔi pɛ ma. Zekana é ɗeni la é zo zooi ma, é le pɛle nigaawe, ta etea veleɪ sigigi lo fai zu kɔii ma.

¹⁰ Sebasemaiti ɓɔɗɔi laani ga kɔtu ɓapagiti ti ɗoozakoozagai ga meteɛ naaninaani, dɔɔludɔɔlu.

¹¹ Sebasemai naati ka, ti kɔtu ɗooza ɓaazagiti daani ti ma, ti zaɗaai ga pagɔ ga sii, ta seɗele guluiti.

¹² Sigigi é ɗeni kɔi wolai ma, toga ɗeni de ga kɔtu ɗooza saɗaai ma nekpɛ savagɔ, ta seɗele gului ma nekpɛ ɗila, veleɪ nɔ ɗooɗɔ GALAGI zeɪ veleɪ ma ɗɔi ɗoozuɓe zu zigigi ɗeni la ta ma leɛ wosuɓe.

Botii niiti ti ɗalivaai Yilame ma

¹³ Masagi Salomɔn keela leɓeni Yilame ma Tiil yooi zu ga é ɓa.

¹⁴ E ɗeni ga Tiil nu ga keɛɗɛ maavele, é ɗɛ ga Neɗetali ma wolodamai zu nu ga dee maavele, naa ɗeni ga poanzai. Yilame ɗeni ga ɗima nu wola, é geɛgeɛle, ta é zoo kɔlu ɓɔigi ɓetezu gola. E ɓaani masagi Salomɔn ɓɔ ɓe, é naa ná-botiiti pɛ ke.

Kɔlu ɓɔi kpɛɗegiti

(2 Dɔɔ Seɓeɪ 3:15-17)

¹⁵ Yilame kpɛɗɛ felegɔ ɓetɛni ga kɔlu ɓɔigi, ti zɔligi ga meteɛ laaɓutaavu, ma ɗakumai ɗɛ ga meteɛ ɓɔlugɔ ta tukpɛ (5,5).

¹⁶ E seiga felegɔ ɓetɛni kpɛɗegiti faa ma ga kɔlu ɓɔi gaawuungai, ti ɗilagilagi zɔligi ɗeni ga meteɛ felegɔ ta tukpɛ (2,5).

17 E kɔlu ansa vɛlɛvɛlɛgiti kpɛtɛni, ti vilipiligai ɓɔɔɔ zu eɣe yɔlɔɔɔ, seigai naati faa ma, ɛ ɣɛni zɔi va lɔfɛla, ɛ ɣɛ zɔi va lɔfɛla.

18 E gelenade gulu waai vaaɣulabaiti kpɛtɛni ɓalaa, ɛ ke ga ma ɲɛkpɛ felegɔ, ɛ kaku kɔlu ansa vɛlɛvɛlɛgiti ma, niiti ti ɣɛni seiga felegɔiti ba.

19 Kpɛɛ felegɔi niiti ti ɣɛni tɛɛ wosuɓe, seigaiti ti ɣɛni ti ɣa, ti-zɔligi ɣɛni ga mɛtɛlɛ vɛlɛfɛle, ti ɓɛtɛai ga bulɛgi ma vuai ɣazavi pelei.

20 Seigai niiti ti ɣɛni kpɛɛgiti ga, naati kpokolosuɓe yeemaazuɓe, ɓe nɔ ɓuɗɛni kɔlu ɓɔi ansa vɛlɛvɛlɛgiti maazu, nu a la zoo ɛ gelenade unvɛlɛfɛle (200) gaalu, ma ɲɛkpɛi ɣakugai seigaiti kɔbuɓe.

21 E kpɛɛ felegɔiti pilɛni tɛɛ wosuɓe ɣakalauɓe, ɛ nu yeezazu vɛle gelei laasei pɛɛ ga Yakin (nii poluɓe ga «toɣa seɓɛɓɔi wo su»). Felesiɛi ɛ nu ɣɔɓɛzu vɛlei, ɛ naa laasei pɛɛni ga Boaze (nii poluɓe ga «zeɓɛi ɣa tɔun su»).

22 Bulɛgi ma vuai vaaɣulabai ɣɛni zeini kpɛɛgiti ungavɛ. Vɛle ɣana Yilame kpɛɛgi kpɛtɛni la.

Kɔlu ɓɔi zie liɣi wolai

(2 Dɔlɔ Seɓɛi 4:2-5)

23 Yilame zie liɣi wolai* ɓɛtɛni ga kɔlu ɓɔi gaawu-ungai. Kiligiligai, koozuɓe zɔligi ɣɛni ga mɛtɛlɛ lɔɔlugɔ, gaagooza ga mɛtɛlɛ felegɔ ta tukpɛ (2,5), ma ɣakumai ɣɛ ga mɛtɛlɛ puugɔ maazu lɔɔlugɔ (15).

24 Goolei vaaɣulabai ɣakuni kɔbuɓe, puuvele-felegi (20) ɣa ɛ ɣɛni mɛtɛlɛ ɣilagilagi pɛ ma, ma ɲɛkpɛi ɣɛni fele, ɛ ma ɣɔlu ɓɔigiti gaawuunni ɓɔɔma ta tazai ma ɣɔlu ɓɔigi.

* 7:23 7:23 Wɛlɛ ɓɛ: Egz 30:17-21.

25 Zie ligi wolai boḡḡi ḡeni zeini nike zine
 baagulaba puugo maazu felego (12) ḡa, savagoi
 ḡaavoteni ga lekpeḡave nu ḡovezu vele, savago
 ḡaavote ga folo liizu vele, savago ḡaavote ga
 lekpeḡave nu yeezazu vele, savagoi ḡaavote ga
 folo ḡulazu vele, ti voluavegai boḡḡo va tazai wu.

26 Tazai ḡaagilini ga zeelo daa ḡila, dakolgi
 beṡeni eḡe ziawai, nii kpeṡai ga bulegi ma vuai
 ḡazavi pele, litele waavuulsava (80.000) ḡeḡala ḡa
 e ḡeni vuuzu su.

Kolu boi wotoloi

27 Yilame wotolo puugo beṡeni ga kolu boigi, ti-
 ḡogiti ta ti-zakpaiti ti ḡeni ga meṡele vefele, ti
 ḡaagooza ga meṡele ḡila ta tukpe (1,5).

28 Peṡe vele e ti beṡeni la: Ti beṡeni ga kolu
 boi sepeḡiti, kolu boi sepeḡi naati gilia ḡeni de ma
 ḡakaiti zoḡzu.

29 Zalaiti, ta nikeiti, ta seeluḡeinti baagulabai
 ḡeni kolu zepeḡi naati ma, niiti ti zuzoni wotoloi ma
 ḡakaiti zoḡzu, vele ḡana e ḡeni balaa wotoloi ma
 ḡakaiti niiti ti ḡeni zalaiti ta nikeiti baagulabaiti,
 ungave ta buuve, naati maavelupeluni ga ade
 maane aniiti ti yeizu.

30 Wotoloi ḡilagilagiti kpein ti-ḡoḡḡi ḡeni ga kolu
 boigi naaninaani, ti looni kolu boi sokpo ḡiligiligiti
 ga, ti va da lati ma. Kolu boi sokpoi naati balaa ti
 looni kolui tanigaa ḡa, wotoloi zeki naanigoiti ga nii
 a ke ti taza wolai zuzo. Ti kolui naati gaawuunni
 voma ta wotoloi ma ḡakaiti, kele ti la ḡeni buḡeni
 ani naati maazu, ti ti velupelugai.

31 Wotoloi ungave daave ḡiligilini, sugooza ga
 zeelo felego ta tukpe, naa ḡa e ḡeni tazai zuzosu, ma

ḡakumai ḡe ga zeelo savago ta tukpe, daalaosuve miná balaa velupeluni. Kolu zepɛgiti ti ḡeni ga seki naani kpufagi, ti la ḡeni ḡiligilini.

³² Ma ḡḡḡ naanigɔiti ti ḡeni kolu zepɛgiti bu, kolui nii ti ḡeni latisu ga, naa ḡilini wotoloi va buuve, ma ḡḡḡ ḡilagilagi ma ḡakumai ḡeni ga zeelo savago ta tukpe.

³³ Ma ḡḡḡi naati ti βeteni ga sooi nɔnɔ ma wotoloi ḡḡḡi ḡevele. Nii é latisu ga, ta ma zeikoozuiti pe ti ḡeni ga kolu βai gaawuungai.

³⁴ Kolu naanigɔi niiti ti ḡeni wotoloi zeki naanigɔiti, naati ti ḡeni ga ani ḡila ta kolu zepɛgiti.

³⁵ Kolu βai kiligiligi ḡeni wotoloi ungave, komave wɔɔɔai ga zeelo gila ta tukpe, kolu naanigɔi ta kolu zepɛgiti ti ḡeni miná, ti ga kolu zii ḡila nɔ.

³⁶ Yilame wotoloi zosuve ma ḡolu zepɛgiti ta dagaiti pelupeluni ga seeluβeinti, ta zalaiti, ta dɔɔ wuluiti, naa veɛ ade maanɛɛ aniiti ba.

³⁷ Ule ḡana é keeni la ga wotolo puugɔiti kpein. Ti-zɔligiti ta ti-ḡazavigiti kpein ti βoni, ti pe ti ḡeni ga kolu βai gaawuungai.

³⁸ E taza wola puugo βeteni ga kolu βaigi, ti ḡilagilagi laave zɔligi ḡeni ga mɛteɛ felegɔ, liteɛ waagila undɔzita (1.600) ḡa é ḡeni vuuzu taza gilagi zu, tazai naati gilagilagi pe ge ḡeni zeini wotolo puugɔiti gilagilagiti da.

³⁹ E wotolo lɔɔlugo ta ta-dɛ ligiiti toni GALA sei vɛɛi yeezazu vɛɛi, é dɔɔlugɔi ta ta-dɛ ligiiti to nu ḡovezu vɛɛi. Zie ligi wolai kiligiligai naa ḡeni zeini GALA sei vɛɛi yeezazu vɛɛi lɛkpɛmauve nu yeezazu vɛɛi.

Zalaḡa ḡula zḡlaiti
(2 Dḡḡ Sevei 4:7–5:1)

⁴⁰ Yilame zuvu zo anijakaiti ta peluiti ta nama vaza anijakaiti kpeteni. Ule ḡana é masagi Salomḡn ná-botiiti kpein gaaḡelani la, nii naa feeni zea Ḣḡḡḡ GALAGI zeí velei vai zu:

⁴¹ Kpeḡe felegḡ ta seiga felegḡiti ti ḡiliḡiligai, maanḡai ga ti zeí ti ḡa, kḡlu ansa velevele felegḡ niiti ti seiga ḡiliḡiligiti ma,

⁴² gelenade gulu waai vaaḡulabai, naa unnaanigḡ (400) niiti ti ḡeni zelḡni kḡlu ansa velevelegiti ba, ga ma jekpe vefele,

⁴³ wotoloiti ta taza wolaiti niiti ti ḡeni zeini wotoloiti ga,

⁴⁴ zie ligi wolai nii tḡ ḡila é ḡeni ḡete vefei ma, ta nikelí vaaḡulaba puugḡ maazu felegḡi (12), niiti é ḡeni zeini ti ma.

⁴⁵ Yilame zuvu zo anijakaiti, ta peluiti, ta nama vaza anijakaiti kpeteni. Ḣḡḡḡ GALAGI zeí velei wu zḡlai niiti kpein ti ḡeni ga kḡlu ḡaigi maaloungai, é ti ḡeteni masagi Salomḡn ve.

⁴⁶ Ti ti ḡaawuunni, ti ti vu penḡ yegḡiti su, Zuludḡn ma nemḡ wolai zu, Sukḡteni zḡḡzuve ta Saletan.

⁴⁷ Salomḡn niima zḡlaiti pe kevele ḡeteni, ti la kḡlu ḡaigi wujḡgi ḡḡḡni, tḡzei gola mḡinni.

⁴⁸ Salomḡn zḡma zḡlaiti kpeteni Ḣḡḡḡ GALAGI zeí velei vaa ma: ansansegiti kulazuve ga zalaḡai, ta taḡalii nii ḡului ḡeni laazu ga Ḣḡḡḡ GALAGI ve, naati maaziḡni ga zanugi,

⁴⁹ fitina zeí aniiti ti ga zanu kitei, ti vilḡgai ga dḡludḡlu, nu yeezazuve ta nu ḡḡvezuve,

ada nadega wolai gʼakalave, ta tufa waa vuaiti baagʼulabaiti, fitinaiti, ta beengiti, ti pe ti ga zanugi,

⁵⁰ tazaiti, salava zo soolaiti, nama vaza aninakaiti, ansanse sege nakaiti, ansanse gala ligiiti, ti ga zanu kitei, zanu kalagiti kpogiti faa ma pelee goozuve ada nadega wolai ma velelave ta GALA sei velel laave ma bogiti faa ma.

⁵¹ Salomon begai ma ga Gooḡo GALAGI zeilei lo fai ma wotii pe ke tete, e devei veeni ga ti va ga soolaiti pe keegde Davide ti veeni Gooḡo GALAGI ve: walii, zanugi, naa vee soolai ma zii pe ba, e ti pe pu GALA sei velel ma naavolo makesuve.

8

GALA sei velel laalao fai

(2 Dolo Sevei 5:2–6:2)

¹ Naama ziegi zu masagi Salomon Izilaye ele gʼewolaiti pe, ta bolodama gundiḡiiti, ta peleyegeiti gaazuve ti pe tolini ga ti gaale ba koba Zeluzalame, ga ti Gooḡo GALAGI na-minazege kesui zege Davide na-taa wolai zu, na laa ga Siyon, ti li la Gooḡo GALAGI zeilei ma goizuve.

² Izilaye ele nuiti kpein ti gaaleeni ba masagi Salomon goba feti gula vai ma, nii a da ge alugi lofelasiei ma, daa ga Etanime.

³ Izilaye ele gundiḡiiti pe ti vaani, zalaḡa gula nuiti tosuve geni ga ti minazege kesui zege.

⁴ Zalaḡa gula nuiti ta Levi nuiti ti Gooḡo GALAGI na-minazege kesui zegeni, ta GALA daagomi sege velel, naa vee bu soolai nadegaiti pe ba.

⁵ Masagi Salomon ta Izilaye ele nuḡuseiti pe, niiti ti gaaleeni ba koba, naati ti geni minazege kesui

ɖakalavɛ, ti ɖa togani vɛɛvɛɛgiti ta ma ɖaazagi ma mɔɪnmɔɪn kula ga zalaɖai, nu la ɖena tie kwɛɛ.

⁶ Zalaɖa ɖula nuiti ti Ɔoɔɖ GALAGI ná-minazeɖe kesui laani, vɛ ná ɖɛɛai ɖɛ, voluzu vɛle vɛle ɖoozuve GALA sei vɛle wu, ná laa ga ada ɲadega wolai, seeluɖɛinti kovegiti bu.

⁷ Toɔzei seeluɖɛinti kovegiti suviegɛ ɖɛni de minazeɖe kesui zeizuve maazu, nii a kɛ ti vɛɛ kesui ta seɖe wulu zɔkpɔiti ma.

⁸ Ulei ti gulu zɔkpɔi naati koozani la, nu ɖɛni yesu ada ɲadegai wu, vɛ ná ada ɲadega wolai ɖakalavɛ, nu ɖa ti-zokpaiti ka, kɛɛ nu la ɖɛni ti ɖaazu ga etea vɛlei. Miná ɖa ti yɛgai ná eyesu za.

⁹ Ani ɖili ge la ɖɛni minazeɖe kesui zu, kɛni kɔtu ɖokolo felegɔiti Moize ti laani su Wolɛɛ,* siɛgi zu Ɔoɔɖ GALAGI minazeɖɛgi ɖɛni la ti yɔɖɔzu ta Izilayɛle nuiti, ti ɖulazuve Ezipete.

¹⁰ Siɛgi zu zalaɖa ɖula nuiti ti ɖulani la ada ɲadegai, tonaɖiingi Ɔoɔɖ GALAGI ze vɛlei wuulaaveni.

¹¹ Tonaɖiingi maavele ma, zalaɖa ɖula nuiti ti la ɖɛni zooni ti va ye ná ga ti va ta-wotii ɖɛ. Mazɔɔ Ɔoɔɖ GALAGI ná-lɛbiyai ná-pɛlei wuulaaveni.

¹² Salomɔn ɖɛni ma názu: «Ɔoɔɖ GALAGI ɖɛ, toɖa zeizu ada ɖidiai zu.

¹³ Nɔn, gɛ pɛɛ maayiki toga è vɛ, vɛ ɖa ze ná eyesu ɖɔ!»

*GALA sei vɛlei ɖalivaazuve ɖɛi
Salomɔn boni
(2 Dɔɔ Sevei 6:3-11)*

* **8:9 8:9 Wolɛɛ:** Sinayi ɖizeɪ laaseigi taɖili be.

14 Naa voluma masagi latini, é tuya loo Izilayele nuɓuseiti pe be, ti ɗeni loni.

15 E ɗeni ma: «Mamagi ɗa Ƴooɗo GALAGI ve, Izilayele ná-GALAGI! E ná-minazedeɗegi laazeelia, nii é keeni kée Davide ve, é ɗe ma:

16 «E zo foloi naa ma, yeei gè nà-nuɓuseiti Izilayele nuiti kulani la Ezipete yooi zu, é zeeli za ma, gè la yiimazegeni ga taa wolai tanɔpe Izilayele wolodamaiti saama, ve peɓe ɗa lo ná nɔn be, gè zeí ná. Keɓe gè yiimazedeɗe ga Davide, nii a ke é lo nà-nuɓuseiti Izilayele nuiti untuɗo.»

17 Woin ɗeni kée Davide ma ga é peɓe lo Ƴooɗo GALAGI loɗoi wɔɔɔ vaa ma, Izilayele ná-GALAGI.

18 Keɓe Ƴooɗo GALAGI ɗeni ma: «Peɓe lo devei è bo ga nɔn tuɗoi wɔɔɔ vaa ma, naa ɗa ga faa vago, è keɓe ga pago è ɗisie naa zu.

19 Naa pe ge ɗe va, ɗa lei è va ɗe peɓe naa losu, è-loun zunui ɗa é peɓe naa losu bè.»

20 Ƴooɗo GALAGI ná-minazedeɗegi laazeelia. Gè kée Davide maavaliboga, nà zeini za Izilayele masa kpɔkpɔgi ɗa, eɗeɓelei Ƴooɗo GALAGI boni la, ta gè peɓe loga Izilayele ná-GALAGI Ƴooɗo GALAGI loɗoi wɔɔɔ vaa ma.

21 Gè ada yege ná, ve minazedeɗe kesui ɗa la ná, nii Ƴooɗo GALAGI ná-minazedeɗe gooi laani su, nii é keeni ti yoozu ta ade-memewolani, siegi zu é ti ɗulani la Ezipete.»

Salomɔn ná-GALA maanɛnɛi
(2 Dɔɔ Sevei 6:12-40)

22 Naa voluma Salomɔn loni Ƴooɗo GALAGI ná-zalaɗa ɗulazuve laawu, Izilayele ɓogi pe gaazu. E yeɓɛni geezu,

²³ É gɛ ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI, gala kili ge la ná ga è gɛvele, geegɔɔlogi zu ta zooi ma. Da ga woogɛgɛla nu da-minazegɛgi zu, da da-woogɛgɛladai makɛsu da-wotigɛ nuiti bɛ, niiti ti ziezu ga è-yiimai ga ti-yiimave pɛ.

²⁴ Uele gana è da-minazegɛgi laazeelii la, nii è kɛɛni da-wotigɛ nui kɛɛ Davide vɛ. Ungo, è naa gɛɛvɛ za, nii a kɛ naa laazeeli, nii kulaai da bɔɔɔi è-la, è bo.

²⁵ Niizu niina, Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI, soma è zɔɔma minazegɛgi laazeeli, nii è kɛɛni, siɛgi zu è gɛni la ma: «Ni è-mavofodaiti ta zie vɛle bɛtɛna, ti zie gàazu ga pagɔ ɛgɛvelei da bɔɔɔi è ziaai la, gè bo è ma ga gaamai, è la valaga nu ma ti zaama, nii a zei Izilayele masa kpɔkpɔgi ga nùn gaazu.»

²⁶ Naama minazegɛgi è kɛai da-wotigɛ nui kɛɛ Davide vɛ, sona ma mu kae, Izilayele ná-GALAGI, è daazeeli.

²⁷ «Kɛɛ GALA ka zoo nɛi é zei zooi ma? Geegɔɔlogi mu ta ná-suwoɔɔi é la vɔnini miná, de va gɛ ma pɛɛi nii gè togai.

²⁸ Naa pɛ ge gɛɛva, Gɔɔɔɔ GALAGI, nà-GALAGI, soma è woilo nà-GALA falii ta nà-maanɛɛnɛi ma, woilo toligi ma gè bosu ga dɛ za, nɛi gè ga da-wotigɛ nui.

²⁹ Gaazu yɛ pɛɛi nii va kpidi vɛɛ folo va, vɛ da bɔɔɔi è kulaa la, è gɛ ma: «Uɛ ga gè gɛɛzu ná.» Woilo GALA falii ma gè daazeelizu è ma návɛ.

³⁰ Soma è woilo nà-maanɛɛnɛi ma, ta toligi da-nuɔuseiti Izilayele nuiti ti daazeelizu è ma, ta gaavotena adave nii ma. Yɛ è-zeizuvɛ geegɔɔlogi zu, è gá-GALA falii mɛni, è gi zuvaayɛ.

³¹ «Ni nui ta a koto gɛɛna seijɔɔɔi laalɔɔma, ti gɛ

ma keni é fona, ni konai naa ga wona da-zalaga gfulazuve gkalavu pelei nii gkalavu,

³² ye geegolagi zu, è woilo, lo ti yagzu, è da-wotige nuiti tukpagaaleve, è soba nui veelala, é sagi zulonagi zoloo, è sobalala nui ná-sobalalai gula keléma, è so velel ná-telebogi la.

³³ «Ni da-nubuseiti Izilaye ele nuiti ti zili nuiti ta vonina ti ma, toozei ti kotoi gea è laalagoma, ni ta galena ma è vo, ti è maamuse, ni ta-maanene wooi a zeelina è ma niima velel wu,

³⁴ ti woomeni geegolagi zu, da-nubuseiti Izilaye ele nuiti suvaaye ga ta-gotoi, va ga tiye volu zooi nii zu è feai ti-memewolani be.

³⁵ «Ni geegolagi laa ga gfuluna, tona la vuuzu toozei ti kotoi geve è laalagoma, ni ta gaavotena ve ma ga ti è maanene, ti è maamuse, ti zefe ta-gotoiti polu, mazoloo è ti unmaayeida,

³⁶ woilo ti-woo ma geegolagi zu, da-wotige nuiti ta da-nubuseiti Izilaye ele nuiti suvaaye ga ta-gotoi. Pele vagoi le ga tiye, nii ta zie la, yeebe tonai va, é vu zooi naa ma, é ga donoi, nii è feai ti ya ga tonoo.

³⁷ «Siegi zu pului loozu la zooi zu, baa dofai ge zooi zu, siegi zu siinziin ganiiti ti zeebezu la, siegi zu kotogiti baa kotokoliiti ti vaazu la ga moinda, siegi zu balaa Izilaye ele zili nuiti ti vaazu la zooi zu, ti zeeli ta-laa wolaiti su, niiti sigigiti ti ma, ni seebei ta baa faabaagi tanope ka vaana ti ma,

³⁸ ni naama vaabaagi ga nui tanope ziiabolona da-nubuseiti saama Izilaye ele nuiti, ma nui ga yeemaalena pelei nii vo pelei, é è maanene, baa é è vali,

³⁹ googaavote geegolagi zu, ve è zeini ná, ti zu-vaaye, lo ná yagzu, è ese gilagilagi zo é zoloo sagi

ma, mazɔɔɔ è zii ɣwɛɛ. Tɔɔzei ɖa ɖila kpe ka è nuiti kpein zii ɣwɛɛ.

⁴⁰ Da naa ɖɛna, ta è lɛbi yeɛɖɛɖalai pɛ daawu ta kɛ vulua zooi ná zu, è feai gi-mɛmɛwolani zea.

⁴¹ «Ni wɛɛin ta a ɖɛna ná, é la ga ɖa-nuɔuseiti Izilayele nuiti ti ta, tama é è-maawoo mɛnigai, é zɛɖe ɖoozama you zu, é va,

⁴² mazɔɔɔ wɛɛinti ta mɛni ga ɖa ga GALA golai, nii é sɛbei ɖulazu kɛɛma, ni a vaana pɛɛi nii vɔ pɛɛi é maanɛɛɛi wo,

⁴³ soma kae è goɖaavote geɛɖɔɔgi zu, vɛ è zeini ná. Nii é falia è ma, naa ve zea, naa ɖa a kɛ etea nuɔuseiti pɛ ti è ɣwɛɛ, ti lua è-ɖaazu va, ga ɖa-nuɔuseiti Izilayele ɖɛvele, ta kwɛɛ balaa ga pɛɛi nii gè togai, ɖa ɖa ɖɔnɔ vɛ.

⁴⁴ «Siɛgi zu ɖa-nuɔuseiti Izilayele nuiti ti liizu la kɔɔɖɔzu vɛ, vɛ è ti levesu ná, ti zili nuiti daalɔɖɔma, ni ta è valina, ɖɛi è ga ɖooɖɔ GALAGI, ti ɖaavotegai taai ta pɛɛi nii ma gè togai ɖa-lɛbiyai vaa ma,

⁴⁵ ti woomɛni geɛɖɔɔgi zu, ta-GALA falii ta ta-maanɛɛɛi ɖaavote, ti maalobo.

⁴⁶ «Siɛgi zu Izilayele nuiti ti kotoi ɖɛɛzu la è laalɔɖɔma, mazɔɔɔ nu nɔpɛ ge la ná, nii é la koto ɖɛa, ni ɖa yiɖaawanana, è ti lɔ ti zili nuiti zeezu, naati ti li ga tiye ɔuɖama ɔaa ɖoozama you zu, duɔlai zu,

⁴⁷ ni ta yɛna duɔla yooi naa zu, ti va ɖima, ti ɖale ma è vɔ, ti è maanɛɛɛ, ti ɖɛ è ma: «Gi kotoi ɖɛa, gi zie vele ɔuɔɔa, ɖá ga sɔba nuiti,»

⁴⁸ ni ta ɖalena ma è vɔ ga ti-yii pɛ, ta ti-yenvui pɛ, ni ta yɛna ti zili nuiti ta-yooi zu, vɛ ti ná duɔlai zu,

ti è maanεεnε, ti gaaʋotegai zooi naa ma è feai ti-
gεeni zea, ta taai nii ma è yiimazegeai la, ta pelei
nii ma gè togai da-lebiyai vaa ma,

⁴⁹ ti woomeni è-zeizuʋε geegɔɔgi zu, ta-GALA fali
ta ta-maanεεnei gaaʋote, è ti maalobo.

⁵⁰ Da-nuʋuseiti suʋaaye ga kotoi ti keai è
laalɔɔma, ta tɔ kologologiti kpein ti ti gεai, va
bu ti zili nuiti ti ti maawɔingɔ.

⁵¹ Mazɔɔ ta ga da-nuʋuseiti, ta ga dɔnɔi, è ɔɔzei
ti gɔla yeei ma è ʋε Ezipete yooi ʋa, kɔlu gaaʋuun
abuzulugi tɔna su.

⁵² «Gaazuʋε zεge ma, è woilo gá-maanεεnei ma gi
keezu, nà-o, da-nuʋusei Izilayeɛle nuiti-yo, sienɔpe
su gi wooɔɔlazu la è ma.

⁵³ Mazɔɔ, Maligii Gɔɔɔ GALAGI, da gɔ è yi-
imazegea ga giye zɔɔma ziiti saama, ga gi gε ga
dɔnɔ, egeʋelei è puuni la da-wotigε nui Moize la, è
bo, siegi zu è gi-gεeni kulani la Ezipete yooi zu.»

Tuyai Salomɔn tooni nuʋuseiti be

⁵⁴ Salomɔn begai ma ga naama GALA falii ta
naama maanεεneiti bo, é wuzegeni ʋolu Gɔɔɔ
GALAGI ná-zalaɔa gɔlazuʋε gɔkalauʋε, ʋε é ʋileni ná
ɔiibigɔ, é yeelε geezu.

⁵⁵ E wuzegeni ʋolu, é tuya loo Izilayeɛle ʋebei ʋε ga
woo wola, é gε ma:

⁵⁶ «Mamagi gɔ Gɔɔɔ GALAGI ʋε, teigi é doogogi
veai ná-nuʋuseiti Izilayeɛle nuiti be, egeʋelei é mi-
nazegeni la, mazɔɔ minazege goo ʋagɔi kpein é
puuni ná-botigε nui Moize laauʋε, tanɔpe ge la yeni
ʋoluzu, nii daa la zeelini.

⁵⁷ Ada-GALAGI Gooḡo GALAGI zoo é yε ade va niizu, eḡevelei é ḡeni la ade-mεmεwolani ba, é mina ḡele ade va, é mina looḡo ɓosu ade va.

⁵⁸ Kele é ade-yiiti tati ɓoḡo ma, nii a ke ade zie ga ziima vele, ade ná-deveiti ta ná-kalagiti ta ná-togiti so, niiti é ti veeni ade-mεmεwolani zea.

⁵⁹ Maanεεne wooi niiti ḡe ti laazeelai Gooḡo GALAGI ma, naati ti yε kae ada-GALAGI, Gooḡo GALAGI ḡi su folo veε kpidi va, é ná-botigε nui maalobo, ta é ná-nuɓusei Izilayele nuiti maalobo folo-o-folo.

⁶⁰ Naazu, etea nuɓuseiti pe ta kwεε ga Gooḡo GALAGI ḡila kpe nɔ ḡa é ga GALA, é ḡula toun polu, taḡili ge la ná.

⁶¹ Wa ma, wo-yiiti ti ḡili ada-GALAGI, Gooḡo GALAGI ḡila kpe nɔ va, nii a ke wo ḡolo ná-togiti ta ná-deveiti be, eḡevelei é ḡεεzu la za.»

Zalaḡai niiti ti ḡulani Gooḡo GALAGI ve

(2 Dɔlo Sevei 7:4-10)

⁶² Masagi Salomɔn ta Izilayele nuiti kpein ti ḡaalea ḡeni de ba, ti zalaḡaiti kulani Gooḡo GALAGI lebi vaa ma.

⁶³ Salomɔn nike waavuufelego maazu felego (22.000) ta baala waaungila waavuufelego (120.000) ḡulani ga ziilei zalaḡai. Ule ḡana masagi ta Izilayele nuɓuseiti pe ti Gooḡo GALAGI ze, vele laalaoni da.

⁶⁴ Naama voloi nɔ masagi Gooḡo GALAGI ze, vele laave ma ḡoi ḡoozuve pe feeni GALA be, mazɔlɔ zalaḡa ḡulazuve nii é ḡeni Gooḡo GALAGI ze, vele ḡakalave, kpεtai ga kɔlu ɓoigi, miná wola loini zalaḡaiti faa ma naama voloi, tɔ ḡa é keeni Salomɔn

koi ɔ̃oozuve pe seɣeni, ga ti da gala zalaɣaiti gala ná, ta vebe zalaɣaiti, naa veɛ ziilei zalaɣaiti ma wulɔiti ba.

⁶⁵ Naama zięgi nɔ zu Salomɔnni ta Izilaye le nuiti pe ti fetii ɣulani. Bebe wolai ɣa é zegeni Izilaye le yooi zu ná pe, é zo Lebo-ɔ̃amate yooi zu, é zeeli Ezipete kɔtudei ma, ti vaani ti lo ɔ̃ooɔ̃ GALAGI ɣaazu folo lofela laawu, naa vɔluma ti folo lofela ɣili ke, ti pe kpɔga ɣe ga folo puugɔ maazu naanigɔ (14).

⁶⁶ Poluma zobui Salomɔn nuɔuseiti gaagalen ma. Ti tuya looni masagi ve, ti ɣale ma ta-veleiti bu ga koozuneei, ti ɔ̃oozuneei tɔɔzei faaneei kpein faa zu nii ɔ̃ooɔ̃ GALAGI keeni ná-botigɛ nui Davide ve, ta ná-nuɔusei Izilaye le ve.

9

Goog̃aavotegi ɔ̃ooɔ̃ GALAGI feeni Salomɔn ya

(2 Dɔlɔ Sevei 7:11-22)

¹ Salomɔn begai ma ga ɔ̃ooɔ̃ GALAGI zeilei lo, ta masa pelei, ta nii kpein é ɣeni pɔ ga é to,

² ɔ̃ooɔ̃ GALAGI ɣulani be keɛma ná zeizu velesiei zu, eɣevelei é ɣulani la be keɛma Gaɔagɔn.

³ E ɣeni ma: «Gè woiloga da-GALA falii ta da-maaneeɛ woɔi ma, nii è daazeeliai mà. Pelei nii è togai bè, gè kea ga ada ɲadegai, ve ná ye ná eyesu ɔ̃. Nà wele ma yeenɔpe, ta zli ɣa ɣe ná.

⁴ Da ma, ni da ziena gàazu, eɣevelei è-ɣee Davide zieni la ladalai ta soledai zu, è naati pe ke, niiti gè è levea ti ma, ni da ɣolona nà-deveiti ta nà-tɔgiti be, gè ti veai è ya,

⁵ nà da-masa kpɔkpɔgi zeɪ kpɛ Izilayeɛle unda eyɛsu ɔɔ, eɣɛvelei gè minazeɣeni la è-ɣɛɛ Davide vɛ, siegi zu gè ɣɛɛni la ma: «Nu ɔa ɣɛ zɔɔɔsu nɔ ɔɔ è-mavofodaiti saama, nii a ɣɛ zeizu Izilayeɛle masa kpɔkpɔgi ɔa.»

⁶ Kɛɛ ni wa voluavena bà, wa wo-mavofodaiti, ni wo la ɔoloni nà-tɔgiti ta nà-deveiti bɛ, gè ti zeidai wo ma, ni wa liina, wo gala kiligaa lɛbi, wo nɔkɔ ti wu,

⁷ nà Izilayeɛle nuɔuseiti kula zooi naa va, nii gè feai ti ya, pɛɛi nii gè kɛai ga ada naɔɔgai, dàaseigi yɛ fai zu ná, nà pili ya poun, é zeɣe gàazu, Izilayeɛle ɔa ɣɛ ga ɲɛɣɣulasu ani ta bɛɛlala ani etea nuɔuseiti pɛ bɛ.

⁸ Nuiti ta ɣɛna levega Ɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi nii ɔɔba, kologologai, daa ɔa vɔ, é da foei vɛ. Nuiti ta da ɣɛ ɔɔɔ ɔaazagasu, ti da ɣɛ ma: «Leeni vaa zu Ɔoɔɔ GALAGI zooi nii ta pɛɛi nii zogai ɣani?»

⁹ Ɔoɔɔaavotegi ɔa ɣɛ ga: «Mazɔɔ ti ɣɛɛa ta-ƆALAGI, Ɔoɔɔ GALAGI va, nii é ti-mɛmɛwolani kulani Ezipete yooi va, mazɔɔ ti vilɛga gala kiligiti polu, ti nɔkɔ ti wu, ti ti lɛbi, naa ɔa é kɛai Ɔoɔɔ GALAGI niima maanɔɔiti pɛ seidai la ti ma.» »

Salomɔn nɔ-boti wolaiti
(2 Ɖɔɔ Seveɪ 8:1-18)

¹⁰ Salomɔn kɛɛni ga kona vuufelegɔ (20) pɛɛ felegɔiti to fai ma: Ɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi ta masa pɛɛi.

¹¹ Tɛi Tiil masagi Yilame ɔa é sɛdele guluiti, ta sipɛɛ guluiti, ta zanugiti feeni Salomɔn vɛ, eɣɛvelei Salomɔn ɣɛni pɔ la, masagi Salomɔn balaa taa wola vuufelegɔ (20) veeni Yilame vɛ, Galilé yooi zu.

¹² Yilame zegeni Tiil ga é taaiti ka, niiti Salomón ti veai bɛ. Kele taai naati ti la ɣeni ɛnɛkɛni.

¹³ E ɣeni ma: «Taai ma zii bɛgeleni ka è ti veai bè ɣani, nɛɛnɔɔɔi Salomón?» E ti laasei pɛɛni ga Kaɓule yooi (nii poluve ga «tosu la ba»), daaseigi naa ɣa é ti va zaaɣaza.

¹⁴ Kilo waasavago undɔɔlugɔ (3.500) ɣa Yilame teveni Salomón ma zanugi zu.

¹⁵ Masagi Salomón duɔla wotii zeini kpasu, Gɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛlɛi lo fai zu ta masa pɛlɛi, ta pɛtugi laave fai, nii daa ga Milo, naa vɛɛ Zeluzalɛme zidɣi va, ta ɢasɔɔl, naa volu Megido, é vɛɛ Gezɛɛl va.

¹⁶ Ezipete masagi Falagɔn liini Gezɛɛl zosu, é abui loni taai va, é Kanaan nuiti paa, niiti ti ɣeni zeini taai naa zu. E taai naa veeni ná-doun anzanui vɛ ga vulu ɣɛɛzu vaanɛɛi, siɛgi zu naa zeini la Salomón vɛ ga anza.

¹⁷ Naa ɣa é kɛɛni Salomón taai naa loni volu, é Bete-Golon buu vɛlɛi loni volu ɓalaa,

¹⁸ é Baalate ta Tamaal loni ɓalaa, tevebai ma you zɛvɛi ma, zooi zu.

¹⁹ E taai naati kpein toni, ti ɣeni bɛ ga ani makesuvɛti, ta taai niiti ná-kɔɔɔɔ wotoloiti ti ɣeni ti zu, naa vɛɛ ná-soo ɓize zalavusuiti ɲiizu laaiti ba. Nii kpein é ɣeni pɔ ga é to ga pɛlɛ, é ti loni Zeluzalɛme taazuvɛ, ta Liban ɣizeɪ ma, ta vɛ kpein é ɣeni zeini naa unda.

²⁰ Zii ɣiligi tanigaa ti ɣeni dɛ zooi zu naama ziegi zu: Amool nuiti, ɢete nuiti, Feleze nuiti, Geve nuiti, ta Yebuse nuiti, ti tanɔpɛ ti la ɣeni ga Izilayeɪ nu,

²¹ niiti ti-mavofodaiti ti yɛni zooi zu mazɔɔɔ Izilayeɪ nuiti ti la ɣeni zooni ti va ti zuwuɣaalevɛ,

tiya ɔa Salomɔn duɔla wotii niiti daani ti ma, zaafaza naa ɔa ti daawu.

²² Kele Salomɔn la ɔeni Izilayeɓe nu naɓe seɓeni ga duɔ, ɛ ti ɔeeni ga salavusuiti, ta na-botiɔe nu wolaiti, ta salavusu ɔundigɔiti, ta na-kooɔfuluɔaiti, naa ve kooɔ wotolo bize nuiti ta na-soo bize zalavusuiti ba.

²³ Nu undoolugo puuloolugo (550) ɔa Salomɔn toni na-botiɔe nuiti untugo, niiti ti ɔeni botii ɔeezu.

²⁴ Siegi zu Falaɔon na-doun anzanui ɔulani la Davide na-taa wolai zu, ɛ lati na-pele wolai wu nii Salomɔn toni be, nazu ɔa Salomɔn petugi laaveni da, nii daa ga Milo.

²⁵ Salomɔn ɔeni gala zalaɔaiti ta ziilei zalaɔaiti kulazu na zeizu ɔe sava konagi zu, zalaɔa ɔulazuve ɛ naa beɓeni ɔooɔ GALAGI ve, ɛ ɔeni ansansegiti galazu zalaɔa ɔulazuve, nii ɛ ɔeni ɔooɔ GALAGI ɔaazu. Ule ɔana botii ɔeni ɔeezu la GALA sei velei wu.

²⁶ Masagi Salomɔn keingiti kɓeteni Esiyon-Geebeel, Elate ɔobave, Seeli Kpolodei ɔa Edome yooi zu.

²⁷ Fenisi nuiti ti ga kpolode ɔa wotiɔe nuiti, ta ti kpolodei ɔwee gola, Masagi Yilame naati teveni, ga ti bo Salomɔn na-botiɔe nuiti ba.

²⁸ Ti liini Wofil, ti va ga zanugi, nii a la leve kilo waapuugo maazu felego (12.000) va.

10

*Saba masa anzanui vaa vai laaliizu
Salomɔn ma
(2 Dolo Sevei 9:1-12)*

¹ E woni Saba yooi zu masa anzanui ma ga Salomōn lōḡo vago zolōḡe Ḡōḡo GALAGI ya. E ʋaani Salomōn ʋoluḡulazu ga gaazaḡa kpaaḡaagiti.

² Bebe wola yēni polu, ti ʋa Zeluzaleme, é ʋaani ga nōmeiti ti ḡasḡiliai ga tufa maku nēnēgiti, ta zanu mōinmōingiti, ta kōtu zōngō baaḡaagiti. E kisu vai pē boni naa ma.

³ Salomōn ná-gaazaḡagiti pē gaavoteni, tanḡpē ge la ḡeni ḡaani masagi ya, ta la yēni ʋoluzu, nii é la ḡeni zooga é ʋa gaavote.

⁴ Saba masa anzanui Salomōn ná-ḡimalai pē kaani, ta pēlei é togai,

⁵ é ná-daamianigiti ka, ta ná-botigē nu wolaiti niizuḡeti, ta ná-botigē nuiti tosuḡeti, ta ti maagili zolaiti, ta niiti ti ḡeni daamianigi ta dōai veezu zea, é wēle, é gala zalaḡaiti ka, naa ḡeni ti ḡulazu Ḡōḡo GALAGI zei ʋelei ma ḡoizuḡe. Naati kaai ma, daavōni, zēnu maaleve.

⁶ E ḡeni masagi ma: «Nii kpein ti bogai mà nà-zooi zu, é lo è-laawooiti ta ḡa-ḡimalai ʋa, ti pē ka ga gaama.

⁷ Gè ʋa ḡe gè zeeli ʋe, gè ka ga ḡaazu, gè la ḡea laani da, keḡe ti la ʋolō ma lukpē ḡalaa boni mà, è ḡeteḡe, ḡigi ḡe è ya gola, é leve naa ʋa, nii ti boga mà ḡa-lōḡḡulagi zu.

⁸ Undaanē nu ḡa ga ḡa-nuiti, ta ḡa-wotigē nu wolaiti, ti è ʋa folo-o-folo, ti ḡa tōnō zolō ḡa-ḡimalai zu.

⁹ Mamagi ḡa Ḡōḡo GALAGI ʋe, ḡa-ḠALAGI nii é faaḡḡo ḡeai è ʋe, ga é è zei Izilayeḡe masa kpōkpōgi ḡa. Ná-nēbeḡe nii é zii ma ḡo Izilayeḡe ʋe, naa maavele ḡa é kea è zeidai ga masagi, nii a ke è soledai ta telebodai ḡe.»

¹⁰ Naa voluma, é zanugi kilo waasavago undoolugo (3.500) veeni masagi ve, ta é tufa maku neenege ma moimoin feeni, ta kotu zongo baabaagiti. Kaipa nu nape ge la mo feni vaani ga tufa maku neenege naa ma zii ta, é va moim ga naa favele, Saaba masa anzanui vaani la Salomon vo.

¹¹ Batoi niiti ti ġeni vaazu ga zanugi, é zeġezu Wofil, naati ti ġeni vaazu ga santale gului ga mǎinda, ta kǎtu zǎngo baabaagiti.

¹² Masagi santale gului naa tanigaa feni ga Goofo GALAGI zeɛɛɛ ta masagi na-pɛɛɛ ma wuuzeigiti, ɛ konigiti ta papaiti kpɛɛ ga ta guye loo nuiti bɛ. Santale gului ta la mɔ feni vaani pɛ, nu la mɔ feni ta ɔaani pɛ, eyɛsu za zeeli.

¹³ Nii kpein wain ɣeni Saɓa masa anzanui ma, ta nii kpein é falini masagi Salomɔn ma, naa ti pe feeni zea, naa vɔluma é vebɛani ɣiligaa veeni be, nii a zoo masa taɣɣulazu, eɣevelei Salomɔn la. Masa anzanui ɣaleni ma ná-zooi zu, ta ná-botigɛ nɔiti.

*Salomɔn ná-kpɛɛi zu aniiti
(2 Dɔlo Sɛvɛi 1:14-17; 9:13-28)*

¹⁴ Kona-o-kona kilo waavuufelego (20.000) ḡa Salomṇ ḡeni sṇḡḡsu zanugi zu,

¹⁵ naa la vɛɛni sɛvɛ zalaiti ba niiti ti ɖɛni ɖulazu
zou volu zɔlaiti ta yaaɖo zɔlaiti ma, naa vɛɛ mului
va nii zou volu masagiti ta ná-zou zɛvɛ ɖundigɛiti ti
ɖɛni feezu.

¹⁶ Masagi Salomōn kəɔɔ zɛpɛ gola unfelegɔ (200) ɓɛtɛni ga zanu doɔaai, kilo lɔzita ɔa ɛ dɔoni ga zanugi ti ɔilagilagi pɛ kpɛtɛ vai zu,

¹⁷ É kɔɔɔɔ zɛpɛ koiti unsavagɔ (300) bɛtɛ ga zanu doɔɔaai, kilo ɔila ta tukpɛ (1,5) ka é dɔɔni ga zanugi ti ɔilagilagi pɛ kpɛtɛ vai zu. Masagi ti pɛ daani pɛlɛi naa wu daa ga «Liɓan lɔɔɔi».

¹⁸ Masagi masa kpɔkpɔ gola bɛtɛni ga see niigai, é maavu ga zanu kitei.

¹⁹ Kɔɔɔ losu lɔzita ɔa é ɔɛni nu laazeelizu masa kpɔkpɔgi naa ɔa, tiɓisui ɔiliɔilini, zeelokoi ɔɛ ba kakama felegɔiti, zalai vaagɔlaba felegɔ ɔɛ zeeloko felegɔiti koba,

²⁰ zalai vaagɔlaba puugɔ maazu felegɔ (12) ɔɛ kɔɔɔ losu lɔzitaiti su, kakama felegɔiti pɛ su. Kɛɔala nɔpɛ ge la dɛ bɛtɛni masadai tanɔpɛ bɛ.

²¹ Masagi Salomɔn ná-ziawɔi pɛ ge ɔɛni ga zanugi, daami anɔpakai niiti kpɛin ti ɔɛni pɛlɛi wu daa ga «Liɓan lɔɔɔi», naati pɛ ti ɔɛni ga zanu kitei. Tanɔpɛ ge la ɔɛni ga walii, mazɔlɔɔ Salomɔn ná-siegi zu, nu la vɔlɔ ɔɛni walii levezu ga ani ɓii.

²² Tɔɔzei batoiti ti ɔɛni masagi ya ti da levetɛvɛ kpolɔdɛi ɔa ta Yilame nɔnɔiti, kona savagɔ-o-kona savagɔ batoiti ti ɔɛni vaazu ga zanugi ta walii, ta see niigai, ta koyaiti, ta waso wɔniiti.

²³ Masagi Salomɔn leveni etea masagiti pɛ ba, kpɛtɛi ta ɔimalai zu.

²⁴ GALA ge ɔimalai wola veeni Salomɔn ya, naa maavele ma ɛɛ pɛ ge ɔɛni vaazu ga ti goomeni.

²⁵ Ɛɛ ge ɔa va ga vɛɛaniiti pɔ, ga walii zɔɔlaiti ta zanu sɔɔlaiti, seɔɛiti ta kɔɔɔ zɔɔlaiti, é tufa maku nɛɛnɛgiti feezu, ta sooiti, naa vɛɛ soovale fuuluiti ba. Ule ɔana é ɔɛni ɔɛɛzu la kona-o-kona.

²⁶ Wotolo waagila unnaanigɔ (1.400) ɔa é ɔɛni Salomɔn ya, ta soo ɓize zalavusu waapuugɔ maazu

felego (12.000), é ti gaaɣwɛ taaiti su, vɛti ná-sooiti ti ɣɛni ná, ta Zeluzalɛme to bɔɣɔi ɣobavɛ.

²⁷ Masagi zaalai zu, walii mɔinni Zeluzalɛme eɣɛ kɔtui, sɛdele gului mɔin eɣɛ sikɔmɔɔl gului, nii é vɔnɔsu zielavɛ ma nɛmɛi zu.

²⁸ Ezipete ta Silisi ɣa Salomɔn ná-sooiti ti ɣɛni zegɛzu ná, masagi ná-yaagɔ vɛbei ɣɛni liizu ná, ti sooiti geya ga naama zɔngɔi nii deveai.

²⁹ Wotoloi ɣilagilagi kpein é ɣɛni zegɛzu Ezipete, sɔngɔi ɣɛni ga wali ɣae undɔzita (600), sooi ɣilagilagi zɔngɔi ɣɛ ga wali ɣae ungila puulɔlugɔ (150). Yaaɣɔ ɣilagi naati nɔ ɣa ti ɣɛni liizu ga wotoloiti ta sooiti ɢɛte masagiti ta Siili masagiti pɔ.

11

Salomɔn voluave fai ná-GALAGI va

¹ Salomɔn wɛɛn anzanu mɔinmɔin nɛɛni vɛ, é ɣula Falaɣɔn ná-doun anzanui volu, tanigaa ti ɣɛni ga: Moaɛ nu, Amɔn nu, Edɔme nu, Sidɔn nu, ta ɢɛte nuiti,

² ti ɣulani zii naati su, niiti ɢɔɔɣɔ GALAGI ɣɛni Izilayɛle nuiti ma ta-vaa zu: «À mina ɣili ti va, ti mina ɣili wo va, mazɔlɔɔ ta wo-yiiti tati ta-ɣalagiti pɔ pelei.» Naama ziiti ka Salomɔn gilini ti va ga nɛɛbei.

³ E masa doun undɔfela (700) vuluni, ti ɣɛ ga anzaiti, é anzanu unsavagɔ (300) ɣiligaa ze, niiti ti la vuluni ga zɔiti kevele. Anzaiti ti zii latini.

⁴ Salomɔn wɔlɔzaɣa siegi zu, anzaiti ti zii latini gala kiligiti ma, zii la mɔ ɣɛni ná-GALAGI ɢɔɔɣɔ GALAGI ɣila nɔ va, eɣɛvelei kɛɛɣɛ Davide yii ɣɛni la.

⁵ Salomɔn Asetaate lɛbini, Sidɔn nuiti ta-ɖalagi, é Milikɔme lɛbi, Amɔn nuiti ta-ɖɔzɔba ɖɔɔɖɔ gani.

⁶ Salomɔn Ɔɔɔɖɔ GALAGI wanama vai ɖɛɛni, é la ziɛni ga naa yiima velei pɛ, eɖevelei keɛɖe Davide ziɛni la.

⁷ Naama ziɛgi zu, Salomɔn zalaɖa ɖula adave ɖɛɛni gizei ma é Zeluzalɛme folo ɖulazu velei, Kemɔse ve, Moabe nuiti ta-ɖɔzɔba ɖɔɔɖɔ gani, é ta ɖɛɛ Mɔlɔke ve, Amɔn nuiti ta-ɖɔzɔba ɖɔɔɖɔ gani.

⁸ Uele ɖana é keɛni la anzaiti kpein ta-ɖalagiti be, wɛɛn anzanui niiti ti ɖeni zea, nii a ke naati ti ɖa zalaɖaiti kula ga ansansegiti ta toganiiti.

⁹ Ɔɔɔɖɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI yiiɖaawanani Salomɔn ma, mazɔlɔ é voluaveni Ɔɔɔɖɔ GALAGI va, nii é ɖulani ba ga seizu felegɔ.

¹⁰ Naama ge devei veeni zea, é lo niima vai ga é mina gala kili dɛbi, keɛ Salomɔn la ɖeni Ɔɔɔɖɔ GALAGI ná-deveiti soni.

¹¹ Ɔɔɔɖɔ GALAGI ɖeni Salomɔn ma: «Tei vele ɖana è ziezɔ la, è la nà-minazɛɖegi ta nà-deveiti makɛni, niiti gè ti veeni è ya, nà masadai ɖulazu è ya, gè fe naa ya, nii é è yeeɖɔɖɔwu.

¹² Keɛ gè la naa ɖɛɛzu siɛgi zu è vulua la de, è-ɖɛɛ Davide maavele ma. E-loun zunui ɖa gè vaazu masadai ɖulazu zeezu.

¹³ Gè la balaa masadai pɛ kulazu zeezu, nà boloda ɖila zɛsu è-loun zunui ya, nà-botigɛ nui Davide maavele ma, ta Zeluzalɛme, ve gè yiimazɛɖeai ga ná.»

Salomɔn ziliɖɔɖɔiti

14 Gooḡo GALAGI Salomɔn zakpeṇḡḡo ḡila buzeḡeni, Edome nui Gadade, é ḡeni ga masa pɛlei wu nui ta.

15 Siɛḡi zu Davide kooi veeni la Edome yooi va, ná-kooḡuluḡai Zoabe leeni ná poomaiti maaḡuluzu, názu ḡa é Edome zunuiti pɛ paani la ti ḡeni Edome,

16 é yeni ná alu dɔzita laawu ta Izilayeḡe ḡooṽeḡeiti pɛ, eyesu ti zunuiti pɛ pa.

17 Názu ḡa Gadade velani la, ti li Ezipete ta Edome nuiti, niiti ti ḡeni ga keeḡe ná-botigɛ nuiti. Naama zieḡi zu Gadade ḡeni de ga zunu lounḡo.

18 Ti zeḡeai ma Madiyan, ti zeelini Palan, ti Palan nuiti seḡe ya, ti zeeli Ezipete, Ezipete masagi Falaḡon ɔ be. Falaḡon pɛle ta zou veeni Gadade ve, é da kɔnɔkula.

19 Gadade undaanee zɔlɔni Falaḡon ya, eyesu Falaḡon ná-nimḡoi ve be ga anza, masagi anzai Taapanese ná-seelai.

20 Taapanese ná-seelai doun zunu ḡila sɔlɔni Gadade ve, é daasei pɛe ga Genuḡate. Taapanese dounḡoi naa ḡulani su Falaḡon ná-pɛlei wu, Falaḡon ná-dointi saama.

21 Siɛḡi zu Gadade yeni da Ezipete, é meni ga Davide zaa, ná-kooḡuluḡai Zoabe balaa ge zaa, é ḡeni Falaḡon ma: «Bena bà, gè ḡale ma nà-zooi zu.»

22 Falaḡon gaazaḡani, é ḡe ma: «Leeni ḡa è valagai ma kòḡave? Toḡa ḡale è pɔ ga è ḡale ma da-yooi zu?» E naa wooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè la valani ani nɔpe ma, keḡe be gè li.»

23 GALA ge Salomɔn zakpeṇḡḡoi taḡili buzeḡeni, Eliada ná-doun zunui Lezon, é velani, é zeḡe Gadadezeel ɔ be, Soḡa masagi.

24 E nui tanigaa gaałeni ba goba, sięgi zu Davide Gadadezeel ná-koołbeiti paa la, naazu é bogo gęni ga kooło kundigi, ti liini, ti zei Damase, é da masadai ge miná.

25 E gęni ga Izilayele ziliłogo Salomón zii ma voloi pe su, naama vaa ļoi kpein koba, nii Gadade gęni keezu la, é zilini ga Izilayele, é da masadai ge Siili yooi unda.

Zelołoame łaka fai

26 Zelołoame gęni ga Nebate ná-doun zunui, Efelayime nui nii ná-taazułe gęni ga Seleda, dee gęni ga poanzai ta, daa ga Selua. Zelołoame gęni ga Salomón ná-botiđe nu wolai ta. To łalaa é wuzegęni masagi laalłoma.

27 Pełe łelei é wuzegęni la naa laalłoma. Salomón gęai ma petugi laave fai ma nii daa ga Milo, ta é zegęi laağulu, nii é gęni siđigi va keęge Davide ná-taa wolai ma.

28 Zelołoame ga gaalaa nu. Salomón kaai ma ga tođa botii gęezu ga pago, é toni Zozefe ná-pełeyegęi wu gało zegę nui ti pe unda.

29 Naama zięgi zu Zelołoame gılaai ma Zeluzalame va, ti gomini łelei zu ta GALA goo wo nui Ayiya, Silo nui, sege niinei koba. Ti nu felego no ga ti gęni dołoi zu.

30 Ayiya ná-sege niinei gıłani gıba, é balivali su ga puugo maazu felego (12).

31 E gęni Zelołoame ma: «Puugoi zegę bogo łe, mazolo Gooło GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ga: «Pełe, na vaazu masadai gıłazu Salomón ya, ge łoloda puugoi ve è łe.

³² Kελε boloda gila ka yesu zea nà-botigε nui Davide maavele ma, ta Zeluzalεme, taai nii gè yimazegeai la Izilayεle wolodaiti kpein saama.

³³ Nà naa gεεzu tɔɔzei ti voluavega nɔn ba, ti nɔkɔ Sidɔn nuiti ta-galagi Asetaate wu, ti nɔkɔ balaa Moabe nuiti ta-galagi Kemɔse wu, ta Amɔn nuiti ta-galagi Milikɔme wu, naa vɔluma ti la keeni ti va zie ga ziimai, ti la ziima vaa gεeni, ti la nà-deveiti ta nà-tɔgiti soni, Salomɔn keεgε Davide gεvele.

³⁴ Gè la masadai pε kulazu zea, mazɔlɔɔ nà segezu ga masagi sii ma voloi pε su, nà-botigε nui Davide maavele ma, nii gè yimazegeai la, ta é nà-deveiti ta nà-tɔgiti sogai.

³⁵ Kελε nà masadai gɔlazu ná-doun zunui yeezu, gè boloda puugɔ ve é ya,

³⁶ nà boloda gila zesu zea, naa ga a ke nà-botigε nui Davide mina vala mavofoda ma, nii a gε masadai gεεzu nɔn gaazu Zeluzalεme taazuve, ve gè yimazegeai ga ná ga gè dàaseigi vεε ná va.

³⁷ Nà é zegezu, é masadai gε naa kpein unda, nii a nεε è-yii vε, da gε ga Izilayεle masagi.

³⁸ Ni da woilona nii kpein ma gè é levezu ma, da ziena ga ziimai, nii pagai gàazu, da naa gεna, é nà-deveiti ta nà-tɔgiti so, egevelei nà-botigε nui Davide keai la, nà ye é va, gè masa pεleyεge lo é vε, nii é la jii kpiga eyesu pε, egevelei gè ta logai la Davide vε, nà Izilayεle ve é vε.

³⁹ Nà Davide mavofodaiti unmaayeizu ga naa, kele naa lei é va gε yesu ma gɔ.» »

⁴⁰ Salomɔn gεni pɔ ga é Zeloɔoame vaa, kele Zeloɔoame velani, é li Ezipete, masagi Sisake goba,

é yɛni Ezipete eyɛsu Salomɔn za.

Salomɔn ná-masadai ɣaabelapelei

(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 9:29-31)

⁴¹ Salomɔn ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, ta ná-ɣĩmalai, naati sɛvɛvɛ Salomɔn ná-kɛɛwotiiti ma zɛvɛi zu.

⁴² Salomɔn kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme ta Izilayɛle pɛ unda ga kona vuunaanigo (40).

⁴³ Naa voluma, Salomɔn zaani. Ti maagɔluni kɛɛɣɛ Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Loboame ɣa é masadai ɣɛɛni potogi zu.

Zuda ta Izilayɛle Masagiti, E Lɔɔzei Balimai Ma, Eyɛsu Izilayɛle Masadai Be

12

(12:1–22:54)

*Balimai: Zuda masagi Loboame
ta Izilayɛle masagi Zelooboame*

(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 10:1-15)

¹ Loboame liini Sikɛme, mazɔlɔ Izilayɛle nuiti pɛ ti ɣaalɛɛni ba ná ga ti sei ga masagi.

² Neɓate ná-doun zunui Zelooboame ɣɛni dɛ Ezipete, vɛ é velani ná, é lɔɔɣu Salomɔn va, E niima maaɓɔgi ma woo mɛnigai ma, é deveni ga é yɛ Ezipete.

³ Ti numaa leveni daagomisu, Zelooboame vaani naazu, tɔ-o, Izilayɛle nuiti-yo, ti ɓɛni Loboame vɔ ɣani:

⁴ «È-ɣɛɛ gi unma ɣasɔi wola wuida, dɔun ta ɣulana duɔla ɣasɔi naa ná-buii ma, nii è-ɣɛɛ daai gi unma, gá botii ɣɛ è vɛ.»

⁵ E ɣɛni ti ma: «À li, wa ɣale ma volu, wo va pò be folo savagò voluma.» Nuɓusei liini.

⁶ Masagi Loɓoame keɓolaiti gaazaɣani, niiti ti ɣɛni keɛɣɛ Salomɔn lenɛsu, keai ma vulua, é ɣɛ ti ma: «Tɛnɛ kpegele ɣa wo feezu, gè nuɓusei wooɣaavote da?»

⁷ Naati ti gooɣaavoteni, ti ɣɛ ma: «Ni da dɛɛ za ga è ɣevele ɓetɛve ga è botii ɣɛ nuɓusei ve, ni da ti wooɣaavotena ga woo vagoiti, ta ɣɛɛzu ga da-wotigɛ nuiti eyɛsu ɣɔ.»

⁸ Keɛ Loɓoame la ɣɛni keɓolaiti ta-lenɛgi zoni, nii ti feeni zea. E zinipoiti gaazaɣani, niiti ti ɣɛni loni koba, ta niiti ti baɣoni ɓɔɔma.

⁹ E ɣɛni ti ma: «Tɛnɛ kpegele ɣa wo feezu, gè nuɓusei wooɣaavote da, é ɣɛɛzu mà: «Ta ɣula kasɔi nii ná-buii ma, nii è-ɣɛɛ daai gi unma?»»

¹⁰ Keɣala zunu loungoiti ti ɣɛni ma: «Nuɓusei niiti ti ɣɛ: «E-ɣɛɛ kasɔ wuii daa gi unma, naa maavele ma è ta ɣula ma,» da ti wooɣaavote ɣani: «Zèeɓeɣa goi wɔɔlɔve kèɛ zaamalɔkaeiti ba.

¹¹ Kèɛ kasɔ wuigi laave wo unma, nòun nà ta veɛzu ná-buii va. Kèɛ ɣɛa wo volu ga kpakɔi, nòun nà vilɛsu wo volu ga kpakɔi nii maayikiai.» »

¹² Foloi zavasiei Zeloɓoame ta nuɓusei pe ti vaani, ti Loɓoame ɣa, eɣevelei é boni la ti ma.

¹³ Masagi la ɣɛni ziɛni ga keɓolaiti ta-lenɛgi, é ɓɛɛni nuɓusei ɓɔ ga ɲɔɔda,

¹⁴ eɣevelei nɔ ɓɔɔla zunu loungoiti ti tenɛni la, é ɣɛni ma: «Kèɛ kasɔ wuigi laave wo unma, nòun nà ta veɛzu ná-buii va. Kèɛ ɣɛa wo volu ga kpakɔi, nòun nà vilɛsu wo volu ga kpakɔi nii maayikiai.»

15 Uele gana masagi gɛleni la nuɓusei wooi va, mazɔɔɔ Gooɔɔ GALAGI ɓɔɔɔi ga é loni faiti tuɔɔ gana, nii a ke é ná-minazegɛgi laazeeli, nii é keeni Neɓate ná-doun zunui Zeloɓoame ve, é gɔla GALA goo wo nui Ayiya la, Silo nui.

Masadai gaaɔwe vai su fele
(2 Dɔɔ Sevei 10:16–11:4)

16 Siegi zu lekɓema maazu vele nui ti kaani la ga masagi la woilosu ti-woo ma, ti gɛni ma: «Lee gili ka ade ɓɔgai ma, ada Davide? Ade la ɓɔni pogani ma, ada Izayi ná-doun zunui. Ade gale ma ada-laazuɓeti. Dei ma é ga Davide mavofodai, gaaɓa da-velei ma.» Nuɓusei zegeni koba, ti li.

17 Loɓoame masadai gɛeni nuɓuseiti unda, niiti ti gɛni zeini Zuda laa wolaiti nɔ zu.

18 Naa pe poluma, é Adolame leveni, nii é gɛni duɔla wotii unda, naa li Izilayelee nui ti pɔ be, ti lekɓema maazu vele. Kele naati ti sɔɔni ga kɔtui, é za. Masagi ɓɔɔɔi zooni nɔ, é le ná-soo wotoloi zu, é vela, é li Zeluzaleme.

19 Uele gana Izilayelee nui niiti ti gɛni lekɓema maazu vele ti gɛleni la Davide ná-peleyegɛi ná-masadai va, eyesu za zeeli.

20 Siegi zu ti pe ti suɔweeni la ga Zeloɓoame galega ma, ti ɓɔɔɔ gaaɓa gɛeni, ti toli ná, ti sei ga Izilayelee masagi. Zuda wolodai gila nɔ ga é yeni Davide ná-peleyegɛi va.

21 Loɓoame zeelini nɔ feya Zeluzaleme, é kooɔɔ nu waaungila waaɓuulsava (180.000) gaaɓeni ba Zuda ta Benzamen wolodamaiti saama, niiti ti zoogai gola, ga ti li, ti kooi ve Izilayelee nui ti ba, ti

lekpeɲa maazu veleɪ, nii a kɛ ɛ zeɪ naati unda ga maabaai, tɛigi ɛ ga Salomɔn ná-doun zunui.

²² Kɛɛ GALA ge ɔɔɛni GALA goo wo nui Semaya ɔɔ, ɛ ge ma:

²³ «Ɓɔɛ Salomɔn ná-doun zunui Loɔoame ɔɔ, Zuda masagi, ta Zuda ta Benzamɛn ma wolo-damaiti su nuiti pɛ pɔ, naa vɛɛ nuɔuseɪ mɔtai pɛ ba, ɛ ge ti ma:

²⁴ Ƴɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa: A mina lɛ, wo va vala wo-geɛlointi ba, Izilayeɛ nuiti ti lekpeɲa maazu veleɪ. Wo ɔilagiɔagi pɛ ge ɔale ma ná-peɛɪ wu, mazɔɔɔ ná ɔa niima vaiti segeai pɔ.» » Ti ɔoloni Ƴɔɔɔɔ GALAGI wooi vɛ. Ti ɔaleni ma, veleɪ Ƴɔɔɔɔ GALAGI boni la ti ma.

Zeloɔoame ná-kotoi

²⁵ Zeloɔoame siɔigi lɔni Sikɛme taai ma, Efelayime ɔize yooi zu, ɛ zeɪ ná. E zɛɔeni miná, ɛ siɔigi lo Penuwele taai ma.

²⁶ Zeloɔoame ɔisiɛni, ɛ ge ma: «Masadai ɔa dɛ a ge ga Davide ná-peɛyegeɪ nɔnɔ.

²⁷ Ni nuɔuseɪ niiti ta lɛɛzu Zeluzalɛme, zalaɔa ɔula vai ma Ƴɔɔɔɔ GALAGI zeɪ veleɪ ma ɔoizuvɛ, ti-yii ɔa lati ti-maliɔii Loɔoame ma volu, Zuda masagi, ta nɔun paa, ti ɔale ma volu Zuda masagi Loɔoame ɔɔ.»

²⁸ Masagi ɔobaɔaaazaɔani, ɛ niki yivoi vaagɔlaba felegɔ ɔɛɛ ga zanugi, ɛ ge nuɔuseɪti ma: «Wo wola ziaa Zeluzalɛme. Izilayeɛ nuiti, a weɛ wa-ɔalagiti ba, ti wo ɔulaai Ezipete yooi va.»

²⁹ E ta vilɛni Betele, ɛ zɔi vilɛ Dan.

³⁰ E nuɔuseɪti diini ɔana kotoi geɛ vai ma, nuɔuseɪ vilɛni niki vaagɔlabai ɔilagi volu, ti zeeli Dan.

³¹ Zeloḃoame kḃḃḡ gani kḃḃ vɛɛiti toni zalaḡa ḡula adaveti koba, é zalaḡa ḡula nuiti sei, niiti ti ḡeni nuḃuseiti saama, ti la ga Levi mavofodai zu nui ta.

³² Zeloḃoame feti voloi ma ḡui loni alugi lṣavasiei ma volo puugḡ maazu lḃlugḡi (15) ma, eḡvelei nḃ ti ḡeni kɛḡala vetii ḡulazu la Zuda. Tḃ ḃḡḡi é zalaḡaiti kulani zalaḡa ḡulazuve. Pɛɛ nii ḡa é kɛeni Betele, é zalaḡai ḡulani niki yivoi vaagḡulabaiti be niiti é ti ḃeteni, zalaḡa ḡula nui niiti é yiimazegeni ga tiye, é naa tanigaa zei zalaḡa ḡula adaveti koba.

³³ Alugi lṣavasiei ma volo puugḡ maazu lḃlugḡi (15), kui nii tḃ ḃḡḡi é toni, Zeloḃoame feti ḡila daani ga Betele ta Izilayele nuiti be, feti naa ḡulazuve, tḃ ḃḡḡi ḡa é ansansegiti galani zalaḡa ḡulazuve, ve é ná ḃeteni.

13

GALA goo wo nui ta vaa vai Betele

¹ GALA goo wo nui ta devei zḃḃni Ḣḃḡḡ GALAGI ya ga é zeḡe Zuda yooi zu, é li Betele. E zeelini kpein nḃ, Zeloḃoame da ansansegiti gala zalaḡa ḡulazuve.

² E Ḣḃḡḡ GALAGI laawooi nii woni zalaḡa ḡulazuve laalḡḡma, é ḡɛ ma: «Zalaḡa ḡulazuve! Zalaḡa ḡulazuve! Ḣḃḡḡ GALAGI wooi ḡaa: <Zunu loun ḡa zḃḃsu Davide ná-peleyegɛi wu, daaseigi ḡa ḡɛ ga Zoziase, nii é vaazu zalaḡa ḡula adaveti ma zalaḡa ḡula nuiti kulazu ga zalaḡai è ma, niiti ti ansansegiti galazu è ma, ta nu ḡaeiti gala vḃḃ è ma.> »

³ Naama voloi nɔ é poogi veeni ti ya, é ɔɛ ti ma: «Wele poogi va nii é deɛzu ga Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa kpɔɛai: Zalaɔa ɔulazuwe ɔa vaazu valizu su, zuvui nii é vuuni ga, naa ɔa vazasu.»

⁴ Siegi zu masagi naama wooi menini la, nii GALA goo wo nui boni zalaɔa ɔulazuwe laalɔɔma nii é Betele, é yeemaaleni, é ɔɛ ma: «À so!» Kele zeei nii é maaleni GALA goo wo nui laalɔɔma, naa zaani ma, é la mɔ ɔeni zooni é va te ba.

⁵ Zalaɔa ɔulazuwe valini su, zuvui é ɔeni ga, naa vazani, é zoloo poogi ma nii GALA goo wo nui feeni ga Ɔɔɔɔ GALAGI maavele.

⁶ Masagi kpɔɛi zegeni, é ɔɛ GALA goo wo nui ma: «Da-ƆALAGI, Ɔɔɔɔ GALAGI maanɛɛɛ bɛ, nii a ke gɛ zo gɛ zɛɛi le ba.» GALA goo wo nui Ɔɔɔɔ GALAGI maanɛɛɛni, masagi zooni é zeei le ba, é vile kevele wɔlɔmai zu.

⁷ Masagi GALA goo wo nui lolini, é ɔɛ ma: «Ua, de li nà-pelei wu, de daami wo, naa volumna nà faanɛ ɔɛ è ve niina.»

⁸ Kele GALA goo wo nui ɔeni ma: «Anɛɛ balaa da da-naavoloi ma valisaamai pe feezu zɛa, gɛ la liizu da-velei wu, gɛ la daamiani nɔpe mia, gɛ la balaa zie nɔpe kpɔlea.

⁹ Mazɔlɔ gɛ niima levei zɔlɔɔge Ɔɔɔɔ GALAGI ya, é ɔɛ mà: «Mina daamii ta kpɔle wo, mina balaa ɔale ma ga pelei nii è liai la.» »

¹⁰ E liini ga pele ɔili, é la ɔeni ɔaleni ma ga pelei nii é liini la Betele.

*GALA goo wo nui woozotalai ɔɛ vai
ga Ɔɔɔɔ GALAGI*

¹¹ Naama ziegi zu GALA goo wo nu wɔɔzaɖagi ta ɖeni Betele. Ná-doun zunuiti ti naa kpein boni ma, nii pɛ GALA goo wo nui kɛɛni, nii seɖeai Zuda, é va Betele naama voloi, ta nii kpein é boni masagi ma. Ná-doun zunuiti ti naa pɛ sugulaai ma ma.

¹² E ɖɛɛni ti ma: «Mini vele ɖa diai la?» Ná-doun zunuiti ti GALA goo wo nui lii velei ɖaani, nii é zegeni Zuda.

¹³ E ɖɛ ma: «À soovalegi maaɖili bè.» Ti soovalegi maaɖilini, é le kɔma.

¹⁴ E vilɛni GALA goo wo nui volu, é li, é naa ɖa zeini sene gului ta wu, é ɖɛ naa ma: «Da ɖa è ga GALA goo wo nui seɖeai Zuda?» Naa gooɖaavoteni, é ɖɛ ma: «Eyei, nà ve de.»

¹⁵ E ɖeni ma naazu: «Va, de li pɛlei wu, de daami wo.»

¹⁶ Kɛle GALA goo wo nui gooɖaavoteni, é ɖɛ ma: «Gè la ɖalega ma è vɔ, gè va le ɖa-velei wu. De la daamiani mia vɔɔma, de la ɔɔlea vɔɔma pɛ adave tɛi,

¹⁷ mazɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ɖɛɛve mà: «Mina daamii ta kpɔle wo ná, mina balaa ɖale ma ga pelei nii è liai la.» »

¹⁸ GALA goo wo nu ɖɛwolai ɖeni ma: «Nà balaa, nà ga GALA goo wo nui ta ga è ɖevele. ɔɔɔɔ GALAGI ná-geezuɖeelai gila tevege mà, é ɖɛ mà: «Li, è gaɖale ma, wo va ɖa-velei wu, é laami, ta é ɔɔle.» » Zeɛi ɖa é ɖeni bosu naa ma.

¹⁹ GALA goo wo nui vilɛni polu, ti ɖale ma, é daamii woni, é ɔɔle ná-pelei wu.

²⁰ Ti ɖeai ma daamii wosu, ɔɔɔɔ GALAGI ɔɔɛni GALA goo wo kɛwolai vɔ, nii é gaɖaleni ma.

21 E ɓɓeni GALA goo wo nui ɓɓ nii é ɓaani, é zeɓe Zuda, é ɓe ma: «Ƴooɓɓ GALAGI wooi ɓaa: «Tei é kololalai ɓea ga Ƴooɓɓ GALAGI, é la togi zoni nii ɗa-ƳALAGI Ƴooɓɓ GALAGI feai é ya,

22 tei é ɓalega ma, é laami ta é ɓɔɔle naama adave, ɓe keai é ma: Mina daamii ta kpɔle wo ná, è-ma ɓoomai la laa è-ɓeeni ta-ɓabaiti su.» »

23 Ti ɓegai ma ga daamii wo, ti ɓɔɔle, GALA goo wo nui nii é gaafaleni ma, é naa ná-soovalegi maaɓilini.

24 Naa ɗa li, é ɓulani zala ɓila ma pelei zu, naa paa, é ma ɓoomai yɓni laani pelei zu, soovalegiti ta zalai ti loni koba.

25 Teve nuiti ti poomai naa ɓaani laani pelei zu, zalai loni koba. Ti liini, ti bo taazuɓe, ɓe GALA goo wo keɓolai ná.

26 GALA goo wo keɓolai nii é gaafaleni ma naama wooi menini, é ɓe ma: «GALA goo wo nui ɓe, nii é kololalai ɓeai ga Ƴooɓɓ GALAGI ná-devei, Ƴooɓɓ GALAGI fea zalai ya, naa bali ga, é paa, eɓeɓelei Ƴooɓɓ GALAGI boni la ma.»

27 E ɓeni ná-doun zunuiti ma: «À soovalegi maaɓili bɛ.» Ti soovalegi maaɓilini.

28 E liini, é poomai ɓa pelei zu, soovalegiti ta zalai ti loni koba. Zalai la ɓeni poomai miini, ta é la ɓeni soovalegi ɓalini ga.

29 GALA goo wo keɓolai GALA goo wo nui ma ɓoomai wuzegeni, é da soovalegi ɓɔma, é ɓale ma la taazuɓe, nii a ke é ná-saa wɔɔi wo, é maaɓulu.

30 E naa laani to ɓɔɓi ná-kabai zu, nuiti ti ɓeni saa wɔɔ wuyei loozu ma, ti ɗa ɓe ma: «Maawoin vaa ɓe, kɛɛloin zaa.»

³¹ Maaḡulugi begai ma, GALA goo wo keʼwolai ḡeni ná-doun zunuiti ma: «Yeei gè zaazu la, à maaḡulu kabai nii nɔ zu, nii GALA goo wo nui maaḡulugai su, wa mà boomai la ma boomai ḡoba.

³² Mazɔɔ wooi nii é bogai Ḡoḡḡ GALAGI laa-seigi zu Betele zalaḡa ḡulazuve laaloḡma, ta zalaḡa ḡula adaveti ma veleiti kpein daaloḡma ti Samali yooi zu, ma wooi zu vaiti daa ḡa zeeli.»

³³ Niima vai pe poluma, Zeloḡoame la ḡeni val-iboni, é va zeḡe keewoti nɔiti polu. E ḡeni ba nɔ, é da nuiti seḡe nubuseiti saama, é ti ḡe ga zalaḡa ḡula nuiti, zalaḡa ḡula adaveti unda. Nu nɔpe nɔ ma wɔin a la ḡe naa ma, é ḡeni naa zeizu ga ta.

³⁴ Naa ḡeeni ga kotoi ḡe zabui Zeloḡoame ná-peleyeḡei ve, naa ḡa é keeni é ḡoloḡoloni, é neele zooi ḡa.

14

Zeloḡoame ná-masadai belagi

¹ Naama ziegi zu, Zeloḡoame ná-doun zunui Aḡiya zeeḡeni.

² Zeloḡoame ḡeni anzai ma: «Vote, nii a ke nu nɔpe ge mina kwee ga ànzai ḡa ga de, li Silo. Miná ḡa GALA goo wo nui Ayiya ná, tɔ ḡa é deeni ga ze ga ná ḡeezu ga masagi nubusei niiti unda.

³ Da bulu puugɔ zeḡezu, ta buluiti, naa ve kein gulɔ woole ḡila ba, da zeelina pɔ be, toḡa naa wo é ma, nii é ḡeezu ga dounḡoi.»

⁴ Uele ḡana Zeloḡoame anzai keeni la. E liini Silo, é le GALA goo wo nui Ayiya naa ná-pelei wu. Ayiya la mɔ ḡeni wozaḡaazu, gaazuve maabidini niina ga pɔɔzaḡagi.

⁵ Gooḡo GALAGI ḡeni Ayiya ma: «Zeloḡoame anzai ḡana, é vaazu è vɔ be ga é è ḡaazaḡa ná-doun zunui vaa zu, mazɔɔ naa la ḡedeni, da gooḡaavote ḡani ta nii. Siḡi zu é vaazu la, toḡa ḡoḡo ḡulazu ga nu ḡili.»

⁶ Siḡi zu Ayiya kooḡo lugi menini la, keai ma kpofalagi maaḡudezu, é ḡeni ma: «Le, Zeloḡoame anzai, lee vaa zu è ḡoḡo ḡulazu ga nu ḡili? Tèveḡe ga ḡè ziizoolé ḡeela woo wo è ma.

⁷ Li, è ḡe Zeloḡoame ma: «Gooḡo GALAGI, Izilayelee ná-GALAGI wooi ḡaa: ḡè è zeeḡe nuḡuseiti saama, ḡè è ḡe ga masagi ná-nuḡuseiti Izilayelee nuiti unda.

⁸ ḡè masadai ḡulaḡe Davide ná-peleyeḡei ya, ḡè fe è ya. Kele è la keeni ga ná-botigé nui Davide ḡevele, nii é ná-deveiti soni, ta é ḡili nɔn ba ga zii pe, ga é naa nɔ ḡe nii pagai ḡàazu.

⁹ E-zie vele nɔuda, é leve naati kpein ba ti levegai è luḡo, è lia, è gala kiligaa beḡe ḡoḡo ve, ta kooḡo ganigiti, ga kolui puai, nii a ke è ziiḡaawana, é voluave nɔn ba.

¹⁰ Naa ḡa é ba, ná maanooḡi zeizu da-veleyeḡei ma, ḡè zunuiti pe undaavili è-vaalobaiti saama, dounḡo ve kpakolo ba, ḡè da-veleyeḡei bale ná tete, eeḡevelei nu ḡa da kavai bale da ga kpalegi.

¹¹ Da-veleyeḡei wu nui nɔpe é zaazu taazuve, gilēiti ka ta ma voomai mi, zɔi ma é zaazu dɔḡoi zu, wɔniiti ka ta naama voomai mi. Naa ḡa Gooḡo GALAGI bogai.»

¹² «Dei ma è ga Zeloḡoame anzai, ḡale ma, è li da-laazu, kele da lee zu nɔ feya taazuve, dounḡoi za.

¹³ Izilayelee kpein ka ná-saa wɔbi wo. Tɔ ḡila kpe ka Zeloḡoame ná-peleyeḡei wu maaguluzu kabai

zu, tɔɔzei tɔ ɔila kpe ka sɔ pagɔ ɔaai su, Izilayele ná-GALAGI, Ɔɔɔɔ GALAGI ɔaazu, Zeloɔoame ná-pɛɛyɛɔɛi wu.

¹⁴ Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa masa sei Izilayele unda naama voloi, nii a Zeloɔoame ná-pɛɛyɛɔɛi wu nuiti kpein undaavili. Naama voloi ɔa pele ma, é ɔa va, é zeelia vɔɔ.

¹⁵ Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa Izilayele nuiti doɔa, tɛiti ti ɔɛai eɔɛ seeligi é zieleave, toɔa ti looɔula zou vagoi naazu é feeni ti-ɔɛeni be, é ti vaza zie wolai Efelate voluvele yooi zu. Naa ɔa ɔɛɛzu ga tiye mazɔɔɔ ti sale wuluiti kpadɔa, nii a ke ti Ɔɔɔɔ GALAGI yiiɔaawana.

¹⁶ Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa vaazu ɔɛɛzu Izilayele va, tɔɔzei kotoiti ba Zeloɔoame ti ɔɛai, ta niiti é nuɔuseiti diai ti ɔɛɛ vai ma.»

¹⁷ Zeloɔoame anzai wuzegeni, é ɔale ma Tiilesa. Keai ma kpofalagi maaɔudezu, é va le pɛɛi wu, dongoi ɔa za.

¹⁸ Ti maaɔuluni, Izilayele nuiti pe ti ná-saa wɔɔɔi wo, eɔɛvelei nɔ Ɔɔɔɔ GALAGI boni la, é ɔula ná-botigɛ nui, GALA goo wo nui Ayiya la.

¹⁹ Zeloɔoame ná-keewotii mɔtaiti, velei é kooi ɔɔɔni la, ta velei é masadai ɔɛeni la, naati seveve Izilayele masagiti ta-ɔɛɛwoti zɛveɛi zu.

²⁰ E keeni masadai zu ga kona vuufelegɔ maazu felegɔ (22). Zeloɔoame zaani. Ná-doun zunui Nadaɔe ɔa é masadai ɔɛeni potogi zu.

Zuda masagi Loboame

(2 Dɔɔ Sevei 12:1-16)

²¹ Salomɔn ná-doun zunui Loboame masadai ɔɛeni Zuda unda. Ná-konagi ɔɛeni ga puunaani

maazu gila (41), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu lofela (17) ga é keeni masadai zu Zeluzalame, taai nii Gooḡo GALAGI yiimazegeni la Izilayele wolodamaiti pe saama, ga tḡḡoi ve ná va. Loboame dee laa geni ga Naama, Amḡn nu geni de.

²² Zuda wolodamai zu nuiti ti Gooḡo GALAGI wanama vai geni, ti ná-toloi wuzegē ga ta-gḡotoiti, é leve ti-geni tḡnḡoi va ti keeni.

²³ Tiya balaa ti zalaḡa gila adaveti kpeteni ḡḡḡo ve, ti sale gḡtuiti ta sale wuluiti to gizeiti kpein ungaveti, ta gulu wunduiti bu.

²⁴ Koloḡolo nuiti ti gē ti ya ta-zalaḡa gila zuvati, ti geni vokaḡḡosu zii naati ta-gḡzoba gēwotiiti ma, niiti Gooḡo GALAGI ti beeni Izilayele nuiti tuḡḡo.

²⁵ Loboame ná-konagi loolusiē ma masadai zu, Ezipete masagi Sisake leeni Zeluzalame laaloḡma.

²⁶ E Gooḡo GALAGI zei vlei wu naavolo makesuve anii pe segeni ta masa pelei wu geleiti, é anii pe segeni. E lati, é zanu kḡḡḡo zepēgiti pe seḡe, niiti Salomḡn ti beeni.

²⁷ Masagi Loboame naati maavalibogi geni ga kolu ḡoi kḡḡḡo zepēgiti, é ti ve salavusui niiti ti geni masa pelei laave makesu, naati ta-gundigḡiti zea.

²⁸ Masagi li laa gilaḡila Gooḡo GALAGI zei vlei ma goizuve, salavusuiti ti beḡa kḡḡḡo zepēgiti seḡe, naa volumna ti gale ma ga tiye, ti ti la ma vlei wu.

²⁹ Loboame ná-keewotii mḡtaiti, ta nii kpein é keeni, naati seveve Zuda masagiti ta-gēwoti zevēi zu.

³⁰ Kḡi yēni nḡ ḡḡ Loboameni zḡḡzu ta Zeloḡoame.

³¹ Loboame zaani. Ti maagfuluni memewolani ta-gabamave Davide ná-taa wolai zu. Loboame

dee laa ɣeni ga Naama, Amɔn nu ɣeni de. Ná-doun zunui Aɓiyame ɣa é masadai ɣɛni potogi zu.

15

Zuda masagi Aɓiyame

(2 Dɔlɔ Sevei 13:1-3, 22-23)

¹ Neɓate ná-doun zunui Zeloɓoame ná-kona puugo maazu lɔsavasiɛi (18) ma masadai zu Izilayɛle unda, Aɓiyame zeini Zuda unda ga masagi.

² Kona savago ɣa é keɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɣeni ga Maaka, Aɓisalɔme ná-doun anzanui ɣeni de.

³ Aɓiyame kotoi naati keɛni, niiti keɛɣɛ ti ɣɛni tɔun tuɣɔ, é la ɣeni Gooɣɔ GALAGI neɛni ve ga zii pe ga memɛwola Davide ɣevele.

⁴ Keɛ Davide maavele ma, ná-GALAGI, Gooɣɔ GALAGI doun zunu ɣila feeni be, naa va zeɪ potogi zu, nii a ke peɣeyegɛi ɣaa mina leve, ta Zeluzalɛme ye ga masa taa wolai.

⁵ Mazɔlɔ Davide ziɛni telebodai zu Gooɣɔ GALAGI ɣaazu, é la kololala nɔpe keɛni ga naa, é ɣula Gɛte nui Ilii ná-fai volu.

⁶ Kooi yeɪni nɔ ɣɔ Loɓoameni zoɣɔzu ta Zeloɓoame, sii ma voloi pe su.

⁷ Aɓiyame ná-keɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é keɛni, naati seveve Zuda masagiti ta-ɣɛɛwoti zɛvei zu. Kooi ɣeni Aɓiyameni zoɣɔzu ta Zeloɓoame.

⁸ Aɓiyame zaani. Ti maagɣuluni Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aza ɣa é masadai ɣɛni potogi zu.

*Zuda masagi Aza**(2 Dɔlɔ Seveɪ 14:1-2; 15:16-19; 16:1-6, 11-14)*

⁹ Zeloɔoame ná-kona vuufelesiɛi (20) ma masadai zu Izilayeɛle unda, Aza zeini Zuda unda ga masagi.

¹⁰ Kona vuunaanigo maazu gɪla (41) ɖa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Deewola laa ɖɛni ga Maaka, Aɓisalɔme ná-doun anzanui ɖɛni de.

¹¹ Aza Gɔoɖɔ GALAGI yiima vai ɖɛɛni, eɖeɛlei nɔ mɛmɛwola Davide kɛɛni la.

¹² E kologolo nuiti kpein kulani zooi va, niiti ti ɖɛni zalaɖa gɪla adaɓɛti, é kɔɔɖɔ ganigiti kpein kologolo, nii mɛmɛwolani ti ti ɓɛɛni.

¹³ E lɛbiya laaseigi zɛɖɛni deewola Maaka va, nii é ɖɛni lolisu ga «Masa mama wolai», mazɔlɔɔ naa kɔɔɖɔ gani ɲɔi ta ɓɛɛni anzanu ɖalagi Asela ɓɛ. Aza kɔɔɖɔ ganigi naa leveni ga, é gala Sedelɔn pɛtugi zu.

¹⁴ Keɛ anɛɛ Aza zii ma voloi pɛ su, é Gɔoɖɔ GALAGI nɛɛni ɓɛ ga zii pɛ, é la ɖɛni zalaɖa gɪla adaɓɛti kpeɲi.

¹⁵ E ɓaani ga anii naati Gɔoɖɔ GALAGI zeɪ ɓɛɛi ma ɖoizuvɛ, niiti ta kɛɛɖɛ ti ti veeni Gɔoɖɔ GALAGI ɓɛ: walii, zanugi, ta sɔɔla ɖiligiti.

¹⁶ Kɔɔi ɖɛni nɔ Aza yɔɖɔzu ta Izilayeɛle masagi Baasa, ti-zii voloi pɛ daawu.

¹⁷ Baasa ɓaani yeeta, é kɔɔi ɓɛɛ Zuda yooi va, é sigɪgi lo Lama taa goi ma, nii a kɛ é peɛi leve Zuda masagi Aza luɖɔ ta ná-zooi zu nuiti, ti mina da ga lɔ, ti va da gɪla ga miná ɓɛɛ.

¹⁸ Aza walii ta zanugi pɛ seɖɛni, niiti ti ɖɛni Gɔoɖɔ GALAGI zeɪ ɓɛɛi ma naavolo makesuvɛ, ta masagi ná-peɛi wu, é ti ve ná-botigɛ nu wolaiti zea. Naa

voluma é ti leve Siili masagi Bene-Gadade ma, nii é gfeni zeini Damase, Tabalimon ná-doun zunui, é gfe mənə ga Geziyon ná-dounloin, é gfeni naa ma,

¹⁹ «De minazege yəḡəzu, eḡevelei de-gfeni felegə ti kēeni la. Pəte, gè walii ta zanugiti tevega è ma. Li, è da-minazedeḡi ḡoloḡolo nii é wo yəḡəzu wa Izilayeḡe masagi Baasa, nii a ke é zege nə-zooi ma.»

²⁰ Bene-Gadade yeezeini masagi Aza ná-kpəei wu, é ná-salavusu ḡundigiti teveni, ti li ti kəəi vee Izilayeḡe laa wolaiti ba. Ti təəzeini Iyon, ti li Dan ta Aḡele-Bete-Maaka, ti Kinelote ḡovi zo, naa vee Neḡetali yooi mətai pə ba.

²¹ Baasa naa mənigai ma, é looḡoni siḡiḡi lo fai va Lama ma, é zeini Tiilesa.

²² Masagi Aza gfeni Zuda nuiti kpein ma, kula ba la ba, ti ktuiti ta guluiti mēen, niiti Baasa gfeni botii gēezu ga tiye Lama ziḡiḡi losuve. Masagi Aza ti zegeni, é siḡiḡi lo da Geḡa ta Misepa ma Benzamen yooi zu.

²³ Aza ná-kēewotii mətaiti, ta nii kpein é kēeni, ná-təḡḡula faiti, ta taai niiti é siḡiḡi loni ti ma, naati seveve Zuda masagiti ta-gēewoti zevēi zu. Pəḡzaḡa sieḡi zu kəḡə wanai ḡa é soni.

²⁴ Aza zaani. Ti maḡḡuluni mēmewolani ta-ḡabamave, mēmewola Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Zozafate ḡa é masadai gfeni potogi zu.

Izilayeḡe masagi Nadaḡe

²⁵ Aza ná-kona felesiei ma masadai zu Zuda unda, Zeloḡoame ná-doun zunui Nadaḡe zeini Izilayeḡe unda ga masagi. Kona felegə ḡa é kēeni masadai zu Izilayeḡe unda.

26 E Gooḡo GALAGI wanama vai ḡeeni, é zii vele nḡuni ga keeḡe ḡevele, nii é nuiti diini kotoi ḡee vai ma.

27 Isakaal wolodamai zu nui daa ga Ayiya, naa ná-doun zunui Baasa yaava ḡilini Nadaḡe ma, sieḡi zu Nadaḡe ta Izilayeḡe ḡḡuvebei pe ti Filisiti nuiti tala wolai Giḡeton zeini la kee su. Baasa masagi Nadaḡe vaani.

28 Baasa paani Zuda masagi Aza ná-konagi zavasiei ma masadai zu, é masadai ḡe potogi zu.

29 E ḡeeni nḡ feya ga masagi, é Zeloḡoame ná-peḡeḡeḡi wu nuiti pe paani, é la ḡeni naa mavofodai zu nui gila kpalaa zeini vulua, é ti zuwuḡaaleveni, eḡevelei nḡ Gooḡo GALAGI boni la, é ḡula Silo GALA goo wo nui Ayiya la.

30 Naa kpein ge ḡeeni tḡzei kotoi va Zeloḡoame keeni, ta nii é nuḡuseiti diini kee vai ma, naa ḡa é Gooḡo GALAGI, Izilayeḡe ná-GALAGI yiḡaawanani.

31 Nadaḡe ná-keewotii mḡtaiti, ta nii kpein é keeni, naati seveve Izilayeḡe masagiti ta-ḡeewoti zevei zu.

32 Kḡi ḡeni nḡ Aza yḡḡozu ta Izilayeḡe masagi Baasa ti-zii voloi pe daawu.

Izilayeḡe masagi Baasa

33 Aza ná-kona savasiei ma masadai zu Zuda unda, Ayiya ná-doun zunui Baasa zeini Izilayeḡe unda ga masagi Tiilesa. Kona vuufelegḡ maazu naanigḡ (24) ḡa é keeni masadai zu.

34 E Gooḡo GALAGI wanama vai ḡeeni, é zii vele nḡu ga Zeloḡoame ḡevele, nii é Izilayeḡe nuiti diini kotoi ḡee vai ma.

16

¹ Ǵooǵo GALAGI ɓɔɓɓi GALA goo wo nui Zewu ɔɔ, Ǵanani ná-doun zunui, ga é keela wooi nii laazeeli Baasa ma:

² «Ǵè è zegeni fufiligi zu, gè è ǵɛ ga nà-nuɓusei Izilayeɓe nuiti ta-lotugɓi, keɓe è ɓilega Zeloɓoame ná-keɓelei ɓolu, è nà-nuɓuseiti Izilayeɓe nuiti dia kotoi ǵɛɛ vai ma, naa maavele ma, è nɔn ziiǵaawana.

³ Naa ǵa é ba, nà è ɓalesu ná, ɗa-o, ɗa-ɓeleɓeǵei-ɓo, nà wo zosu eǵɓelei gè Zeloɓoame ná-peɓeɓeǵei zoni la, Neɓate ná-doun zunui.

⁴ Baasa ná-peɓeɓeǵei wu, nui nɔɓe é zaazu taazuɓe, gileiti ka ta ma ɓoomai mi, zoi ma é zaazu ɗɓɓi zu, wɔniiti ka ta naama ɓoomai mi.»

⁵ Baasa ná-keɓwotii mɔtaiti, ta ná-tɔǵɔǵula faiti, naati seɓɓe Izilayeɓe masagiti ta-ǵɛɓwoti zeɓe zu.

⁶ Baasa zaani. Ti maagɗuluni Tiilesa. Ná-doun zunui Ela ǵa é masadaɓi ǵɛɓi potogi zu.

⁷ Ǵooǵo GALAGI ɓɔɓɓi Baasa ta ná-peɓeɓeǵei ɔɔ, é ǵula GALA goo wo nui Zewu la, Ǵanani ná-doun zunui, tɔzei faa felegɔ: mɔunpa, kotoi é keɓi, é Ǵooǵo GALAGI yiiǵaawana ga ná-keɓwotiiti, eǵɓelei Zeloɓoame ta ná-peɓeɓeǵei ti keɓi la, naa ɓoluma Baasa Zeloɓoame mavofodaiti paa vai.

Izilayeɓe masagi Ela

⁸ Aza ná-kona ɓuufelegɔ maazu lozitai (26) ma masadaɓi zu Zuda unda, Baasa ná-doun zunui Ela zeini Izilayeɓe unda ga masagi Tiilesa. Kona felegɔ ǵa é keɓi masadaɓi zu.

⁹ Ná-kɔɔǵuluɓai Zimili, nii é ǵɛni kɔɔǵo wotoloi ǵilazuɓe kpein unda, naa yaavai ǵilini ma. Siɛgi zu

Ela ɣɛni la Tiilesa, Aalasa ná-pelei wu, masa pelei ma ɣundigii, é ɗa ɗɔɔi ɓɔle eɣe nui ɗɔɔi sogai,

¹⁰ Zimili lɛɛni, é paa, é masadai ɣɛɛ naa ɓotogi zu. Naa ɣɛɛni Zuda masagi Aza ná-kona ɓuufelego maazu lɓfelai (27) ma masadai zu.

¹¹ E ɣɛɛni nɔ feya ga masagi, é Baasa ná-peleyeɣei pɛ undaavili, é la zunu ɣila kpala zeni vulua doungo zu, ɓaa kpakolo su ná-pelewu nuiti saama, ta nui niiti ti ɣeni polu.

¹² Uele ɣana Zimili Baasa ná-peleyeɣei pɛ undaavilini la, eɣɛvelei ɢooɣo GALAGI ɓɛni la toun daalɔɣma, é ɣula GALA goo wo nui Zewu la.

¹³ Naa pɛ ge ɣɛɛni tɔɔzei Baasa ta ná-doun zunui Ela ta-ɣotoiti ba ti ti ɣɛni, ta niiti ti Izilayeɣe nuiti diini kɛɛ vai ma, ti ɢooɣo GALAGI Izilayeɣe ná-GALAGI yiiɣaawana ga ta-ɣɔɔɣo ganigiti.

¹⁴ Ela ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati seɓɓe Izilayeɣe masagiti ta-ɣɛɛwoti zeɓɓi zu.

Izilayeɣe masagi Zimili

¹⁵ Aza ná-kona ɓuufelego maazu lɓfelai (27) ma masadai zu Zuda unda, Zimili kɛɛni masadai zu ga ɗɔɔɣo ɣila Tiilesa, názu Izilayeɣe ɣɔɔɓɛɓɛi ɗa Filisiti nuiti ta-laa wolai Giɓeton maagaku.

¹⁶ Kɔɔɣo nuiti ti mɛnigai ma ga Zimili masagi maabɔteɓɛa, é paa, naama volo na nɔ ti yɛni kɔɔlaaɣai zu, ti ta-ɣɔɔɣulubai Womeli ɣe ga Izilayeɣe masagi.

¹⁷ Womeli ta ná-kɔɔɓɛɓɛi pɛ ti zegeni Giɓeton, ti li, ti Tiilesa zeɣi kɛɛ su.

¹⁸ Zimili kaai ma ga taai zoga, é liini, é le ɗɔɔɣu wosube naa ɣɛni masa pelei wu, é abui ɓili masa pelei ɓa, é za abui zu.

19 E zaani tɔɔzei kotoiti ba é ti ɖɛɛni, é Ɔɔɔɖɔ GALAGI wanama vai ɖɛ, é zie vele ɲɔu ga Zeloɔoame ɖɛvele, nii é Izilayeले nuiti diini kotoi ɖɛɛ vai ma.

20 Zimili ná-keɛwotii mɔtaiti, ta yaavai é gilini, naati seveve Izilayeले masagiti ta-ɖɛɛwoti zevei zu.

21 Izilayeले nuɓuseiti ti ɖɛɛni su fele, gilazuve vileni Ginate ná-doun zunui Tiɓini volu ga ti ke ga masagi, gilazuve vile Womeli volu.

22 Niiti ti ɖɛni Womeli volu, naati ti zobo sɔlɔɔni zɔiti ma ti ɖɛni Ginate ná-doun zunui Tiɓini volu. Tiɓini zaani niina, Womeli zeɪ masadai zu.

Izilayeले masagi Womeli

23 Aza ná-kona vuusavagɔ maazu ɖilagi (31) ma masadai zu Zuda unda, Womeli zeini Izilayeले unda ga masagi. Kona puugɔ maazu felegɔ (12) ɖa é keɛni masadai zu. Naama ɖona puugɔ maazu felegɔ (12) zu, é keɛni ga kona dɔzita Tiilesa.

24 Naa vɔluma é liini Semɛel vɔ bɛ, é Samali ɖizeɪ ɖeya ma ga walii waadɔzita (6.000), é taa wolai lo gizeɪ naa ma, é taai naa laaseigi veɛ ga Samali. Naama laaseigi ɖulani Seemeel laaseigi zu, nii é zɔoi ɖeyani ma.

25 Womeli Ɔɔɔɖɔ GALAGI wanama vai ɖɛɛni, sie veleɪ ɲɔi é leve masagiti pe ba, ti leveni tɔun tuɖɔ.

26 E zie vele ɲɔuni ga Nebate ná-doun zunui Zeloɔoame ɖɛvele, nii é Izilayeले nuiti diini kotoi ɖɛɛ vai ma, ta ti Ɔɔɔɖɔ GALAGI Izilayeले ná-GALAGI yiigaawana ga kɔɔɖɔ gani kɔɔ vai ti ɖɛni keɛzu.

27 Womeli ná-keɛwotii mɔtaiti, ta ná-tɔɖɔɖula faiti é ti leɛni, naati seveve Izilayeले masagiti ta-ɖɛɛwoti zevei zu.

²⁸ Womeli zaani. Ti maagʼfuluni Samali. Ná-doun zunui Akaʼbe ɔa é masadai ɔʼeeni potogi zu.

Izilayele masagi Akaʼbe

²⁹ Aza ná-kona vuusavago maazu lɔsavai (38) ma masadai zu Zuda unda, Womeli ná-doun zunui Akaʼbe zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona vuufelego maazu felego (22) ɔa é keeni masadai zu.

³⁰ Womeli ná-doun zunui Akaʼbe Ɔooɔo GALAGI wanama vai ɔʼeeni, é ɲou é leve masagiti pe ba, ti levegai tugo.

³¹ E Neʼbate ná-doun zunui Zeloʼoame ná-kotoiti pe keeni, naa la ziileini, é li, é Sidon masagi Eteʼbaale ná-doun anzanui Zezaʼele vulu, é li vɔlo é kooɔo ganigi Baale lebi, é noko bu.

³² E peɛ loni kooɔo ganigi Baale ve Samali, é zalaɔa ɔulazuve betɛ ná.

³³ E sale wului baɔoni. Naama ɔʼewotiiti kpein maavele ma, Akaʼbe Ɔooɔo GALAGI, Izilayele ná-GALAGI yiiɔaawanani, é leve Izilayele masagiti kpein ba, ti leveni toun tugo.

³⁴ Akaʼbe ná-siegi zu ɔa Betɛle nui Yiyɛle Zeliko taai loni da volu. Kɔtu mɔungi é daani, naa zu anii ɔʼeni ga ná-doun zunu mɔungi Aʼilame, kpegai ma ga peɛɛla bogiti pile, naa zu anii ɔʼe ga ná-doun zunui loungo geɛɛi Segube. Naama vai pe ge ɔʼeeni é zoloo wooi naa ma, nii Ɔooɔo GALAGI boni, é ɔula Nun ná-doun zunui Zozuwe la.

17

*GALA goo wo nui Eli
fofo baankpaangi ma vai wo fai*

¹ Tisebé nui Eli, nii é ġeni ga Galaade yooi zu nui ta, naa ġeni Akaḃe ma: «Gè ġonaa Ġooġo GALAGI ma, nii é vulua, Izilayeḽe ná-GALAGI gè botii ġeēzu bē, konagi niiti ti vaazu, duḃu la vua, tona la vua, keni ni nà falina.»

² Naama wooi volumna, Ġooġo GALAGI ḃeni Eli vḃ, é ġe ma:

³ «Zeġe vē, è li folo ġulazu velei. Lḃḃu Kelite kṭudēi ma vṭugi zu, nii é folo ġulazu velei zīe wolai Zuludēn ġobave.

⁴ Kṭudēi naa ġa é ġeēzu ga ḃa-ḃḃole ḃei, gè devei vea kalawṇiiti zea ga ti ḃa è ġṇṇkula ná.»

⁵ Eli liini, é naa ġe, nii Ġooġo GALAGI boni ma. E liini, é zēi Kelite kṭudēi ġobave, nii é folo ġulazu velei zīe wolai Zuludēn ġobave.

⁶ Kalawṇiiti ti ġeni liizu pḃ ga ḃului ta suai sobui ta kpḃkḃ, é ġeni ḃḃolezu ga kṭudēi.

⁷ Keḽ yeeġēġalai tanigaa laawu, kṭudēi vḃṇi, mazḃḃ tona la mḃ ġeni vuuzu zooi zu.

Eli lii vai poanzai vḃ bē Salēḃeta

⁸ Ġooġo GALAGI ḃeni pḃ naazu, é ġe ma:

⁹ «Wuzēġe, è li Salēḃeta, Sidṇ yooi zu, è zēi ná. Gè devei veevē poanzai ta ya, ga é ḃa è ġṇṇkula miná.»

¹⁰ Eli wuzēġeni, é li Salēḃeta. Taa zigḃidave, é poanzai ta ġaani, é ḃa kovii yēvē. Eli tolini, é ġe ma: «Ni ḃa kēena, li kae, è va bē ga zīei tago zīe liġii zu, gè ḃḃole.»

¹¹ Naa liizuvē vaazu ga zīei, é naa lolini volu, é ġe ma: «Ni ḃa kēena, è va ḃalaa ga ḃulu ḃuġa ġila pḃ.»

¹² Keḽ poanzai ġeni ma: «Gè ġonaa ḃa-GALAGI, Ġooġo GALAGI ma, nii é vulua, ga ḃulu ḃuġa ġila

kpala ge la zèa pèlèi wu. Zee zakpa ne gila nò ɔa é zèa anɔpakai zu ga bulu vukɔi, ta gulɔi tago nò ɔa é zèa gulɔ woolei zu. Gè ɔea vaani kovi buɔa felego yevezu, gè li, gè naa mɔta goi bete doun zunui ve. Gá miina, ani ɔili ge la mɔ gi ya, keni niina nò gi ze, gi ɔa saai maaboun.»

¹³ Eli ɔeni ma: «Mina lua. Li, è naa ɔe, nii è bogai, kele nii é è yeewu, bulu ɔila kpete de ga naa nòun be, è vaa la pò, ɔa li niina, è ta bete wo ve, wa è-loun zunui.

¹⁴ Mazɔbɔ ɔooɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ɔaa: «Bulu vukɔi ma anɔpakai zu la valaga pe, ta gulɔ woolei zu la valaga pe, eyesu naama voloi zeeli, yeei ɔooɔ GALAGI tonai vuuzu la zooi ma.»

¹⁵ E liini, é naa ɔe, nii Eli boni ma. Tama, daamianigi ɔeni zea yeegɔɔala zuɔooza daawu, to-o, ná-peleyeɔei-yo, naa ve Eli va.

¹⁶ Bulu vukɔi la valani anɔpakai zu, gulɔi la valani goolei zu, egevelei nò Eli ɔooɔ GALAGI laawooi woni da ma.

Eli poanzai ná-doun zunui yenvui vuu vai su volu

¹⁷ Niima vaiti pe poluma, poanzai é yeezeini Eli wu, naa ná-doun zunui zeeɔeni, seeɔei bɔi, é za.

¹⁸ Dee ɔeni ma: «GALA goo wo nui, leeni ɔa é de yoozu? È vaave ga è kɔi too ná-faagaa za golaiti, ta è ɔe ga doun zunui zaa zaɔui baa?»

¹⁹ Eli ɔeni ma: «È-loun zunui ve zèa.» E naa ɔulani anzanui yeeloko zu, é lee la geezu velei wu, ve ti daazuveeni ná, é da ná-betei zu.

²⁰ Naa voluma é ɔooɔ GALAGI maaneneni ɔani: «ɔooɔ GALAGI, ɔei è ga ná-GALAGI, poanzai nii

6alaa é yeezeidai bù ná-pɛlɛi wu, ɗa pɔ è ma ɲɔi zeɪ ma, ga è ná-doun zunui ʋaa?»

²¹ E zakpa maaleɛ daa ɣɛɛni doungei ma ga savagɔ, é ɗa Ɔɔɔɔ GALAGI maanɛɛɛɛ ɣani: «Ɔɔɔɔ GALAGI, nà-GALAGI, nà è maanɛɛɛɛzu, doungei nii yenvui ʋu su ʋolu!»

²² Ɔɔɔɔ GALAGI Eli woomenini, é doungei yenvui ʋuuni su ʋolu, naa tɔɔzei mɔnɔ ga yenvua.

²³ Eli doungei zegeni, é yei la buu vele ʋelɛi wu, é fe dee ya, é ɣɛ ma: «Wele, è-loin ɣa vulua!»

²⁴ Anzanui ɣeni Eli ma: «Gè kwɛɛga niizu ga ɗa ga GALA goo wo nu ɔɔɔɔɔɔɔɔ, ta ɗa Ɔɔɔɔ GALAGI laawooi laazeelizu ga ɣite.»

18

Eli ɣale fai ma Akaɓe ʋɔ be

¹ Folo mɔinmɔin ge leveni. Fogɔ ɓaankpaangi ma ɣona savasiɛi ma, Ɔɔɔɔ GALAGI ɔɔɛni Eli ʋɔ, é ɣɛ ma: «Li, è ɔɔɔ le ga Akaɓe, nà ɓe tonai ʋa niina, é ʋu zooi ma.»

² Eli liini ɔɔɔ leɛzu ga Akaɓe. Pului wola ɔɔini Samali.

³ Akaɓe Aɓediyase lolini, masa pɛlɛi wu ɣundigii. (Aɓediyase ɣeni ga Ɔɔɔɔ GALAGI ɣaazuluaba nu wola.

⁴ Siegi zu Zezaɓele ɣeni Ɔɔɔɔ GALAGI laawoo wo nuiti paazu la, Aɓediyase nu ungila (100) seɣeni ti zaama, é ti loɔɣu pugiti su ga nu ʋuulɔɔludɔɔlu, é ɗa ti ɣɔnɔkula ga bului ta ziei.)

⁵ Akaɓe ɣeni Aɓediyase ma: «Levena zooi zu ná pɛ zieungiti ta kɔtudeiti pɔ be ti, ɓafɔ ɗa tufa wundu

ɔ́aa, nii a kɛ sooiti ta soovale fuuluiti zɛnvu yɛ ti zu, ade mina vili togani vaa vaa zu.»

⁶ Ti zooi ɔ́aagwɛɛni ɔ́oɔɔ va ga ti subize, Akaɓe ɔ́ila ge li ga ná-pele, Aɓediyase ɓalaa tɔ ɔ́ila ge li ga ná-pele.

⁷ Aɓediyase ɔ́ila kɛai ma pelei zu, é Eli ɔ́aani, é ɗa va pɔ pelei. Aɓediyase ɔ́wɛɛsu ɔ́aani ba, é loo kɔɔɔwu, é laaɓɛ zooi ma, é ɔ́ɛ ma: «Da ɔ́a nɛi, mǎligii Eli?»

⁸ Eli ɔ́ɛ ma: «Nà ɔ́a. Li, è ɔ́ɛ è-maligii ma: «Eli ɔ́a é vaazu.» »

⁹ Aɓediyase ɔ́ɛni Eli ma: «Kotoi ɓɛgele ɔ́a gè kɛai, nɛi gè ga ɗa-wotigɛ nui, è tɛvesu Akaɓe vɔ ga é pàa?

¹⁰ Gè ɔ́onaa ɗa-GALAGI ɔ́oɔɔ GALAGI ma, nii é vulua, ga zou la yɛni ta masa zooi ta la yɛni, vɛ mǎligii la nu leveni ná è ɔ́aizizɛzu. Ni naama yooi zu nuiti ta la ɔ́ɛna ma: «E la vaani gi vɔ bɛ,» kɛni naati ti ɔ́ona mɔnɔ ga ti la è ɔ́aani.

¹¹ Da ma ka, è ɔ́ɛ gè li, gè ɔ́ɛ mǎligii ma: «Eli ɔ́a é vaazu.»

¹² Naa voluma nà zɛɔena è ɔ́oba, ɔ́oɔɔ GALAGI ná-Zɛnvui ɔ́a vaazu é è zɛɔɛ, é li ga ɗɛ, gè la kwɛɛ mini, gè zɛba gè li, gè voluvaawo Akaɓe ma, a vaana, é la è ɔ́aani, toɔa pàa. Nà ma, ɗa-wotigɛ nui, nà luazu ɔ́oɔɔ GALAGI va kaite mà loungo yee.

¹³ Mǎligii, ti la naa woni è ma ɓaa, nii gè kɛɛni, siɛgi zu Zezaɓele ɔ́ɛni ɔ́oɔɔ GALAGI laawoo wo nuiti paazu la? Gè GALA goo wo nu ungila (100) ɗɔɔɔfuni ti zaama pugiti su ga nu vuulɔɔludɔɔlu, gè ɗa ti ɔ́onɔgi ɔ́ula ga bului ta ziei.

¹⁴ Da ɔ́a, è ɔ́ɛ gè li, gè ɔ́ɛ maligii ma: «Eli ɔ́a é vaazu.» Toɔa pàa.»

¹⁵ Kɛɛ Eli ɔ́ɛni ma: «Gè ɔ́onaa ɔ́oɔɔ GALAGI, Fai-

Pε-Maliḡii ma, nii é vulua, nii gè botii ḡεεzu bε, gaamazu za keni gè ɓoḡɓo lε ga Akaβe.»

¹⁶ Aβediyase liini, é Akaβe laaḡomi, é voluvaawo naa ma. Akaβe ɓalaa liini naazu Eli ɔɔ pelei.

¹⁷ E Eli ḡaaɪ ma, é ḡεni ma: «Wεε ɗa ɔa, ɗei è ɔaazu ga maanɔḡɔɪ Izilayele yooi zu!»

¹⁸ Eli ḡooḡaaɔoteni, é ḡε ma: «Nà laade, gè ɔa ɔa ga maanɔḡɔɪ Izilayele ma, keε wa ɔe, ɗa-o, è-ḡεε ná-peleyeḡei-yo, mazɔɔ wo ḡεlea Ḣooḡɔ GALAGI ná-deveiti ba, wo ɗa lebiyai ve Baaleni bε.

¹⁹ Keela levena, é Izilayele nuiti pε gaale ba kòba Kaalamεle gizei ma, naa ɔεε Baale ná-gala goo wo nu unnaani puulɔɔlugɔiti (450) ba, ta anzanu ḡalagi Asela ná-gala goo wo nu unnaanigɔiti (400), niiti Zezaβele ti ḡɔnɔkulazu.»

Eli ta Baale ḡala goo wo nuiti Kaalamεle

²⁰ Akaβe keelaiti teveni, ti Izilayele nuiti kpein gaale ba, ta gala goo wo nuiti, Kaalamεle gizei ma.

²¹ Eli maaβuḡani nuβuseiti ba, é ḡε ti ma: «Wa yeεsu ada felegɔiti zɔḡɔzu, eyεsu yeele? Ni Ḣooḡɔ GALAGI ḡa é ga GALA, à ɔile polu, ni tama Baale ɔe, à ɔile polu!» Nuβuseiti ti la ḡooḡaaɔoteni ga woo ḡila kpala.

²² Eli ḡεni ti ma: «Nà ḡila ka zεḡai ná ga Ḣooḡɔ GALAGI ná-GALA goo wo nui, Baale nɔnɔiti ta ga nu unnaanigɔ puulɔɔlugɔ (450).

²³ Ti nike zine felegɔ ve gi ya. Baale ná-nuiti ti yiimazeḡe, ti teveleɔe, ti da kovii maazu, ti mina abu lo ba. Nà ɓalaagi, gè nike zinei ḡilagi ḡεvele βεε, gè da kovii maazu, gè mina abu lo ba.

²⁴ Naa ɔoluma à wa-ḡalagi vali, nɔn gè Ḣooḡɔ GALAGI vali. Zai é ga GALA kitei, naa ḡa é

gooḡaaavotegi veezu ga é abui ḡaazo.» Nuḡuseiti pe ti ḡe ma: «Gi vaa naa wu.»

²⁵ Eli ḡeni Baale ná-gala goo wo nuiti ma: «À yiimazeḡe nike zineiti su, wa mounpa, mazoloo wa ḡa wo moinḡai. Naa voluma à wa-ḡalagi vali, keḡe à mina abu ḡaazo.»

²⁶ Ti nike zinei zegeni, nii ti feeni ti ya, ti zalaḡai beḡe, ti toozei ga Baale maaneḡeḡa, é zo sobui ma, é zeeli folo gaalḡai ma, ti da ḡe ma: «Baale, gi wooḡaavote!» Ti da kua wo zalaḡa ḡulazuḡe ḡobave, keḡe ti la gooḡaavote naḡe solooni.

²⁷ Foloi gaalḡai ma, Eli toozeini ga é neḡḡulaa ti zu, é da ḡe ti ma: «À wola wooḡula, mazoloo ḡalagi ve. Tanisu toḡa ḡisiezu fai ta zu, ḡaa ti toli ga gaazuvile ade ta, ḡaa toḡa ḡe lia sie ma, ni naa laade, toḡa ḡe niizu, à maaloḡa.»

²⁸ Ti wola bainni, ti da gaagili ma, ti da boḡo maawana ga boḡa zokpoiti ta kpeḡinti, eḡevelei ti-ḡeḡwoti wolomaiti ti la, ti ye su, namai da ḡula ti va.

²⁹ Folo gaalḡai levegai ma, ti ḡeni Baale lolisu monoo ga zea laalitaaligi ma moinmoin, eyesu kpoḡo volo zalaḡa ḡula yeḡḡḡalai zeeli, keḡe ti la gooḡaavote gila kpalaa solooni ga woo ne gila ḡaa poo gila kpalaa.

³⁰ Eli nuḡuseiti tolini ga ti ḡaale ba koba. Ti vaai ma, Eli toozeini ga é da ḡooḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuḡe beḡe volu, ve ná ḡologologa ḡeni de niina.

³¹ Eli kotu puugo maazu felego (12) zegeni, é zoloo Zakobe mavofodaiti ma wolodamaiti tieḡoi ma. Zakobei naa ḡa ḡooḡo GALAGI boeni po, é ḡe ma: «È-laaseigi ḡa ḡe niina ga Izilayele.»

³² Kɔtui naati ka é zalaɖa ɖulazuve beɛni ga tiye Gooɖo GALAGI laaseigi zu, é zeɖei leve, é kaku zalaɖa ɖulazuve ma, nii lilele vuusavago (30) a zoo vuuzu su.

³³ E koviiti daani ga pagɔ, é nike zinei leveleve, é da koviiti maazu.

³⁴ Naa volumna é ɖeni ti ma: «À zie zaɖa, ɔni naanigo laave ga ziei, wo ti vu zalaɖai ta koviiti ma.» Ti naa ɖeeni. Eli ɖeni ti ma: «À felesiei ɖe.» Ti naa ɖeeni. E ɖeni ti ma: «À savasiei ɖe.» Ti naa balaa keeni.

³⁵ Ziei yeini, é ɖakuni zalaɖa ɖulazuve ma, é zeɖei laave.

³⁶ Yeedɖɖalai kpɔkɔ volo zalaɖai ɖa ɖa ɖula la GALA be, GALA goo wo nui Eli maabudani zalaɖa ɖulazuve va, é ɖe ma: «Gooɖo GALAGI, Abalaame, ta Izaake, ta Izilaye le ta-GALAGI, eɛ pe ge kwee za ga ɖa ɖa è ga Izilaye le ná-GALAGI, nɔn nà ga ɖa-wotigɛ nui, ti kwee balaa ga nii kpein gè kea, ɖa ɖa è naama levei veai zèa.

³⁷ Gooɖaavote, Gooɖo GALAGI, gooɖaavote, nii a ke niima nuiti ti kwee ga Gooɖo GALAGI, ɖa ɖa è ga GALA kitei, ta ɖa ɖa è ti-yiiti gaagalesu ma è ma ga mɔungi ɖevele.»

³⁸ Gooɖo GALAGI yeebeni abui va, é yei, é zalaɖai ta koviiti ta kɔtuiti gala, naa vee fufiligi va, é ziei vɔ, nii é ɖeni zeɖei zu.

³⁹ Izilaye le nuiti ti miná ɖaai ma, ti looni, ti laave zooi ma, ti ɖa bain, ti ɖa ɖe ma: «Gooɖo GALAGI ɖa è ga GALA kitei! Gooɖo GALAGI ɖa è ga GALA kitei!»

⁴⁰ Eli zɛba é ɖe ti ma: «À Baale ná-gala goo wo nuiti so, gila kpala ge mina vela.» Ti ti pe soni,

Eli yei ga tiye Kison kɔtudɛi laavɛ, miná ɔa ti ti ɔɔdaaleveni ná.

Fofo ɔaankpaangi ɔaabelagi

⁴¹ Naa vɔluma Eli ɔɛni Akaɔe ma: «Li, ɛ daami wo, ɛ ɔɔle, mazɔlɔɔ ná tonai woomɛnisu, ɛ da kpunɛ.»

⁴² Akaɔe liini ga ɛ daamii wo, ɛ ɔɔle. Eli ma ge lɛ Kaalamɛle gizei ma, ɛ vilɛ niibiɔa zooi ma, ɛ nɔungi vilɛ niibiiti zɔɔzu.

⁴³ E ɔɛni ná-botigɛ nui ma: «Lɛ, ɛ wɛlɛ kpolodɛi laa veleɪ.» Naa lɛni, ɛ wɛlɛ, ɛ ɔale ma, ɛ ɔɛ ma: «Ani nɔpɛ ge la ná.» Eli teve daa ɔɛni lofela.

⁴⁴ ɔɔfelasiɛi botigɛ nui ɔɛni ma: «Tonabiin ko ɔa zegezu kpolodɛi ɔaa veleɪ, ɛ da lɛ. Kɛlɛ ɛ la wɔɔloni nu yee zapalagi va.» Eli devei veeni zea, ɛ ɔɛ ma: «Li, ɛ bo Akaɔe ma, ɛ ná-sooiti kɛvele ɔɛɛ, ɛ yei fala, tonai mina va pele levesu tugɔ.»

⁴⁵ Geei ɔaa ɔɛni liizu ga ɔidia, tɔɔzei tonaɔiingiti ba, fiilei ɔɛni vaazu la, tona wolai tɔɔzeini ga vua, naazu masagi Akaɔe ɔɛni ná-wotoloi zu, ɛ da lɛ Zizeleyɛle taazuɛ.

⁴⁶ ɔɔɔɔ GALAGI zɛbɛi veeni Eli vɛ, ɛ zaamaɔili dii vai zu, ɛ yɛni ɔizezu Akaɔe ná-wotoloi ɔakala, ti zeeli Zizeleyɛle taa loavɛ.

19

Eli vela vai Zezaɔɛle va

¹ Akaɔe liini, ɛ naa kpein sugula Zezaɔɛle ma, nii Eli kɛni, veleɪ ti Baale ná-gala goo wo nuiti paani la ga boɔa zɔkpɔi.

² Zezaðele keela leveni Eli ma, é gɛ ma: «Lina, ni gè la è vaani, velel è gala goo wo nui niiti paai la, naa a gɛena, galagiti ti sò ta-yiigaawanai pɛ su.»

³ Eli luani, é vela ga é zenvui gizo. Seeliai ma Beel-Seba, Zuda yooi zu, é ná-botigɛ nui yɛni miná.

⁴ E folo gila keeni, é da zie tevebai zu, é li, é zei gului ta wu, daa ga zenɛ. Saa wɔin soni, é gɛ ma: «Gooɔɔ GALAGI, zenvui zɛgɛ niina, kpɔɔi kula gɛa ga ze, mazɔɔɔ gè la vizɔni mɛmɛwolani ba.»

⁵ E laani gului wu, é ji. Gaamago geezuɣeelai gila ge vaani, é maaloɣa, é gɛ ma: «Wuzɛgɛ, è daamii wo.»

⁶ E wuzɛgɛni, é wɛɛ, é bulu laalii gaa, nii mɔgai kɔtu badii ma, naa unbuaɓɛ, ta ziawɔ gila, ziei fego. E daamii wogai ma, é bɔɔle, é laani volu gului wu.

⁷ Gooɔɔ GALAGI ná-geezuɣeelai vaani volu, é maaloɣa, é gɛ ma: «Wuzɛgɛ, è daamii wo, mazɔɔɔ siɛ gooza ka è ya.»

⁸ E wuzɛgɛni, é daamii wo, é bɔɔle. Zɛbei nii daamianigi naa feeni zea, naa yɛni ba, é kɛ ga folo vuunaanigɔ (40), kpidi vuunaanigɔ (40) siɛi gɛ, eyɛsu é zeeli GALA ná-gizei ma, Wolɛbe.

GALA ge iɲɔɔɔi vee vai volu Eli ya

⁹ Eli lɔɔni miná pugi zu, é ji ná piin. Gooɔɔ GALAGI bɔɛni pɔ miná, é gɛ ma: «Lee gɛ è kɛɛzu ɓɛ, Eli?»

¹⁰ Eli gooɣaavoteni, é gɛ ma: «Gè sùvikɛi pɛ kula Gooɔɔ GALAGI ɓɛ, Fai-Pɛ-Maliɣii, mazɔɔɔ Izilayɛle nuiti ti gɛɛa da-minazɛgɛgi ɓa, ti da-zalaɣa ɣulazuɓɛti koloɣologa, ti è-laawoo wo nuiti paa ga boɣa zɔkpɔi. Nà gila ka niina zɛgai voluzu, nà balaagi ta pɔ ga ti pàa.»

11 Gooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gula, è lo gizei ma nòun gaazu.» Gaamago nò, fiile wolai lokoleveni, é da va ga zeeḡaabaai, sebe wòolo velel ma é ḡeni gizeiti ta fasaiti golozu Gooḡo GALAGI luḡo, kee Gooḡo GALAGI la ḡeni fiilei zu. Fiilei levegai ma, zou balii ḡeni, kee Gooḡo GALAGI la ḡeni zou balii zu.

12 Zou balii volumna, abui va, Gooḡo GALAGI la ḡeni abui zu. Abui volumna, fiile leilei ko lugi ḡulani fee, gaaneai.

13 Eli tugi menigai ma, é ḡaazuve maaveleveleni ga ná-seḡe wolai, é ḡulani pugi zu, é lo daave. E woo menini, é da ḡe ma: «Lee ḡa è keezu ve, Eli?»

14 Eli gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè sùvikèi pe kula Gooḡo GALAGI ve, Fai-Pe-Maliḡii, mazòlo Izilaye nui ti ḡelea da-minazegegi va, ti da-zalaḡa ḡulazuveti kologologa, ti è-laawoo wo nui paa ga boḡa zòkpò. Nà ḡila ka niina zèḡai voluzu, nà balaagi ta pò ga ti pàa.»

15 Gooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gale ma ga tevebai zu velel nii nò è vaai la. Li Damase, è gulò zié Ḡazaye ma, é ḡe ga Siili masagi.

16 E gulò zié Nimesi ná-doun zunui Zewu ma, é ḡe ga Izilaye masagi, è gulò zié Aḡele-Meḡola nui Safate ná-doun zunui Elizé ma, é ḡe ga GALA goo wo nui è-votogi zu.

17 Naazu zò Ḡazaye ná-boḡa zòkpò a voola ba, Zewu ḡa naama nui vaa, nii Zewu ná-boḡa zòkpò a voola ba, Elizé ḡa naama nui vaa.

18 Kee nà nu waadofela (7.000) makesu Izilaye nui saama, niiti ti la vileni niibiḡa Baale ve, ta ti la laaveeni komaga, ti va neene.»

Elizé loli fai

¹⁹ Eli zegeni miná, é li, é Safate ná-doun zunui Elizé gaa, naa da wozai vili, woza vili nike vele-felegi gēni kakala ga puugo maazu felego (12), puugo maazu velesiēi (12) gā é gēni zea. Eli leveni Elizé goba, é ná-sege gūla goba, é pili Elizé ma.

²⁰ Elizé ná-nikeiti zeni ná, é bize Eli volu, é gē ma: «Be gē kēni ta dēe nēnē, gē vali ti ma. Naa voluma nà va niina, gē vile è volu.» Eli googaavoteni, é gē ma: «Li, è va, gize naa zu, nii gē keai ga dē.»

²¹ Ta Eli ti baligai ma ma, é liini ga voluvelei, é nike felego zo, é ke ga zalaḡai, é ma unbawului gē ga kovii, ti suai ḡili la, é fe nuḡuseiti zea, ti mi, é wuzegē, é vile Eli volu, é gē ga naa ná-botigē nui.

20*Akaḡe vōni fai**Siili masagi Bene-Gadade ma*

¹ Siili masagi Bene-Gadade ná-kōḡebeī pē gaaleēni ba, é vee masa puusavago maazu felego (32) va, naa vee sooti, ta kōḡḡo wotoloiti. Ti vaani, ti Samali zei keē su ga ti kōḡi vala ba.

² E keelaiti teveni taazuve Izilayele masagi Akaḡe ma,

³ ti gē ma: «Bene-Gadade gē: «Da-wali ta ḡa-zanugiti fe zēa, è-anzaiti ta è-loun zunui zēḡesu geleiti fe zēa.» »

⁴ Izilayele masagi googaavoteni, é gē ma: «Màliḡii, nii è boga, zēe ḡa bu, nà-o, zeaḡoli kpein, ḡa ga ḡnḡ.»

⁵ Bene-Gadade ná-keelaiti teveni volu, ti gɛ Akaɓe ma: «Bene-Gadade gɛ: «Gè woo lewega è ma ga è da-waliiti ta da-zanugiti fe zèa, naa vɛɛ è-anzaiti ta è-loun zunuiti ba.

⁶ Lina niima yeeɣɛgalai ma, nà nà-botigɛ nu wolaiti tevesu, ti va, ti wɛɛ da-vɛɛi ta da-wotigɛ nuiti ta-vɛɛiti bu, ti naa kpein seɣe, nii pagai è gaaazu.» »

⁷ Izilayeɛle masagi zooi ma gundigiiti pɛ gaalɛɛni ba, é gɛ ti ma: «À suɣwɛɛ, wo gaaga ga zunui nii ga ade gaizieu ga faa ɲɔ. E keela lewega mà ga gè nà-waliiti ta nà-zanugiti fe zea, naa vɛɛ ànzaiti ta doun zunuiti ba, gè la gɛɛni naa tanɔpɛ ba.»

⁸ Kundigiiti ta nuɓuseiti pɛ ti gɛni Akaɓe ma: «Mina woilo goo ma, mina yeezei ná-faa nɔpɛ bu.»

⁹ E gɛni naazu Bene-Gadade ná-keelaiti ma: «À li, wo gɛ màligii masagi ma: «Nii kpein è boga mà mɔungi, nà naati kɛ, kɛɛ gaabɛla keɛi nii è boga, gè la zooga kɛɛzu.» » Keelaiti ti liini, ti naa wo Bene-Gadade ma.

¹⁰ Bene-Gadade wooleveni mɔnɔ Akaɓe ma, é gɛ ma: «Ni Samali vufiligi ga kula gɛɛna ga é kooɣɔ nui niiti zeavɛ laave pòlu, naa ga gɛɛna galagiti ti sò ta-yiigaawanai pɛ su.»

¹¹ Kɛɛ Izilayeɛle masagi gɛni ti ma: «À li, wo gɛ ma: «Zai é liizu koomavɛ, naa maa la nɛɛni, é va bɔɣɔ lɛ su eɣɛ zai é zobo solɔɔgai, é da zeɣe kooɣɔzuɛ.» »

¹² Siegi zu Bene-Gadade naama wooi mɛnini da, é gɛni dɔɔi ɓɔlezu ta zɔɔma masagiti seɣe gɔtaiti bu. E gɛni ná-kooɣɔ nuiti ma: «Ese ge lo tosu.» Ti lɔni ti-losuɓeti taai zo fai zu.

GALA goo wo nui ta vaa vai
é bɔɛ masagi Akabe vɔ

¹³ Naama ziegi zu GALA goo wo nui gila ge vaani, é Izilaye ele masagi Akabe vete, é ge ma: «Gooḡo GALAGI wooi gaa: «E kɔvɛbe wolai nii veteḡa? Nà dɔɔzu za è yeezu, da suḡwɛɛ naazu ga nà ḡa gè ga Gooḡo GALAGI.» »

¹⁴ Akabe gaazaḡagi woni, é ge ma: «Gooḡo GALAGI ḡa levesu ga be maavele, é dɔ zèezu?» Naa gooḡaavoteni, é ge ma: «Gooḡo GALAGI wooi gaa: «Nà dɔɔzu è yeezu ga nu niineiti maavele, ti laai salaḡusu vai zu ga niine zou zɛve ḡundiḡiiti be.» » Akabe gaazaḡani volu ga: «Be ḡa é kɔi laazeizu?» GALA goo wo nui gooḡaavote, é ge ma: «Da ve.»

¹⁵ Akabe salaḡusu lounḡoiti gaaleeni ba niiti zou zɛve ḡundiḡiiti, ti ti-laaseigiti seḡeni, naati ti ḡeni ga nu unfeleḡo puusava maazu fele (232), é Izilaye ele ḡɔvɛbei mɔtaiti gaalu, ti ge ga nu waadɔfela (7.000).

¹⁶ Ti ḡulani ga folo gaalḡai. Naazu Bene-Ḡadade ta masa vuusavagɔ maazu feleḡoi (32), niiti ti vaani bɔsu ba, ti da dɔi bɔle, é da ti zo seḡe ḡotaiti bu.

¹⁷ Zou zɛve ḡundiḡiiti ta-zalaḡusuiti ka ti ḡulani mounpa. Bene-Ḡadade nuiti teveni ná, ga é kwɛɛ nii é ḡɛɛzu ná. Ti vaani, ti ge ma: «Nuiti kulave Samali.»

¹⁸ E ḡeni ti ma: «É ḡeni ga ziileigi zuvali vai ve, baa ti va kɔi vɛɛzu ade va, à ti ma vuluiti so, wo va ga tiye.»

¹⁹ Salaḡusu niineiti ta kɔvɛbei nii é ḡeni ti volu, ti ḡulani taai va.

²⁰ Eɛ ge valani kɔḡḡoḡoi va, é paa, Siili nuiti ti vela, Izilaye ele nuiti ti vile ti volu. Siili masagi

Bene-Gadade velani sooi gila koma, ta soo bize zalaususuiti.

²¹ Izilayele masagi ná-kóóbebei leveni, ti ti zili nuiti ta-zooiti ta kóógo wotoloiti sugologolo, ti Siili nuiti too bu ga gola.

²² Naa volumna GALA goo wo nui vaani, é gɛ Izilayele masagi ma: «Zebzege, è gɛsiɛ naa zu, nii da ke, mazóóo ɲómó zu niima ziegi nɔ ma, Siili nuiti ta vaazu, ti kóóí vala è va.»

Izilayele nuiti ti vóni fai mənɔ

Siili nuiti ma

²³ Siili masagi ná-botigɛ nu wolaiti ti gɛni ma: «Ta-GALAGI gɛ ga gize maazu GALAGI, naa gɛ é kea ti vóniga ade ma. Ade vala ti va nɛmɛi zu, naazu ada vóni ti ma.

²⁴ Pɛtɛ nii da ke, masagi niiti kpein kula ti-losuɛti, è ti maavalibo ga zou zɛvɛ gundigiti.

²⁵ Naa volumna salaususuiti daaseigiti sɛvɛ, ti mɔin egevelei zɔiti ti gɛa mɔinni la, è valagai ti ma, sooiti ti mɔin ta kóógo wotoloiti. Ade zɛba ade vala ti va nɛmɛi zu, ada vóni nɔ ti ma.» Bene-Gadade zieni ga ta-lɛnɛ gooi, é naa pɛ kɛɛni, nii ti boni ma.

²⁶ Poluma gonagi ma yeedɛgalai nɔ, é Siili góóbebei pe gaalɛni ba, ti va Afɛke taazuɛ kóóí vala vai zu Izilayele yooi va.

²⁷ Izilayele nuiti balaa ti ta-góóbebei gaalɛni ba, ti daamianigiti fe ti ya. Ti liini, ti ti laagomi ga kóóí. Izilayele nuiti ti loni ti gaazu, ti gɛ nɔ ege boli bulu felegɔ. Siili nuiti ma, ti ma vɛbei vuuni zooi zu ná pɛ.

²⁸ GALA goo wo nui vaani, é gɛ Izilayele masagi ma: «Góógo GALAGI wooi gaa: <Tei Siili nuiti ti gɛ nɔn nà ga gize maazu GALA, gè la ga petu su

GALA, naa maavele ma, nà niima vɛbɛ wolai lɔɔzu è yeezu. Wa suɣwɛɛ naazu ga nà ɖa gè ga Gɔɔɖɔ GALAGI»

²⁹ Kɔɔvɛbɛ felegɔiti ti yɛni loni ɔɔɖɔ laawu, é yɛsu folo lɔfela, foloi lɔfelasiɛi kɔɔi ɖa tɔɔzei, Izilaye le nuiti Siili zalavusu waaungila (100.000) paa folo ɖilagi.

Akaɓe Siili masagi yɛnvui yɛ fai zea

³⁰ Mɔtaiti ti vɛlani, ti li Afɛke taazuɔvɛ. Niiti ti yɛni voluzu, nu waaɔvɛfelegɔ maazu lɔfela (27.000) vɛlani, ti li Afɛke taa wolai zu, kɛɛ taai ma siɖigi ɖoloni ti ma. Bɛne-Gadade vɛlani, é li taazuɔvɛ, é ɖa lɛvɛtɛvɛ pɛlɛiti bu.

³¹ Ná-botigɛ nu wolaiti ti ɖɛni ma: «Woilo, gi mɛnigɛ ga Izilaye le masagiti ta ga gaazumaawɔingɖaa nuiti. Bɛ gi saa wɔlɔ wo seɖeiti gili zaama, gi galuiti gili ɔɔngiti ba, gi li masagi vɔ bɛ, baɔ toɖa è yɛ vulua.»

³² Ti saa wɔlɔ wo seɖeiti gilini zaama, ti galuiti gili tɔngiti ba, ti li masagi vɔ bɛ, ti ɖɛ ma: «Da-wotigɛ nui Bɛne-Gadade wooi ɖaa: «Zɛnvui yɛ zèa.» » Akaɓe ɖɛni ti ma: «Tɔun ka dɛ vulua kɛɛ? Toɖa ga kèɛloin.»

³³ Naati ti ziilei faa ɖaani naama wooi zu, ti zuvilɛ ga ti so ga gooi, ti ɖɛ ma: «Ungo, toɖa ga è-ɖɛloin.» Akaɓe ɖɛni ti ma: «À li, wo vaa la!» Bɛne-Gadade ɖulani ná-dɔɔɖu vɛlei zu, é va, é ɔɔɖɔ lɛ ga Akaɓe. Akaɓe tɛɛni, é sei ná-wotoloi zu.

³⁴ Bɛne-Gadade ɖɛni Akaɓe ma: «Nà taaiti pɛ gaagale ma è ma, niiti kèɛ ti ɖulani è-ɖɛ ya, ɖa zoo pɔɖi loozuvɛti daalaosu Damase, eɖɛvɛlei kèɛ ti laalaoni la Samali.» Akaɓe ɖɛ ma: «Nà ma,

nà wòòlɔyɔi ve è ya, de minazege ke yògòzu.» Ti minazegegi gɛɛni yògòzu, é be naa va, é li bògò yeema.

Akaɓe ná-minazegegi veelala vai GALA goo wo nui ta ve

³⁵ Gòogò GALAGI bɛɛni GALA goo wo nu bɔgi ma nu gila pɔ, é gɛ bɔɔlai ma: «Dògá!» Kɛɛ naa la gɛni kɛɛni, é va dogá.

³⁶ Ma mɔungi dɔ gɛ bɔɔlai ma: «Tei è la gɔloni Gòogò GALAGI ná-devei ve, dɔ zegena kòba, zalai ta gá valazu è va, é è vaa.» Tama é zegeni nɔ feya bɔɔlai gɔba, zala gila ge gɔla, é vala ba, é paa.

³⁷ Ma mɔungi liini mɔnɔ, é tagili ka, é faa gɔlagi nɔ wo naa ma. Naa dogani, é maawana.

³⁸ GALA goo wo nui begai ma ga gaaazuve maavelevele ga sege zakpaiti, nii a kɛ nu mina kwɛɛ, é liini, é lo masagi leve pelei zu.

³⁹ Masagi lebesuve, GALA goo wo nui bainni, é gɛ ma: «Nà-masagi! Zègɛ kòogòzuve, zunu gila ge va ga kòɔ luɔi ta pɔ, é gɛ mà: «Makɛ bè zunui tei ma, a velana, dɔ gá è yesu potogi zu, ni naa laade, è wali gae waasavago (3.000) ve.»

⁴⁰ Tama nɔun gaazuvilei yegɛ de, gè dɔ lɔ, gè dɔ gɔla, kòɔ luɔi vela.» Izilayele masagi gɛ ma: «È tukpògaaalevea dɔ bògò!»

⁴¹ Gaamago, GALA goo wo nui sege zakpaiti kulani gaaazu, masagi gɔwɛɛsu gá ba ga GALA goo wo nui ta ve.

⁴² E gɛni masagi ma: «Gòogò GALAGI wooi gaa: «E yeebega zunui naa va, é li, nii gè gɛa daa veeni saai ve. Naa gá é ba, dɔ gá è ga potogi, dɔ-nuɓuseiti ta za ná-nuɓuseiti potogi zu.» »

⁴³ Izilayele masagi ɣaleni ma Samali zii ɣologologi ta ziiɣaawanai zu.

21

Naɓɓote vaa vai

¹ Yeeɣɣɣalai tanigaa ti lewegai ma niima vaiti poluma, peɛɛ nii é ɣɛɛni: Zunui ta ɣɛni Zizeleyele taazuɓɓe nuiti saama, daa ga Naɓɓote, leezen belei ɣɛni zea Zizeleyele, Samali masagi Akaɓe ná-masa pelei ɣobave.

² Akaɓe da ɣɛ Naɓɓote ma: «Da-leezen belei ve zèa, gè ná ɣɛ ga guluwulu kpelei, mazɔɔ toɣa nà-masa pelei ɣoba. Nà maavalibo ga leezen belei taɣili, nii pagai tɔun ba, ɓaa ni da pɔ, nà sɔngɔi ɣɣɣalai ve è ya ga walii.»

³ Kɛɛ Naɓɓote ɣɛni Akaɓe ma: «Gɔɔɣɔ GALAGI kizo naa ma ga gè va zooi naa ve è ya, nii gè sɔɔɔgai ga pogani kèɛni zea.»

⁴ Akaɓe ɣaleni ma ná-pelei wu zii ɣologologi ta ziiɣaawanai zu, tɔɔzei naama wooi va, nii Zizeleyele nui Naɓɓote boni ma ga: «Gè la mèmɛwolani ta-voganii veezu è ya.» E laani ná-betei zu, é ɣaavote pelei ma, é la daami woni.

⁵ Anzai Zezaɓele vaani koba, é ɣɛ ma: «Lee ma yiizoolɛ ɣa é è ma, è la kɛɛzu è va daami wo?»

⁶ E ɣɛ naa ma: «Kèɛɓɓe Zizeleyele nui Naɓɓote ma: «Da-leezen belei ve zèa, gè geya ga walii, ɓaa gè maavalibo ga leezen belei taɣili.» Kɛɛ kɛɛɓɓe mà: «Gè la nà-leezen belei veezu è ya.» »

⁷ Anzai Zezaɓele da ɣɛ ma: «Da lei è va ɣɛ masadai ɣɛɛzu Izilayele yooi zu ɓaa? Wuzɛɣe, è daami wo, è

ḡoozunε. Nòun nà Zizeleyεle nui Naḡote ná-leezen belei veezu ε ya.»

⁸ E seveiti keeni Akaḡe laaseigi zu, ε Akaḡe ná-poogi zei ti va, ε ti leve kundigiti ta ḡalazogiti ma, ti ḡeni nii wosu taa ḡila su ta Naḡoteni.

⁹ Nii ḡa ε boni sevei naati su: «À zu so foloi leve ba, wo Naḡote lo nuḡuseiti untuḡo.

¹⁰ Wo nu ḡaka felego zei daawu, ti ḡa maalḡ, ti ḡa ḡe ma: «Naḡote GALA kotove, naa vee masagi va.» Naa volumna à kula taai va, wo ye soozu ga kotui, ε za.»

¹¹ Kundigiti ta ḡalazogiti ti naa ḡeeni, nii Zezaḡele boni ti ma ná-seveiti su.

¹² Ti zu so foloi leveni ba, ti ḡe Naḡote ma, ε lo ma ḡaalebai luḡo.

¹³ Nu ḡaka felegoti ti vaani, ti zei daawu, ti tḡzei ga maalḡ, ti ḡa ḡe ma: «Naḡote GALA kotove, naa vee masagi va!» Ti kulani naazu taai va, ti ye soozu ga kotui, ε za.

¹⁴ Taa ḡundigiti ti keela leveni Zezaḡele ma ga Naḡote zḡove ga kotui, tama ε zaa.

¹⁵ Zezaḡele menigai ma ga ti Naḡote zḡove ga kotui, ε za, ε ḡeni Akaḡe ma: «Wuzegε, ε Zizeleyεle nui Naḡote ná-leezen belei zegε ga ḡno, nii keḡai feezu ε ya ga ε geya. Mazḡḡ Naḡote la mḡ vulua, ε zaa.»

¹⁶ Akaḡe menigai ma ga Naḡote za, ε wuzegeni ga ε yei Zizeleyεle nui Naḡote ná-leezen belei zu, ε va seḡe ga nḡno.

GALA ge Akaḡe ta Zezaḡele veelala vai

¹⁷ Ḡooḡḡ GALAGI ḡoeni naazu Tiseḡε nui Eli vḡ, ε ḡe ma:

¹⁸ «Wuzede, è Akaɓe laaɗfomi, Izilayeɓe masagi, é Samali, wɛɓe na ba é Naɓɓe ná-leezen ɓeleɓi zu, ga é sege ga nɔnɔ.

¹⁹ Da ɓɔɓe pɔ, è ge ma: «Gooɗo GALAGI wooi ɗaa: Toɗa ɗale, è bega vɔluma ga zunui vaa, ɗa ga li mɔnɔ kɔligi zeegezu ga ɗɔnɔ?» Da ge ma vɔlu: «Gooɗo GALAGI wooi ɗaa: Uɛ nɔ gileiti ti Naɓɓe ɗamai ɗomɔgai ná, miná nɔ ɗa ti è-ɗamai ɗomɔsu ná.» »

²⁰ Akaɓe Eli ɗaai ma, é ɗeni naa ma: «Wɛɓe, ɗa va! E kaa keɓe, sili nui?» Eli ge ma: «Gè è ɗaa, è ɓɔɗo vɔɗia faa ɗɔi ma, è Gooɗo GALAGI wanama vai ge.

²¹ Woilo Gooɗo GALAGI wooi ma: «Nà vaaɗu ga maanɔɗɔi è ma, ge è ɓale ná, ge ɗa-veleyeɗei wu zunuiti pe suwugaaleɓe, doungo vee kpakolo ba Izilayeɓe yooi zu.

²² Nà ɗa-veleyeɗei ɗeezu ga Zeloɓoame ná-peleyeɗei ɗeeɓe, Nebate ná-doun zunui, ta Baasa ná-peleyeɗei ɗeeɓe, Ayiya ná-doun zunui, mazɔɔ è ziiɗaawana, è Izilayeɓe lia kotoi ma.»

²³ Gooɗo GALAGI ɓɔɓe é vile Zezaɓeɓe ɓalaa ba, é ge ma: «Gileiti ta Zezaɓeɓe ma zuai mi Zizeleyeɓe zidigi ɗɔɓave.»

²⁴ Akaɓe ná-peleyeɗei wu nui nɔpe é zaazu taazuɓe, gileiti ka ta ma vooɗa mi, zɔi ma é zaazu ɗɔɓɔi zu, wɔniiti ka ta naama vooɗa mi.»

²⁵ (Gaamazu Akaɓe ɗeɗala nu la zɔɓɔni, nii a yiimazege ga Gooɗo GALAGI wanama vai ɗeai ga toun keɓe, tama anzai Zezaɓeɓe ɗa é ɗeni diizu ma.

²⁶ E zie ɓeleɓi wola ɗɔu ga é ɓɔɗo lɔɔ vai kooɗo gani koo vai zu, egeɓeɓe nɔ Amool nuiti ti ɗeni keɓe la, niiti Gooɗo GALAGI ti ɓeeni Izilayeɓe nuiti tuɗo, é ti-zeizuɓe ve naati zea.)

*Akaḅe ɓɔḡmaayeɪ vai
é lɔɔzeɪ siɛ veɪeɪ va*

²⁷ Akaḅe naama wooiti menigai ma, niiti Eli ti woni ma, é ná-seḡei ɓalini ga ga ɓɔḡmaayeɪi ma ɓoogi, é saa wolo wo seḡei loo ḡɓa, é zugi zo, é da zɛ vaavaa.

²⁸ Ḡooḡɓ GALAGI ɓɔɛni Eli ɓɔ, Tiseḅé nui, é ḡɛ ma:

²⁹ «È kaa, veɪeɪ Akaḅe ɓɔḡmaayeɪda la gàazu? Tei é ɓɔḡmaayeɪda bè, gè la mɔ zɛsu vulua, gè ɓa ɓaa ga maanɔḡɔi, nii gè ḡɛa ḡɛɛzu gè ɓaa la. Ná-doun zunui ná-yeɛḡɛḡalai zu ḡa, gè ɓaazu la ga maanɔḡɔi naa.»

22

*Akaḅe ḡa pɔ é Lamɔte taai zeḡe volu
(2 Dɔlo Seveɪ 18:1-3)*

¹ Kona savagɔ leveni, kɔɔ nɔpɛ ge la ḡɛɛni Izilayeɪe nuiti ta Siili nuiti zɔḡɔzu.

² Konagi zavasiɛi ma, Zuda masagi Zozafate yeɪni Izilayeɪe masagi ḡɓa.

³ Izilayeɪe masagi ḡɛni ná-botigɛ nu wolaiti ma: «Wo kwɛni ga Lamɔte nii é Galaade yooi zu, toḡa ga adɔnɔ? Tama ada inɛinesu ga kula vai Siili masagi ya.»

⁴ E ḡɛni Zozafate ma: «Da liizu kɔɔḡɔzuɓɛ Lamɔte laalɔḡma Galaade yooi zu?» Naa ḡɛ ma: «De felegɔ da liizu, naa ɓɛɛ da-nuiti ta nònɔiti ba, da-zooiti ta nònɔiti.»

*GALA goo wo nuiti
ti pile sɔlɔ fai wo fai
(2 Dɔlo Seveɪ 18:4-11)*

⁵ Naa ɓoluma Zozafate ḡɛni Izilayeɪe masagi ma: «Nà è maanɛɛɛɛzu, Ḡooḡɓ GALAGI ḡaazaḡa lɛɛ dɛ.»

⁶ Izilayele masagi GALA goo wo nu unnaanigo (400) gɛɣala ɣaalɛni ba, é ti ɣaazaɣa ga: «Nà zoo nei gè li, gè kɔɔi vɛɛ Lamɔte va Galaade yooi zu, ɣaa gè looɣo?» Ti gooɣaavoteni, ti ɣɛ ma: «Lɛ, Maligii ɣa dɔ masagi yeezu.»

⁷ Kɛɛ Zozafate ɣɛni ma: «Gooɣo GALAGI ná-GALA goo wo nui ta la mɔ vɛ, nu va gaazaɣa ga tɔun maavele?»

⁸ Izilayele masagi gooɣaavoteni, é ɣɛ ma: «Nu ɣila nɔ ɣa niina é voluzu, nii da zoo Gooɣo GALAGI ɣaazaɣasu ga maavele, daa ɣa ga Misé, Yimila ná-doun zunui. Kɛɛ wɔinzegɛvɛ mɔ, mazɔɔ é la ɣa ga woo vago nɔpɛ bo bè, kɛni woo jɔiti nɔ.» Zozafate ɣɛ ma: «Masagi mina ɔɛ ɣana!»

⁹ Izilayele masagi ná-botigɛ nu wolai gila tolini, é ɣɛ ma: «Li ɣani nɔ, è va ga Yimila ná-doun zunui Misé.»

¹⁰ Izilayele masagi ta Zuda masagi Zozafate ɛɛ maagilini ga ná-masa seɣeiti, ti zeini ta-kpɔkpɔgiti ga fiilei ɣa, Samali taa zigɔdavɛ, GALA goo wo nuiti ti da kulakɛɛma vaiti bo ti ɣaazu.

¹¹ Kenaana ná-doun zunui Sedesiyase minɛiti kpɛteni ga kɔlui, é da ɣɛ ma: «Gooɣo GALAGI wooi ɣaa: «Minɛi niiti ka è yɛsu Siili nuiti doɣazu ga tiye, eyɛsu è ti zuɣologolo.» »

¹² Naa nɔ ɣa GALA goo wo nuiti kpɛin ti ɣɛni bosu, ti da ɣɛ ma: «Lɛ Lamɔte Galaade yooi zu, da zobo sɔɔɔ, Gooɣo GALAGI ɣa dɔ masagi yeezu.»

*GALA goo wo nui Misé
ta-loobu vai wo fai ti ma
(2 Dɔɔ Seveɪ 18:12-27)*

¹³ Keelai é liini Misé lolisu, é ɣeni Misé ma: «GALA goo wo nuiti pe ti zolooge ma ga ti masagi ná-faa vagɔi wo, da balaagi è-wooi maanɛɛvɛ é zoloo tɔnɔi ma, da ná-faa vagɔi wo.»

¹⁴ Misé googaaavoteni, é ɣe ma: «Gè ɣonaa Ɔoogɔ GALAGI ma, nii é vulua, ga nii nɔpe Ɔoogɔ GALAGI bosu mà, naa ɣa gè bosu.»

¹⁵ Seeliai ma masagi vɔ be, naa gaazaɣani, é ɣe ma: «Misé, gá zoo nei gi li, gi kɔɔi vɛɛ Lamɔte va Galaade yooi zu, baa gi loogɔ?» Naa ɣe ma: «Ungo, li, da zobo sɔlɔɔ, Ɔoogɔ GALAGI ɣa dɔ masagi yeezu.»

¹⁶ Kele masagi kpɔɛi zegeni, é ɣe ma: «Nà yesu è maanɛɛnezɔ eyesu yeele, è va gaamai wo mà nɔ, é ɣula Ɔoogɔ GALAGI la?»

¹⁷ Misé ɣeni ma naazu:

«Gè Izilayele nuiti kpein kaavɛ, ti vazagai gizeiti ma,

ti ɣeai eɣe baalagiti make nu la ti vɛ.

Ɔoogɔ GALAGI ɣe ma:

«Totuɣɔ la mɔ niima nuiti be.

Naa ɣa é ba, ɛɛ pe ge ɣale ma dɔin ná-pele wu.» »

¹⁸ Izilayele masagi zɛba é ɣe Zozafate ma: «Kɛbe gè bogɛ è ma ga zunui nii la da ga GALA ná-kulakɛlema vaa vagɔ wo ga bè, kɛni ma ɣɔiti nɔ.»

¹⁹ Misé liini luɣɔ ga kpɔɛi zuɣulaa, é ɣe ma: «Woilo mu Ɔoogɔ GALAGI wooi ma! Gè Ɔoogɔ GALAGI ɣaavɛ zeini ná-masa kpɔkpɔgi ɣa, naazu geezu ɣɔvɛbeiti pe ti loni koba, zeezazu velel ta kɔvezu velel.

²⁰ Ɔoogɔ GALAGI ti ɣaazaɣa ga: «Be ɣa a zoo é Akaɛ yaava, nii a ke é li, é kɔɔi vala Lamɔte va,

Galaade yooi zu, é za kooḡḡzuve? Eṣe ge da ná-gooḡḡaavote fe.

²¹ Gaabelagi zu, zenvui ta maaḡḡani, é lo ḡooḡḡ GALAGI ḡaazu, é ḡe ma: «Nòun nà zoo ḡe yaava.» ḡooḡḡ GALAGI ḡe ma: «Da kεεzu ḡale?»

²² E ḡe ma: «Nà liizu ḡe zεi lo ná-GALA goo wo nuiti kpein da.» ḡooḡḡ GALAGI ḡe ma: «Gaamazu da zoo yaavazu, da zιε ná wu. Liina, è ke velei è bogai la.» »

²³ Misé woḡḡaabelani, é ḡe ma: «Naa ḡa ḡooḡḡ GALAGI keai faave bu ga zεε yenvui va é lo da-GALA goo wo nuiti kpein su ti ve, mazolo é da-undaaviligi levea.»

²⁴ Naazu GALA goo wo nui nii daa ga Sedesiyase, Kenaana ná-doun zunui wuzegeni la, é Misé woizuloga, é ḡe ma: «Pelei ma ḡegele ḡa ḡooḡḡ GALAGI ná-Zenvui levegai la, é ḡula nòun su, é boε è vo?»

²⁵ Misé ḡe ma: «Da kweε voloi da ḡe levetevesu peleti bu ga è va loḡu.»

²⁶ Izilayele masagi niima levei veeni ná-botigε nui gila zea, é ḡe ma: «Misé zo, è li, è fe taa ḡundigii Amon ya, ta masagi ná-doun zunui Zoase.

²⁷ Da ḡe ti ma: «Masagi ḡe wo zunui nii lo kasoi ḡa, wo da bului ta ziei tago no ve zea, eyesu ḡe ḡale ma, ḡe zeḡe kooḡḡzuve ga pago ziileigi zu.» »

²⁸ Misé zεba é woḡḡula, é ḡe ma: «Ni da ḡalena ma ga ziileigi, naa ḡa ḡεena ḡooḡḡ GALAGI la boeni ga maaḡe.» E ḡeni ma volu: «À woilo ḡòo ma, woi kpein wo ga nuḡuseiti.»

*Akabe zaa vai kooi zu
(2 Dolo Sevei 18:28-34)*

29 Naama zie su, Izilayele masagi ta Zuda masagi Zozafate ti leeni Lamote Galaade yooi zu.

30 Akaḅe ḡeni Zozafate ma: «Nà ná-segeiti maalevesu, ḡè li kəḡḡəzuwe, ḡa ma, è ḡa masa seḡei loo ḡəba.» Izilayele masagi ná-segeiti maaleveni, é li kəḡḡəzuwe.

31 Siili masagi niima levei veeni kundigfi vuusavagə maazu felegəiti (32) zea, niiti ti ḡeni kəḡḡə wotoloiti unda, é ḡe ti ma: «À mina vala salavusu goiti ta kəḡḡəluḡaiti ba, keḡe Izilayele masagi ḡila nə ḡa wa vala ba.»

32 Kəḡḡə wotolo ḡundigfiiti ti Zozafate ḡaai ma, ti ḡe ḡəḡə ma: «Izilayele masa kitei ḡanu.» Ti liini pə pelei ga ti vala ba. Keḡe Zozafate ḡainni.

33 Kəḡḡə wotolo ḡundigfiiti ti kaai ma ga Izilayele masagi laade, ti zegeni polu.

34 Siili zalavusui gila ge ná-məein vilini ga kulafil-ibai, é lo kaka make ḡəḡḡə zəḡlai zaidazuwe yəḡəzu, é zeeli Izilayele masagi ma. Masagi ḡeni naazu ná-kəḡḡə wotolo ḡize nui ma: «Daalati ga ze, ḡula ga ze kəḡ loḡəi va, mazəḡə māawanaa.»

35 Kəḡi ḡəini naama voloi. Masagi yəni loni ná-kəḡḡə wotoloi zu Siili nuiti daawu, eyesu é za kpəkəi. Maawana ḡamai vuuni ná-kəḡḡə wotoloi zu ná pə.

36 Kpəkəi, wooi ta ḡulani kəḡwebei pə saama, ti ḡe ma: «Ese pə ge ḡalena ma ná-taazu, ese pə ge ḡalena ma və be.»

37 Uele ḡana masagi zaani la, ti lii la Samali, ti maḡḡulu miná.

38 Ti ḡeai ma ma ḡamai ḡbazu ná-kəḡḡə wotoloi zu Samali ḡoigi wu, ḡileiti ti ḡeni ma ḡamai ḡəməsu,

kologolo anzanuiti ti da maagba bu, Gooḡo GALAGI laawooi nii é boni, naa vileni su naazu.

³⁹ Akaḡe ná-keewotii m̄taiti, ta nii kpein é keeni, see jiiga v̄lei é toni, ta taai niiti kpein é siḡigi loni ti ma, naati seveve Izilayele masagiti ta-ḡeewoti z̄vei zu.

⁴⁰ Akaḡe zaani. Ná-doun zunui Aḡazia ḡa é masadai ḡeeni potogi zu.

Zuda masagi Zozafate

(2 D̄lo Sevei 17:1-6; 20:31–21:1)

⁴¹ Akaḡe ná-kona naanisīi ma masadai zu Izilayele unda, Aza ná-doun zunui Zozafate zeini Zuda unda ga masagi.

⁴² Zozafate ná-konagi ḡeni ga puusava maazu l̄oluḡo (35), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufeleḡo maazu l̄oluḡo (25) ḡa é keeni masadai zu Zeluzal̄eme. Dee laa ḡeni ga Azuḡa, Siliḡi ná-doun anzanui ḡeni de.

⁴³ E zie v̄le v̄ani ga keeḡe Aza ḡevele, é la zeḡeni naa ná-pelei tan̄pe ba, é da Gooḡo GALAGI yiima vaiti n̄ ḡe.

⁴⁴ Kele é la ḡeni zalaḡa ḡula adav̄eti kologoloni, nuḡuseiti ti ḡeni de zalaḡaiti kulazu, ti da ansanse-giti gala zalaḡa ḡula adav̄eti.

⁴⁵ Ziileigi ḡeni Zozafate ta Izilayele masagi ti ȳḡo zu.

⁴⁶ Zozafate ná-keewotii m̄taiti, ná-t̄ḡḡḡula faiti ta k̄oi niiti é ti ḡ̄oni, naati seveve Zuda masagiti ta-ḡeewoti z̄vei zu.

⁴⁷ E kologolo zunui m̄taiti kulani zooi va, niiti ti ḡeni ná kaite keeḡe Aza ná-siegi zu z̄li.

⁴⁸ Masa n̄pe ge la ḡeni Ed̄ome yooi zu, keni masagi ná-zou z̄ve ḡundiḡii gila n̄.

⁴⁹ Zozafate batoiti kpɛtɛni Taalasise dɛi ɔa, ga ti da li Wofil, ti da va ga zanugi. Kɛlɛ ti la zeelini pɛ, tɔɔzei batoiti ti ɔɛni ɔologolosu Ɛsiyon-Geebɛɛl.

⁵⁰ Akaɓɛ ná-doun zunui Aɔazia zɛba é ɔɛ Zozafate ma: «De ɓɔsu de da-wotigɛ nuiti teve vɔɔma batoiti su,» kɛlɛ Zozafate la ɔɛni kɛɛni.

⁵¹ Zozafate zaani. Ti maagɔluni mɛmɛwolani ta-ɔabamavɛ, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Yolame ɔa é masadai ɔɛɛni potogi zu.

Izilayɛle masagi Aɔazia

⁵² Zozafate ná-kona puugɔ maazu lɔfelasiɛi (17) ma masadai zu Zuda unda, Akaɓɛ ná-doun zunui Aɔazia zeini Izilayɛle unda ga masagi Samali. Kona felegɔ ɔa é kɛɛni masadai zu Izilayɛle unda.

⁵³ E Ɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɔɛɛni ga kɛɛɔɛ ta dee ɔɛvele, ta Zeloɔoame Nebate ná-doun zunui ɔɛvele, nii é Izilayɛle nuiti diini kotoi ɔɛɛ vai ma.

⁵⁴ E Baale lebini, é nɔkɔ bu, é Ɔɔɔɔ GALAGI yiiɔaawanani, Izilayɛle ná-GALAGI, eɔɛvelei nɔ kɛɛɔɛ kɛɛni la.

GALA Daawoo Z_{ευει}
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf